

7md

2018 m. gegužės 11 d., penktadienis

Nr. 19 (1256) | Kaina 1,30 Eur

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Tarptautinis festivalis „Sugrįžimai“

4

Pianisto Daumanto Kirilausko rečitalis

6

Aktorės Viktorijos Kuodytės personažai

7

„Kreida“ Lietuvos rusų dramos teatro
„Erdvėje A-Z“

8

Keramikos paroda „Pavasaris 2018“ Kaune

12

Kanų kino festivalio karštinė

„Saulės merginos“

Mantas Daraškevičius (Birbantas) ir Karolina Matačinaitė (Zulmėja) balete „Korsaras“

M. ALEKSO NUOTR.

Baletas su audros kvapu

„Korsaro“ premjera Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

XIX a. baleto paveldo atgaivinimo monopolis (su retomis išimtimis) priklausė Rusijos choreografams ir baletmeisteriams statytojams; su jų pagalba ir Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras į savo repertuarą įtraukė Piotro Čaikovskio „Gulbių ežerą“ (2004) ir „Miegiančiąją gražuolę“ (2006), Ludwigo Minkaus „Bajaderę“ (2007) ir „Don Kichotą“ (2016).

Tokią daugelį metų vyraujančią tradiciją nutraukė naujausias LNOBT baleto trupės darbas – baleto „Korsaras“ premjera; šio spektaklio baletmeisteris – prancūzas Manuelis Legris. 2016-aisiais ši baletą Vienos valstybinėje operoje sėkmingai pastatęs Paryžiaus operos étoile, sulaukęs LNOBT baleto trupės meno vadovo Krzysztofo Pastoro kvietimo, savo pirmąjį

baletą perkėlė į Vilnių, suteikdamas jam naują artistinį pavidalą.

Šiandien žinomos kelios „Korsaro“ redakcijos, kai kurios jų įamžintos vaizdo įrašuose, o šio baleto fragmentai dažnai įtraukiami ne tik į šventinius koncertus, bet ir į baleto mokyklų klasikinio šokio programas. Manuelio Legris „Korsaras“ – lyg klasikinio baleto palimpsestas, kuriame vienas per kitą persiūviečia šimtmetės baleto kultūros sluoksnius, sukurti garsių XIX–XX a. choreografų ir suderinti klasikinį baletą išmanančio ir aistringai mylinčio žmogaus.

Lordo Byrono poema „Korsaras“ pirmojo Adolphe'o Adamo baleto, kurio premjera įvyko Imperatoriškajame operos teatre Paryžiuje 1856-aisiais, libreto autorių Jules-Henri Vernoy de Saint-Georges'o ir Josepho Mazilier gerokai redaguota. Palikus herojų vardus, jų istorija buvo iš esmės pataisyta:

atsisakius Byrono veikėjų tragiškų likimų, spektaklio finale leidžiama triumfuoti meilei. XIX a. tai buvo įprasta: 1844-aisiais buvo pakoreguotas liūdnas čigonaitės Esmeraldos likimas Cesare's Pugni baleto premjeros Jos Didenybės teatre Londone proga, o Józefas Ignacy Kraszewskis XIX a. ketvirtajame dešimtmetyje aprašė Vilniaus palėpės teatro „Otelą“, kurio pabaigoje kerštingasis Williamo Shakespeare'o murras susitaiko su savo žmona Dezdemona.

Manueliui Legris „Korsaro“ libretą padėjo parengti Jeanas-François Vazelle'is: siužetiniu požiūriu spektaklis tapo nuoseklus, gana lengvai skaitomas, o plastiniu ir dramaturginiu atžvilgiu – dinamiškas, prisodrintas prancūziškojo romantizmo dvasios.

NUKELTA Į 5 PSL.

Scena sugrįžtantiems (II)

Įspūdžiai iš paskutinių tarptautinio festivalio „Sugrįžimai“ koncertų

ALDONA ELEONORA RADVILAITĖ

Vilniaus arkikatedroje bazilikoje balandžio 8 d. koncertą surengė LMTA profesorės Virginijos Survilaitės absolventė Liana Dolgopolova, šiuo metu besitobulinanti Princo Klauso konservatorijoje Groningene (Nyderlandai). Jai talino taip pat studentė dainininkė Fausta Balčaitytė (sopranas). Sakralinės muzikos valandą tyru tyliu ir išraiškingu giedojimu užbaigė Vilniaus kultūros centro moterų choras „Liepos“, jam profesionaliai dirigavo jo meno vadovė Audronė Steponavičiūtė-Zupkauskienė.

L. Dolgopolova vargonais pagrojo Johanno Sebastiano Bacho Preliudą e-moll (BWV 548), Girolamo Frescobaldi Tokatos ir *Kyrie* versijas iš „Sekmadienio mišių“ ir Felixo Mendelssohno keturių dalių Sonatą Nr. 6 d-moll, op. 65. Sunkuką nors pasakyti apie atlikimo kokybę, nes tirštoje garsų skambesų pynėje vargonai gaudė skleisdami garsų masę, joje sunku buvo išskirti melodijas, polifoniją ar harmoniją. Tik tyliuose epizoduose girdėjosi temos, ritminiu požiūriu gerai organizuota muzikinė medžiaga. Panašiai skambėjo ir F. Balčaitytės atliekamų kūrinių (Wolfgango Amadeus Mozarto „Laudate Dominum“, Césaro Francko „Panis Angelicus“ bei Pietro Mascagni „Ave Maria“) dėmesingas vargonų akompanimentas. Bažnyčios erdvėje laisvai sklido vokalistės tiksliai ir švariai atliekamas žodinis ir muzikinis tekstas. Maloniai nuteikė lanksčiai frazuojamos, harmoningais tyrų balsų deriniais, su įvairia dinamika choro atliktos Česlovo Sasnausko, Josefo Rheinbergerio, Romualdo Twardowskio, Felikso Nowowiejskio, Jacobo Handlo (Galluso) ir Tomáso Luiso de Victoria giesmės.

Balandžio 9 d. Lietuvos žydų bendruomenės salėje vyko konferencija „Lietuvos muzikinis šimtmetis. Litvakų muzikai Lietuvoje ir pasaulyje“. Įdomius pranešimus parengė LMRF direktorė Liucija Stulgienė („Sugrįžimų konferencijos idėja“), URM Užsienio lietuvių departamento direktorius Marijus Gudynas („Diaspora – Lietuvos valstybės dalis. Nuo istorinio konteksto iki valstybės politikos perspektyvos“), muzikologas Vaclovas Juodpusis („Žvilgsnis į Lietuvos muzikinės kultūros šimtmetį“), Leonidas Melnikas („Litvakų muzikai: šlovingoji karta“), Lara Lempert („Būti žydų menininku sovietmečiu: ties kompromisų riba“), Kamilė Rupeikaitė („Žydiškoji tema kompozitoriaus A. Šenderovo kūryboje“), Rita Aleknaitė-Bieliauskienė („Panevėžio

muzikai litvakai“). Po diskusijų buvo parodytas dviejų valandų trukmės dokumentinis filmas „...mūsiškiai žydų muzikai“ (scenarijaus autorius ir režisierius TV žurnalistas Saulius Sondeckis).

Tos pačios dienos vakarą Šv. Jonų bažnyčioje klausytojai mėgavosi talentingos šeimos interpretuojama įvairių stilių muzika. Grojo ansamblis „Regnum musicale“, jį sudaro šviesaus atminimo poeto Vaidoto Daunio dukros: Joana (arfa), Vita Marija (fleita), Elena (violončelė) ir Kotryna Ugnė (smuikas), kartais energingu smuikavimu prisijungdavo jų mama Raimonda Daunienė. Visos keturios Daunytės studijavo skirtingose užsienio šalyse, yra tarptautinių konkursų laureatės, pernai koncertavusios Pasauliniame arfininkų kongrese Honkonge.

Savo pasirodymą pradėjusios Georgo Friedricho Händelio ir Tarquinio Merulos muzika, artistiškos Daunytės gyvybingai interpretavo ir XX a. pradžios bei dabarties autorių muziką: Marcelio Tournier „Preliudą ir šokį“, įspūdingą, kupiną įvairių netikėtų efektų ir vokalo Giovanni Sollima „Raudą“, kurią įtaigiai, jaudinančiai solo atliko violončelininkė Elena Daunytė. Visai kitaip, linksmai, džiaugsmingai, nuskambėjo Jacques'o Ibert'o „Antraktas“, spalvingai, nuotaikingai ansamblis pagrojo Kristinos Vasiliauskaitės ir Boriso Traubo aranžuotas Mikalojaus Konstantino Čiurlionio miniatiūras. Sužavėjo efektingas pirmasis dvejų Giedriaus Kuprevičiaus pjesių – „Rudens menuetas“ ir „Pavasario rondo“ iš „Sezoninių šokių“ – atlikimas, jos skambėjo kokybiškai, švariai, tylų Daunyčių vokalinių ansamblį lydėjo subtilus, vos girdimas R. Daunienės smuikavimas. Koncertą „Regnum musicale“ užbaigė nuotaikingu Fausto Latėno „Pasadobliu“, kurį ansambliui aranžavo Borisas Traubas. Aišku, kodėl šis kolektyvas kviečiamas dalyvauti Lietuvos ir užsienio scenose, verslo pasaulio kultūros renginiuose ir t.t. – įvairi programa, artistiškas žavių atlikėjų muzikavimas tikrai džiugina ir kelia nuotaiką.

Balandžio 10 d. Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje skambėjo fagotų muzika. Svarbiausias svečias – iš Čilės atvykęs Žilvinas Smalys, studijavęs LMTA, Londono Guildhallo muzikos ir dramos mokykloje, Utrechto ir Ciuricho konservatorijose. Nuo 2008 m. yra Santjago filharmonijos orkestro fagotų grupės koncertmeisteris, Santjago universiteto fagoto

ir kamerinės muzikos profesorius, menų daktaras, bendradarbiaujantis su Vokietijos „Accolade“ leidykla, publikavęs solinės, kamerinės ir pedagoginės literatūros fagotui. Koncerte taip pat dalyvavo kontrabosininkas Donatas Bagurskas, pianistė Lina Šatkutė, o antroje dalyje svečiui talkino fagotininkai Andrius Puplauskis, Julius Klimavičius bei Darius Stoskeliūnas.

Koncerto programą sudarė vien Ž. Smalio kūriniai su įsiterpusiu jo paties užsakytu Čilės kompozitoriaus Luiso Saglie žaismingu kūriniu „Ceremonia del Gallo“ („Gaidžio ceremonija“). Ši pasaulinė premjera sukėlė šypsenas, buvo įdomu. Puikiai, temperamentingai virtuosiškai, greitais pasažais ir sudėtinga ritmika grįstą fortepijono partiją atliko L. Šatkutė. Fagoto muzikinė medžiaga buvo paprastesnė.

Ž. Smalys pats komentavo savo kūrybą, minėjo, jog siekia ir pedagoginių tikslų, nori papildyti nesudėtingų kūrinių fagotui literatūrą. Koncerto pradžioje kiek skirtingų charakterių Siuitą fagotui ir kontrabosui labai energingai, temperamentingai traktavo puikus atlikėjas D. Bagurskas. Kiek blankiau skambėjo fagoto partija. Sunku nusakyti, koku stiliumi kuria Ž. Smalys. Aiški forma – kontrastinga vidurinė dalis, kūrinio kraštai analogiški, tačiau melodijų nuotrupomis grindžiama medžiaga atrodė stokojanti aiškios harmonijos bei galimybės labiau ją išplėtoti. Dar nesijaučia individualaus autoriaus braižo apraiškų. *Concertino* fagotui ir fortepijonui atrodė panašus į prieš tai skambėjusį opusą. Kiek turiningesnė buvo Sonatina fagotui ir fortepijonui.

Antroje koncerto dalyje fagotų kvartetas vangokai atliko Ž. Smalio *Allegro*, Noktiurną bei *Scherzo*, tačiau įdomiai atrodė bandymas, pasak autoriaus, pateikti aštuonias įvairių stilių miniatiūras, jos nuskambėjo gana prasmingai ir sklandžiai. Paskutinė pjesė buvo skirta kompozitoriaus ir pedagogo Leono Povilaičio atminimui ir grįsta L. Povilaičio fagotininkui skirta tema, pagal kurią kūrinio parašyti jis nespėjo.

Išskirtinis koncertas įvyko balandžio 17 d. Lietuvos žydų bendruomenės Jaschos Heifetzo salėje. Įvairią ir kokybišką programą pateikė du brandūs profesionalai iš Kanados: smuikininkas Atis Hiacetonas Bankas ir pianistė Victoria Korchinskaya-Kogan. Lietuvoje A. Bankas puikiai žinomas. Jis yra baigęs Lietuvos valstybinę konservatoriją (prof. Viktoro Radovičiaus kl.) ir Maskvos P. Čaikovskio konservatoriją, yra kvarteto

Žilvinas Smalys

NUOTRAUKA IŠ ASMENINIO ARCHYVO

„Gould String Quartet“ primarijus, „Potsdam Trio“ narys, ansamblio „CamerAtis“ lyderis, tarptautinio vasaros muzikos festivalio „Music Niagara“ (Ontarijas, Kanada) įkūrėjas ir meno vadovas, Toronto karališkosios muzikos konservatorijos pedagogas. Victoria – garsų smuikininkų Leonido Kogano ir Elizavetos Gilels anūkė. Studijas baigė Maskvos P. Čaikovskio konservatorijoje, yra keletas tarptautinių konkursų laureatė.

Girdėjome visą pluoštą muzikos perlų, kuriuos įdomiai komentavo ne tik muzikologas Vaclovas Juodpusis, bet ir pats A. Bankas, lietuviškai papasakojęs daug įdomių detalių apie kompozitorius, jų kūrinius. Įspūdingai nuskambėjo Maurice'o Ravelio pjesė „Kadish“, prasidėjusi tarsi smuiku atliekama malda, o po to sudėtingai išplėtotasujungus abiejų partijų muzikinę medžiagą. Didžiulę įtampą ansamblis išlaikė nuotaikingai grodamas Ottorino Respighi Sonatą smuikui ir fortepijonui h-moll. Antroje koncerto dalyje žavėjo ryškių vaizdinių kupinos keturių autorių pjesės: gan paprasta Arūno Navako „Sudiev“, nuostabi Josepho Achrono „Hebrajų melodija“, op. 33, kurią, pasak A. Banko, kompozitorius sukūrė būdamas 17-os ir dedikavo savo tėvui, puikiam smuikininkui. Joje ryškiai juntamos žydų muzikai būdingos skausmingos, liūdnos intonacijos, kai raudą keičia įvairūs vaizdiniai – galingos kulminacijos, virtuozinė, išplėtotasmuiko kadenacija, tylūs nusiramavimo atodūsiai aukštame registre. Savotiškai originalus buvo Viačeslavo Ganelino

„Neišsiųstas laiškas“, kurį smuiko meistras apibūdino kaip „reikalaujantį kantrybės“. Ypač išraiškingai, užburiančiai skambėjo Mikhailo Bronnerio „Keturių lopšinės nužudytiems vaikams“, kurių kiekvienoje atsiskleidė skirtingi jautrūs ir įtaigūs, sudėtingos novatoriškos muzikinės kalbos vaizdiniai. Savitą gražų garsų pasaulį A. Bankas ir V. Korchinskaya-Kogan atvėrė subtiliai traktuodami vis dažniau scenoje girdimo Moisejaus Weinbergo (Mieczysław Weinberg) Sonatiną smuikui ir fortepijonui. Bisui ansamblis taip pat labai ryškiai ir vaizdingai pagrojo įspūdingą Anatolijaus Šenderovo Pjesę. Pasak A. Banko, joje perteikiami malonūs seno žmogaus, įkalinto gete, prisiminimai, kuriuos vis pertraukia suvokimas apie tai, kur jis yra dabar.

Patyrę scenos meistrai puikiai derėjo vienas prie kito. Laisvai, komfortiškai jautėsi ir smuikininkas – tikras muzikos filosofas, nestokojantis gilių emocijų, – ir pianistė, kuri šalia patikimo partnerio galėjo ryškiai reikšti savo muzikos sampratos klotus. Nuostabūs buvo ansamblio atliekami tylūs, ramūs, tarsi mėnesienos apšviesti epizodai.

Iškilmingas „Sugrįžimų“ koncertas vyko balandžio 18 d. LR Vyriausybės rūmuose. Šį Lietuvos muzikų ateičiai svarbų renginį savo dalyvavimu pagerbė LR ministras pirmininkas Saulius Skvernelis, LR kultūros ministrė Liana Ruokytė-Jonsson, pastaroji dar ir

NUKELTA Į 3 PSL.

Dvelkiantis čekiška dvasia

Mintys po Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro, pianistų Indrės Baikštytės, Gintaro Januševičiaus ir dirigento Tung-Chieh Chuango koncerto

IEVA GELŽINYTĖ

Nacionalinė filharmonija vis džiugina puikiais orkestriniais koncertais. Šį kartą, gegužės 5 d., išgirdome ne tik kokybiškos muzikos dozę, dvigubą fortepijono galią, bet ir čekų muzikos gūšį. Nors koncerto programą apgaubė patriarchai – Berdričas Smetana ir Antoninas Dvořakas, centrine jos dalimi tapo XX a. pradžios kompozitoriaus Bohuslavo Martinū koncertas dviem fortepijonams. Šiame koncerte kartu pirmą kartą grojantiems, bet publikos seniai pažįstamiems ir mylimiems solistams Indrei Baikšytei ir Gintarui Januševičiui bei Lietuvos nacionaliniam simfoniniam orkestrui dirigavo jau antrą kart Lietuvoje viešintis dirigentas Tung-Chieh Chuangas, kuris, rodos, atnešė dar didesnį pozityvumo ir pavasariškos energijos gūšį.

Smetanos uvertiūra iš komiškos operos „Parduota nuotaka“ tapo lyg koncerto įžanga, padėjusia atsiskleisti orkestro meistriškumui ir toliau laikyti užduotą toną. O koncerto pabaigai pasirinkta viena iš paskutinių Dvořako simfonijų, Aštuntoji G-dur, solidžiai vainikavo čekiškos muzikos vakarą. Opusas grįstas liaudies muzikos intonacijomis ir šokio ritmais, kupinas tėvynės gamtos vaizdinių, kurie išraiškingai atskleidė čekiškos muzikos didybę.

Vis dėlto programos centru tapo Martinū Koncertas dviem fortepijonams ir orkestrui. Rečiau atliekamas nei čekų klasikais kompozitorius taip pat laikomas čekų muzikos patriarchu. Didžiąją savo

Gintaras Januševičius

gyvenimo dalį praleidęs emigracijoje Prancūzijoje bei JAV, Martinū jautė begalinį tėvynės ilgesį. Mintis sukurti dvigubą koncertą fortepijonams kilo 1942-aisiais dėstant kompoziciją vasaros muzikos kursuose Tanglvude. Iš tiesų tai nėra pirmasis kompozitoriaus bandymas derinti orkestrą ir du fortepijonus. Ankstesniuose kūriniuose „Concerto grosso“ (1937) bei „Tre ricercari“ (1938) jis naudojo tokią pat atlikėjų kombinaciją. O būtent šį vakarą filharmonijoje nuskambėjusio koncerto premjera įvyko 1943 m. lapkričio mėnesį su kūrinių užsakiusių pianistų Pierre'o Luboschützo ir Genios Nemenoff duetu, dirigentu vengru Eugene'u Ormandy ir Filadelfijos simfoniniu orkestru. Koncertas reikalauja itin didelio meistriškumo ir tikslumo, tad tai puiki galimybė pianistams atskleisti savo gabumus. Trijų dalių koncerte, kurio vidurinė dalis *Adagio* kontrastuoja su veržliomis *Allergro non troppo* ir *Allegro*, solistų

muzikinė medžiaga skamba ypač skaidriai ir darniai, nors ryškiau neiškeliamas nei solistų, nei orkestro vaidmuo. Sekant tiek Indrę Baikštytę, tiek Gintarą Januševičių buvo galima justi puikų jų tarpusavio dialogą. Preciziška kūrinio medžiaga reikalavo ypatingo susiklausymo. Solistams puikiai pavyko išlaikyti koncentruotą ir neperspaustą tėkmę. Tiesa, nors kūrinys gana sudėtingas, jame nėra Sergejaus Rachmaninovo ir Piotro Čaikovskio koncertams būdingo dramatiškumo.

Dažnai Lietuvoje viešintis G. Januševičius gali pasigirti itin puikia technika. Aktyviai po visą pasaulį koncertuojantis ir meistriškumo kursų vedantis pianistas yra ir Hanoverio muzikos talentų biržos bei pianistų konkurso „Einbeckern Klavierfrühling“ vadovas, pernai didelės sėkmės sulaukė jo inicijuotos fortepijono meistriškumo akademijos „Feuerwerk“ Vokietijoje ir „Klaipėda piano masters“.

Balandžio 20 d. Linkuvos socialinės globos namuose, o po to restauratoje Pakruojo sinagogoje koncertavo LR Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatė, klausytojų mėgstama dainininkė, festivalio garbės viešnia Judita Leitaitė. Forte-pijonu jai talkino Živilė Survilaitė. Maloniai su publika bendraudama dainininkė atliko pluoštą Lietuvos ir užsienio kompozitorių kūrinių.

Balandžio 24 d. Taikomosios dailės ir dizaino muziejuje koncertavo Žana Miniotaitė (violončelė, kontrabosas, Lietuva, Rusija), Ilja Kadinas (forte-pijonas, Rusija, Kroatija) ir Viktoras Miniotas (kompozitorius, Lietuva). Žana gimė Rusijoje, 1996 m. su šeima persikėlė į Lietuvą, tėvo, kompozitoriaus V. Minioto, tėvynę, mokėsi Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje, Maskvos P. Čaikovskio

Indrė Baikšytė

D. MATVIEVO NUOTRAUKOS

Panašu, jog pastaroji šiais metais gali dar labiau nustebinti ir nudžiuginti suburdama visą būrį jaunų talentingų pianistų.

Koncerte, žinoma, G. Januševičiui nė kiek nenusileido ir Indrė Baikšytė. Nors atlikėja daug dėmesio skiria koncertmeisterės veiklai, dažnai džiugina klausytojus ryškiai ir energingai skambindama įvairių stilių muziką su kameriniais ansambliais, koncertuodama su Lietuvos nacionaliniu, Kauno miesto simfoniniais, Lietuvos, Klaipėdos, Šv. Kristoforo kameriniais orkestrais, aktyviai bendradarbiaudama su lietuvių ir užsienio instrumentininkais bei vokalistais.

Koncertui daug žavesio pridėjo Berlyne gyvenantis taivaniečių dirigentas Tung-Chieh Chuangas. Pernai Nacionalinė filharmonija dalyvavo tarptautiniame projekte, kuriame įvairių Europos šalių klausytojams buvo pristatomi 2015 m. Kopenhagoje vykusio prestižinio Nicolai Malko dirigentų konkurso

laureatai, tarp kurių Vilniuje pasirodė ir T.-Ch. Chuangas. Tarptautinio dėmesio jis sulaukė pelnęs premijas Gustavo Mahlerio, Georgo Solti ir kituose konkursuose. Šių metų sausį jis debiutavo su Šanchajaus simfoniniu orkestru, o vasarį surengė koncertus su Makao, Seulo bei Taivano simfoniniais kolektyvais. Net ir turėdamas intensyvių grafiką per trumpą laiką Vilniuje dirigentas puikiai susiderino su vakaro solistais bei orkestru.

Nesinori persistengti su komplimentais, tačiau atlikėjų meistriškumas ir teigiama emocija paliko nuostabų pojūtį tikrai ilgam. Nors kokybišką muziką filharmonijoje girdime beveik kaskart, šį kartą ypač norisi pasidžiaugti darniu (galbūt ir ateityje pasirodysiančiu?) puikių pianistų duetu ir tikrai retai scenose girdimu Martinū dvigubu koncertu. Galbūt tai bus intencija geriau pažinti savitą ir charakteringą čekų muziką, neapsiribojant tik Smetanos ir Dvořako kūrybiniu palikimu.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

apdovanojo kelių tarptautinių pianistų konkursų laureatę Gabiją Maknavičiūtę, paskambinusią Claude Debussy Preliudą Nr. 12 iš „Antrojo sąsiuvinio“. Koncerte dalyvavo svečias iš JAV trimitininkas Dovas Lieutvinkas, šiuo metu su Fulbraito stipendija studijuojantis LMTA Lauryno Lapės klasėje, baritonas Jonas Sakalauskas, neseniai tapęs LNOBT generaliniu direktoriumi, Čiurlionio kvartetas. Ypač daug džiaugsmo publikai suteikė įspūdingas, kokybiškas Šiaulių berniukų ir jaunuolių choro „Dagilėlis“ pasirodymas. Šis choras, kurį 1990 m. įkūrė ir kuriam vadovauja Remigijus Adomaitis, 12 tarptautinių konkursų laureatas. Chorui energingai akompanavo pianistė Daiva Šulcaitė, o kai kurioms dainoms – Čiurlionio kvartetas. Šventinio renginio programoje, greta lietuvių ir užsienio autorių muzikos, prasmingus

žodžius tarė LMRF direktorė Liucija Stulgienė, ministras pirmininkas, kultūros ministrė. Viso renginio programą užbaigė visi dalyviai, pakiliai pagiedodami beveik Lietuvos himnu tapusią Juozo Naujalio giesmę „Lietuva brangi“.

Vėliau Stasio Vainiūno namuose įvyko kompozitoriaus, vargonininko, dirigento, visuomenininko Juozo Žilevičiaus kūrybos vakaras, jį parengė ir vedė muzikologas Vaclovas Juodpusis. Kompozitoriaus kūrinius atliko Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos (mokyt. Laimos Domikaitės) ir LMTA (prof. Astos Krikščiūnaitės) ugdytiniai: Rugilė Klimaitytė, Laura Chodzkaitė, Rūta Birutytė, Jekaterina Tretjakova, Vėjūnė Vidžiūnaitė, Salvijus Povilaitis ir Emilė Dačinskaitė. Akompanavo Vaiva Blažienė, Ūla Paliokaitė ir Joris Sodeika.

konservatorijoje. Pianistas I. Kadinas taip pat studijavo P. Čaikovskio konservatorijoje, vėliau Kroatijoje. Šis talentingas jaunuolis per koncertą ne tik grojo ansambliuose su Ž. Miniotaite ir kompozitoriumi V. Miniotu, bet ir užtikrintai, profesionaliai paskambino Čaikovskio „Dumką“, Sergejaus Prokofjevo Etiudą, op. 2 Nr. 1, Aleksandro Skriabino Etiudą cis-moll, op. 2 Nr. 1, ir retai atliekamą Koncertinį *allegro*, kuriame dar neapčiuopiamas vėlesniuose šio autoriaus opusuose išryškėjęs individualus braižas.

Koncertą pradėjo Ž. Miniotaitė ir I. Kadinas Ludwigo van Beethoveno Sonatos violončelei ir fortepijonui, op. 69, I dalimi, kurioje kiek dominavo ryžtinga fortepijono partija. Violončelės temos skambėjo šiltai, gražiai. Čaikovskio *Pezzo capriccioso*, op. 62, ir Niccolo Paganini variacijose Gioacchino Rossini operos „Mozė Egipte“ temomis jautėsi Žanos talentas prasmingai,

gražiu tembru griežti lyrines temas, virtuozinis pajėgumas ir korektiškumas, atidus Iljos akompanimentas. Ryškiai nuskambėjo Fausto Latėno Sonata violončelei ir fortepijonui, kurios novatoriška muzikine kalba sukomponuotos temos bei epizodai buvo įvairūs, traktuojami nuotaikingai. Koncerto pabaigoje visi trys atlikėjai pagrojo penkis fragmentus iš Minioto operos „Coliukė“. Melodینگus epizodus keitė gan charakteringi, primenantys Prokofjevui būdingus aštresnius, energingesnius skambesius. Vėl puikiai ir įvairiai traktuojama skambėjo violončelės partija, o kompozitoriaus atliekama fortepijono partija, prie kurios prisijungdavo ir Ilja, tapo tvirtu, kietu pagrindu. Įdomiausias pasirodė paskutinis fragmentas, kuriame jautrius, lėtų melodijų violončelės epizodus pratęsė iki įtemptos kulminacijos plėtojama muzika su įpintais linksmy nuotaikų vaizdiniais.

B. D.

Vakaras su Beethovenu

Pianisto Daumanto Kirilausko rečitalis „Organum“ salėje

LAIMUTĖ LIGEIKAITĖ

Keistas tas muzikantų santykis su Vienos klasikais. Vieni juos garbina kaip ir visuotinai įprasta, kiti garbina, bet mintyse nekenčia, dar kiti atvrai nekenčia ir pripažįsta tik kitų epochų kūrybą. Dar tas santykis diferencijuojasi pagal autorius: vienoks požiūris į Mozartą, kitoks į Beethoveną. Klasikus vis naujai permąsto atlikėjai, muzikologai, net ir kompozitoriai. Apsistokime, pavyzdžiui, prie Beethoveno. Vienu iš simptomiškų pavyzdžių galėtų būti Beethoveno refleksijos dabarties muzikos kūryboje. Išnaudodamas visą postmodernistinį pliuralizmą, santykius su Beethovenu aiškinosi ne vienas šiuolaikinis Vakarų Europos ir Lietuvos kompozitorius, pateikdamas pačias įvairiausias tokio santykio formas – nuo perkurtų simfonijų iki teatro performansų ar net filmų. Kaip ryškiausius pavyzdžius paminėčiau Louis Andrieseno „The 9 Symphonies of Beethoven“ (1970), Mauricio Kagelio „Ludwig van“ (1969–1970), Michaelio Gordono „Rewriting Beethoven’s Seventh Symphony“ (2006), Vidmanto Bartulio performansą „Mein lieber Freund Beethoven“ (1987), Ramintos Šerkšnytės „Fires“ simfoniniam orkestrui (2010) ir kt. Tai rodo amžiną Beethoveno aktualumą.

„Perrašydamas“ Septintąją simfoniją, Gordonas susimąstė, ar jis transformuoja Beethoveno muziką, ar ši didinga muzika transformuoja jį patį. Matyt, panašus klausimas kyla ir atlikėjams, kurie imasi šio klasiko kūrinių. Ypač sudėtinga pianistams, kurie scenoje (ar įrašų studijoje) stoja į susirėmimą su Beethovenu „vienas prieš vieną“: su jo įvaizdžiu (čia jau kitokiui nei simfonijose), muzikinės minties vingiais, amžina interpretacijos paslaptimi. Ir amžinu aktualumu.

Pastaruoju laiku įvairios muzikos sraute (nuo Bacho iki Yanniso

Daumantas Kirilauskas

NUOTRAUKA IŠ ASMENINIO ARCHYVO

Kyriakideso ir dar „plačiau“) nardantis pianistas Daumantas Kirilauskas nustebino, o kartu ir nenustebino naujo rečitalio pasirinkimu – Beethoveno sonatų programa. Nenustebino, nes šią muziką jis skambina nuolat, o tarp daugiau nei dešimtmetį pasirodančių vis naujų jo įrašų puikuojasi ir monumentalus trijų plokštelių albumas su devyniomis Beethoveno sonatomis fortepijonui (op. 10 Nr. 3, op. 28, op. 54, op. 22, op. 31 Nr. 2, op. 81a, op. 26, op. 31 Nr. 3, op. 111). O jau vien ko vertos jo ne kartą atliktos ir išleistos kompaktinėje plokštelėje (2017) grandiozinės Diabelli variacijos, op. 120, kurių imasi retas pianistas pasaulyje! Galima numanyti, jog D. Kirilauskui, perfrazuojant žymų austrų pianistą Rudolfą Buchbinderį, „Beethovenas yra centrinis punktas“, o aš D. Kirilauską drįsčiau įvardyti bene solidžiausiu Lietuvoje Beethoveno kūrybos atlikėju, su jo įgyta puikia profesorės Liucijos Drąsutenės mokykla ir giliais klasikos atlikimo pagrindais, padėtais studijuojant Zalcburge.

Taigi, ne vieną suintrigavo dar vienas pluoštas pianisto atliekamų Beethoveno sonatų, kurios gegužės 2 d. suskambo jaukioje „Organum“ koncertų salėje. Jos šeiminingai

džiaugėsi, jog D. Kirilauskas skambino neseniai įsigytu naujos kartos koncertiniu „Bösendorfer“ fortepijonu, kurį, galima sakyti, pianistas pats išsirinko prieš pusantrų metų viešėdamas instrumentų gamykloje netoli Vienos. Girdėjau, jog studijuodamas „Mozarteume“ pas garsų Beethoveno žinovą Karlą-Heinzą Kämmerlingą D. Kirilauskas dažnai skambindavo šios firmos instrumentu, tačiau prie naujos kartos (kiek kitokios konstrukcijos ir tembro) instrumento koncerte jam dar teko pratintis.

Koncerto pradžioje skambindamas įžymiąją sonatą op. 13 („Patentinę“), pianistas lyg jautėsi dar ne visai komfortiškai. Iškart pateikė ir savitą pulsą, į kūrinio įžangą, daugelio traktuojamą pernelyg niūriai, sunkiai ir lėtai, įnešęs šviesos spindulį, skambinęs kur kas greitesniu tempu, paprastai, neegzaltuotai. Kaip ir svarbiausias I dalies temas, praskriejusias per daug neryškinant kontrastų. Tik ekspozicijos pabaigoje sulig vėl pasigirstančia reikšminga įžangos tema (leittema) įgavo rimties, traktavo ją ir tolesnę plėtotę kur kas dramatiškiau, įnešdamas patetikos, bethoveniško konvencionalumo. Vis dėlto, nė trupučio nesureikšmindamas Beethovenui prirašomo didingumo, o

stilingai atskleisdamas sodrią, nuosekliai ir grakščiai plėtojamą muzikinę medžiagą, elegantiškai frazuodamas, D. Kirilauskas skambino ir kitas sonatas – op. 14 Nr. 1 ir Nr. 2, op. 27 Nr. 1. Tiesa, vietomis pasiekė kone roko muzikos azarto, arba, įsiklausęs į choralinę kai kurių dalių faktūrą, ją perteikė lygiai, ramiai, sodriais sąskambiais.

Kaip yra sakęs legendinis pianistas Wilhelmas Kempffas, Beethovenas dėl savo vyriškos kūrybos manieros (teatleidžia jam lygių galimybių sergėtojos) mokėjo pasisakyti labai konkrečia kalba. Tokia kalba prie fortepijono kalba ir D. Kirilauskas. Nesijaučia manieringumo, jokių pokštų su tempu ar dinamika – tik klasicistinė kalba: švara, kontrastai, elegantiškas *rubato*, jokių artistinių gudrybių – gryna muzika. Beje, tarp kūrinių dalių pianistas nė neatsikvėpė, skambino be pertraukos, taip pabrėždamas klasikinio ciklo esmę, jo vieningumą. Negana to, nedarė ilgesnės pauzės net tarp sonatų, o abi iš 14 opuso sujungė į vieną. Na, vienu ypu praskriejanti bethoveniška fortepijoninė mozaika galėjo būti pernelyg intensyvi dozė klausytojams ir pačiam atlikėjui, tačiau toks pasirinkimas tikriausiai turėjo ir savų priežasčių: gal tai siekis neišsikvėpti, „neišnirti į paviršius“, nenutraukti vientiso siūlo, rišusio gilumines visų sonatų muzikos sąsajas?

Koncerto pabaigai atlikėjas pasirinko sonatą op. 111 – paskutiniąją iš 32 Beethoveno sonatų, jo *Opus summum*. Tai sudėtingas dviejų stambių dalių opusas, architektoniškai uždaras, kupinas vidinės įtampos, kas reikalauja iš atlikėjo neeilinio įsigilino ir brandos, ką ir kalbėti apie grojimo techniką ir virtuoziškumą. Na, gal vienas kitas pasažas koncerte ir nebuvo idealus, bet ir ačiū Dievui, nes Beethoveną turi skambinti žmogus, asmenybė, o ne kompiuteris. Ši sonata – tai jau simfoniškas garsų pasaulis, vienas

įtakingiausių, paveikęs ne tik tolesnę fortepijono muziką, bet ir Francko, Wagnerio, Mahlerio, kitų orkestrines kompozicijas.

Pirmą sonatos dalį D. Kirilauskas tiesiog liejo per kraštus plačiais pasažais, sudėtingai supintu kontrapunktu ir temų transformacijomis, smaigė aštriais kontrastais. Čia, kaip rašo tyrinėtojai, gali būti užduodami gyvenimo prasmės klausimai, į kuriuos nėra atsakymo. Klasicizmo muzikos stilistika dažniausiai atspindi klausimų ir atsakymų simbiozę. Šioje sonatoje Beethovenas jau tvirtai stovi ant romantizmo slenksčio ir perteikia nereikalaujančius atsakymų apmąstymus.

Antra dalis *Arietta. Adagio molto semplice cantabile* skambėjo lyg ilga lyriška choralinė linija, besidriekianti ramiai, tolygiai, kartais išauginama iki kulminacijos ir vėl panardinama į gilumą. Pianistas ją perteikė prasmingai, jautriai, nemonotoniškai. O tiesiog užburiantis subtilių *piano* trelių lydimas epizodas nudiegė savita šviesaus atsisveikinimo, išnykimo nuojauta ir, ko gero, ne vieną išskraidino į kitas dimensijas. Taip, tai D. Kirilausko sonata (beje, jo jau įrašyta į minėtą kompaktinę plokštelę), ryškiausiai liudijanti nepaprastą pianisto intelektualinį ir jausminį pajėgumą.

Po tokios koncerto kulminacijos ir gausių aplodismentų atlikėjas pasiūlė labai originalų bisą – Šarūno Nako „Ketmaną“ – konceptualią tykaus ir lėto būvio kompoziciją, grįstą kelių natų sąskambiais ir ilgomis pauzėmis. Neįtikėtina, bet ji įdomiai suveikė po Beethoveno: padėjo išnirti iš jo gelmių ir nusklęsti aukštyn, į tolius...

P. S. Birželio ir liepos mėnesiais šią programą D. Kirilauskas skambins Anykščiuose, Birštone, Marijampolėje, Druskininkuose, Nidos Thomo Manno ir Kintų muzikos festivaliuose.

Anonsai

Filharmonijos 77-ojo sezono pabaigtuvės – Lukas Geniušas

Gegužės 12 d. Nacionalinė filharmonija Vilniuje švęs 77-ojo koncertų sezono pabaigtuves. Šia proga rengiamas įspūdingas simfoninės muzikos vakaras su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru (LNSO), dirigentu, Lietuvos nacionalinės premijos laureatu Modestu Pitrėnu ir solistu, pianistu Luku Geniušu.

„Jis skambina raiškiai – kaip jaunas atlikėjas, tebelaimintis konkursus, ir kartu brandžiai – kaip muzikantas, gebantis atskleisti kūrinio

sandarą, o jo ekspresija toli gražu nėra savitiksle“, – taip britų dienraštis „The Guardian“ rašė apie pianistą Luką Geniušą. Jis – dažnas ir labai laukiamas svečias Lietuvoje.

27 metų muzikas yra laimėjęs prizus dešimtyje tarptautinių pianistų konkursų, tarp jų – Ginos Bachauer Solt Leik Sityje (I vieta ir aukso medalis), Fryderyko Chopino Varšuvoje (II vieta ir sidabro medalis), XV Piotro Čaikovskio Maskvoje (II premija). Pianistas koncertavo su daugeliu žymių orkestrų, skambino rečitalius Rusijos, Lietuvos, Lenkijos, Švedijos, Vokietijos, Ispanijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Austrijos, Japonijos, Pietų Korėjos, JAV salėse; jo gastrolių keliai driekiasi nuo Reingau, Lokenhauzo ir Verbje festivalių iki „Auditorium du Louvre“,

„Wigmore Hall“ ir „La Sala Verdi“. 2017–2018 m. sezonas L. Geniušui kupinas kūrybinės veiklos: rečitaliai Tokijuje ir Makao (Kinija), koncertai La Rok d’Anterono (*La Roque d’Anthéron*) ir Verbje festivaliuose, pirmą kartą – Niujorko muziejuje „The Frick Collection“ ir Elmau pilies festivalyje Bavarijoje.

Šį vakarą L. Geniušas solo gros Sergejaus Rachmaninovo „Rapsodiją Paganini tema“ fortepijonui ir orkestrui, vieną sudėtingiausių kūrinių fortepijono literatūroje: tai stambios apimties variacijų ciklas, sukurtas pagal XIX a. smuiko virtuozo Niccolò Paganini 24-ąjį kaprisą. Beje, šis kaprisas jau buvo inspiravęs ne vieną romantiką – pavyzdžiui, gerai žinomos žėrinčios J. Brahmsio „Paganini variacijos

fortepijonui“ ir virtuoziškas F. Liszto Etiudas. Paganini melodijos citatą savo kūriniuose panaudojo ir XX a. kompozitoriai modernistai W. Lutosławskis, B. Blacheris, net garsus miuziklų autorius A. Lloydas Webberis. Tačiau Rachmaninovo kompoziciją galima vadinti bene sėkmingiausią šios melodijos adaptacija. Populiarumu ji pranoko patį originalą.

Rapsodiją įrėmins LNSO interpretuojami čeko Leošo Janáčeko operos „Jenufa“ orkestrinė siuita ir prancūzo Jacqueso Iberto „Divertimentas orkestrui“. O visą simfoninės muzikos koncertų sezoną vainikuos Aleksandro Skriabino „Ekstazės poema“. Tai 1905–1908 m. komponuotas didingas himnas žmogaus valiai, protui ir ekstazei,

kurią sukelia kūrybos džiaugsmas. Poemos muzika trykšta aistra, pakiliais jausmais ir veržlia energija. Joje vyrauja dvi kontrastingos emocinės būsenos, kurias Skriabinas vadina „didžiausiu subtilumu“ ir „didžiausiu grandioziškumu“. Poema rašyta dideliame orkestrui, o šį vakarą bus atliekama šveicarų kompozitoriaus ir dirigento Niklausio Aeschbacherio redakcija (1962 m.) sumažintam orkestrui.

LNSO, pianisto Luko Geniušo ir dirigento Modesto Pitrėno koncertas Filharmonijos orkestro muzikos koncertų sezono pabaigai vyks gegužės 12 d., šeštadienį, 19 val. Filharmonijos Didžiojoje salėje.

LNF INF.

Baletas su audros kvapu

ATKELTAS IŠ 1 PSL.

Per daugiau nei pusantro šimto metų šis baletas buvo dažnai statomas ir perstatomas, pirmąją A. Adamo partitūrą papildant kompozitorių Cesare's Pugni, Léo Delibes'o, Riccardo Drigo, kunigaikščio Piotro Oldenburgo ir kitų muzika, kuri ilgainiui taip pat virto neatsiejama šio kūrinio meninės tapatybės dalimi. Legris „Korsaro“ muzikinį audinį išmoningai sudėliojo baletu muzikos entuziastas, Vienos valstybinės operos pianistas Igoris Zapravdinas.

Į savo kūrinį Legris įtraukė ir žinomus „Korsaro“ epizodus: pirmajame veiksmo Marijaus Petipa pastatytą *Pas d'Esclave*, antrajame – Samuilo Andrijanovo sukurtą didįjį *Pas de deux*, trečiajame – iš Petipa laikų išsaugotą *Le jardin animé* sceną, šiek tiek redaguodamas jų choreografiją, suteikdamas jai savitą dramaturginių atspalvių.

Pavyzdžiui, *Pas d'Esclave* verge tapusi Gulnara *adagio* atlieka ne tik su savo grobiku Lankadamu, bet ir su keturiais jo parankiniais, kurių šiurkštūs, netašyti judesiai ją kilstelint ir eksponuojant kaip patrauklią prekę pateisina merginos gestais ir pozomis ryškinamą desperatišką pasipriešinimą ir bendrą minorinę epizodo nuotaiką. *Pas de deux* atskleidžia pamažu įsiliepsnojančią Konrado ir Medoros meilę, o *Le jardin animé* įkūnija smilkalais pagardintas užsnūdusio pašos Saido fantazijas.

Šie senovinės choreografijos brangakmeniai švyti tarp pantomimos ir charakterinių šokių scenų, grynojo šokio epizodai organiškai išplaukia iš pasakojimo arba tą veiksmą rutulioja. Ekspresyvūs, temperamentingi korsarų šokiai pirmame ir antrame veiksmuose įtaigiai perteikia tą romantinį gailą, kuriuo šis baletas žavėjo XIX a. vidurio ir antrosios pusės žiūrovus.

„Korsaro“ veikėjai savo jausmus išreiškia šokiu, o siužetą tikslina ryškiais gestais, atspindinčiais jų fizinis (troškulis, alkis) poreikius ar emocines (gailestis, pyktis) būsenas, todėl šis spektaklis – vertinga ne tik XIX a. choreografijos, bet ir vaidybos stiliaus pamoka, praturtinta ir šiuolaikinėmis choreografinėmis bei artistinėmis priemonėmis, ypač veržliose, žūtbutinėse Konrado ir Birbanto kovos scenose.

Tačiau vienas didžiausių šio „Korsaro“ atradimų – odaliskų *pas de trois*, sukurtas pagal Adamo muziką, kurią jis parašė 1839-aisiais caro Nikolajaus I kvietimu lankydamasis Sankt Peterburge, kai specialiai Marie Taglioni sukūrė baletą „Jūrų plėšikas“ („L'Écumeur de mer“, premjera – 1840). Scena pagal šio baletu pirmo veiksmo muziką įkomponuota trečiame veiksmo, netrukus po efektingos Gulnaros

variacijos, kuria ji atsidėkoja Saidui už padovanotą apyrankę. Ypač muzikali odaliskų scenos choreografija sukurta tarytum vienu atsikvėpimu, ji spinduliuoja meilę baletu menui ir stebina judesių organiškumu: smulkūs šuoliukai, greiti sukiniai, lengvi šuoliai puikiai perteikia žaismingą šios scenos nuotaiką, trijų

„Korsarą“. Perregima uždanga su audros blaškomu laivu, asketiška jūros pakrantė, o netrukus – spalvingas šurmuliuojančio turgaus vaizdiny; niūroka, prietemoje skendinti korsarų ola – ir puošnus pašos Saido rūmų interjeras, priimančias turkiškas miniatiūras su kiek prislopintais spalvų deriniais;

Kristina Gudžiūnaitė (Medora) ir Genadijus Žukovskis (Konradas) balete „Korsaras“

M. ALEKSOS NUOTR.

solisčių variacijos papildoma viena kita, išryškina choreografo fantaziją, kuri išsiskleidžia visoje scenoje, pulsuoja judesių trelėmis – ir netikėtai baigiasi trimis tiksliais vienas kitą ritmingai sekančiais odaliskų priklaupimais. Po šios netikėtos, didžiulį malonumą suteikiančios choreografinės staigmenos *Le jardin animé* paveikslas atrodo puikus – bet pernelyg akademiškas ir reprezentatyvus.

Daugumos LNOBT klasikinių baletų scenografiją sukūrė dailininkas Viačeslavas Okunevas, puošniomis uždangomis ir tiksliais architektūrinėmis foninėmis dekoracijomis suteikdamas jiems akademinio imperatoriškojo baletu spindesio.

„Korsaro“ dailininkė italė Luisa Spinatelli šiam spektakliui suteikė tapybišką debesuoto dangaus, audringos jūros ir rafinuotos rytietiškos egzotikos spalvų. Jos uždangos ir kostiumai artimi tauriai žėrinčioms Eugene'o Delacroix drobėms (beje, jis yra iliustravęs ir Byrono

šydas *Pas d'Esclave*). Spektaklyje veikia ne tik kostiumų spalvos, atspalviai, šviesą atspindintys karoliukais puošti aksesuarai, bet ir medžiagų tankis bei faktūros: ypač gražiai atrodo pašą Saidą apsupusių merginų lengvučiai šydai, plazdantys nuo menkiausio judesio ir sukuriantys efemeršką moteriško trapumo įspūdį. Puikūs *Le jardin animé* šokėjų *tutu* – šviesūs, gražios formos, saikingai puošti siuvinėtomis detalėmis, su vos įžiūrimais rausvais ir žalsvais atspalviais: tikrai lengva patikėti, kad Irano šachas Naseras ad-Dinas, kuris 1873 m. caro Aleksandro II kvietimu atvyko į Sankt Peterburgą, apsilankęs baletu vėliau įsakė savo haremo gražuoles aprengti balerinių drabužiais.

Manuelio Legris „Korsare“ triumfuoja jaunystė ir grožis; net pašą Saidas – ne gašlus seniokas, kaip kitose matytose šio baletu versijose, bet išvaizdus jaunas vyras, todėl nenuostabu, kad Gulnara trečiame veiksmo liaunasi liūdėti ir demonstruoja jam šiltus jausmus (pašos vaidmenį kuria Martynas Rimeikis ir Ernestas Barčaitis).

Romantinio repertuaro spektaklius dažnai lydėjo lemtingi ir paslaptiniai ženklai, o šiame „Korsare“ nesėkmės persekiojo pagrindinio Konrado vaidmens atlikėjus: pirmiausia Igną Armaļį, o vėliau ir jį pakeisti iš Anglijos nacionalinio baletu atvykusį vilniečiams pažįstamą Isaacą Hernándezą ištiko traumos, tad visuose premjeriniuose spektakliuose šį vaidmenį šoko Genadijus Žukovskis, ištvermingai atlikęs visus jo personažui skirtus geros technikos reikalaujančius solo epizodus bei duetų scenas, piratišką jėgą ir ryžtą demonstravęs raiškiais pantomimos gestais.

Kristina Gudžiūnaitė – žavinga Medora: tapusi Lankadamo nelaisve, ji tik akimirka pasiduoda nevilčiai; išvydusi Konradą neabejoja, kad viskas baigsis gerai, todėl leidžia sau žaismingai flirtuoti su pašu. Duetuose su Konradu ryškėja turtingi jos meilės jausmo pustonai, o sodo scenoje šokis tvirtas ir sklandus. Olesia Šaitanova sukūrė ir Medoros, ir Gulnaros vaidmenis – jie skirtingi pagal numatytus dramaturginius piešinius ir panašūs atlikimo meistriškumu: plačiais žingsniais, elastiniais, aukštais, minkštais šuoliais, puikiais sukiniais, muzikalumu, nuotaikingomis veido išraiškomis. Gulnaros vaidmenį antroje premjeroje puikiai atliko Anastasija Čumakova.

Didelė šio spektaklio puošmena – Lankadamo vaidmuo, kurį abiejose premjerose šoko Jonas Laucius. Jaunam artistui jau patikėti reikšmingi vaidmenys – tarp jų ir princas Zygfrydas „Gulbių ežere“. „Korsare“

atsiskleidžia jo temperamentas, artistiškas ir daug žadanti šokio technika, nuo pat pirmosios variacijos džiuginanti efektingais aukštų šuolių, gilių tūpsnių ir sukinų deriniais.

Daug spalvų spektakliui suteikia Birbanto ir Zulmėjos pora. Per kraštus veržiasi Manto Daraškevičiaus energija, kuria jis netrunka užkrėsti žiūrovus, antro veiksmo šokyje virtuosiškai žongliuodamas pistoletais, – tai ne šokio dekoracija, bet organiškasis šio prieštaringo, impulsyvaus personažo, iš draugo virstančio priešu, tapatybės bruožas. Karolinos Matačinaitės Zulmėja pripildo sceną gaivališkos energijos, jos šokis ekspresyvus ir turiningas. Danielio Dolano Birbantas temperamentingas ir ryškus, šokėjas maudyte maudosi jo personažui skirtose choreografijoje ir mizanscenose. Nuotaikinga, vikri, plastiška Gohar Mkrtchyan Zulmėja išryškina įvairius šokio formų niuansus.

Lengvu, technišku šokiu įsiminė odaliskos: Julija Stankevičiūtė, Gohar Mkrtchyan ir Haruka Ohno pirmojoje premjeroje ir Neringa Česaitytė, Julija Šumacherytė ir Karolina Matačinaitė – antroje.

LNOBT trupės vyrams šiame spektaklyje tenka kurti šiurkštokus korsarų ir Lankadamo parankinių charakterius, o merginoms – ir plastiškų vergių, ir azartiškų korsarų partnerių turgaus scenoje, ir piratų žmonių, ir elegantiškų *Le jardin animé* žiedų paveikslus; kordebaletu scenos premjerose pasižymėjo judesių darna ir aiškiais choreografiniais piešiniais, kuriuos perteikti padėjo ir M.K. Čiurlionio menų mokyklos moksleivių grupės.

Dirigentas Valerijus Ovsianikovas atskleidė charakterinių „Korsaro“ šokių spalvingą dramatiškumą, lyrinių scenų emocinius atspalvius, atidžiai sekė solistų šokius, padėjo jiems kuriant savo vaidmenų turinį.

Manuelio Legris „Korsaras“ užbaigė 2017–2018 m. Lietuvos baletu sezoną, papildydamas itin sėkmingą naujos Mindaugo Urbaičio muzikos ir originalios Martyno Rimeikio choreografijos spektaklį „Procesas“ vertingu klasikinio baletu veikalu. Du aukštos meninės kokybės darbai atskleidžia skirtingas Lietuvos baletu artistų talento briaunas, Lietuvos baletu tapatybę formuoja iš šiuolaikinių ir klasikinių, lietuviškų ir tarptautinių dėmenų. Būtų puiku tokį kokybiškų priešybių balansą išsaugoti ir būsimuose baletu sezonuose.

HELMUTAS ŠABASEVIČIUS

Žemė ir poezija

Aktorės Viktorijos Kuodytės personažai

AUŠRA KAMINSKAITĖ

Ar gali aktorius būti toks universalus, kad kurdamas skirtingus personažus gebėtų paslėpti asmenybės savitumą? Šią sekundę pasakyčiau, kad ne. Paklausta apie mėgstamiausius Lietuvos teatro aktorius ir min tyse juos vardydama svarsčiau, už ką juos taip mėgstu. Supratau, kad iš tiesų universaliai persikūnyti sugeba tik beveidžiai iš „Sostų karų“, o universalus aktorius – tai profesionalas, gebantis vystyti vaidmenis įvairiomis formomis ir aplinkybėmis, drauge išlaikydamas kai ką specifiška, atpažįstama keliuose spektakliuose. Tai žmogus, dėl kurio darbo kokybės, dar nematęs spektaklio, gali būti 99 proc. tikras (kaip ir dėl to, kad kada nors pasitaikys 1 proc. išimtis).

Tokia neromantiška įžanga į pamąstymus apie Viktorijos Kuodytės vaidmenis. Aktorės, kuri niekada nepriklausė vienam teatrui, tačiau tam tikra prasme yra „priklausiusi“ dviem režisieriams. Karjeros pradžioje – Eimuntui Nekrošiui, su kurio spektakliais apkeliavo pasaulį; vėliau tapo beveik neatsiejama Gintaro Varno spektaklių dalimi. Du scenos meistrai, ir nė vieno jų negalėtum pavadinti *labiau* Kuodytės režisieriumi. Nekrošiui reikėjo nežemiško trapumo; Varnas trynė poeziją ir skyrė aktoarei žemiškų aplinkybių žlugdomus, tačiau beviltiškai į svajones ar negrįžiančią praeitį įsikibusius personažus. Šių periodų sankirtos metu, po Varno režisuotos „Portijos Koglen“ 2002-aisiais, Rasa Vasinauskaitė rašė, kad Viktorija Kuodytė, „regis, iki šiol nepriklauso ir jokiame sceniniame tipui, laisva nuo bet kokio įvaizdžio, vaidybos mokyklos“.

Pastaruosius keletą metų pavadindčiau trečiuoju Kuodytės teatrinės kūrybos etapu, kai ji yra labiau nepriklausoma, nei buvo kada nors anksčiau. Šiandien jos niekas nepriskirtų konkrečiam režisieriui, Lietuvoje ji kuria vaidmenis pasaulinio lygio meistrų – Krystiano Lupos, Árpádo Schillingo, Eimunto Nekrošiaus, Kirsten Dehlholm spektakliuose. Ir tai po 16 metų pagrindžia anksčiau cituotus žodžius – Kuodytė neturi sceninio tipo, įvaizdžio, teatro mokyklų bruožų. Paradoksalu, kad niekada nesimokiusi Toliųjų Rytų mokykloje aktorė, regis, įtvirtina vieną pagrindinių jos principų – tobulai įvaldyti techniką, o tada viską užmiršti ir vaidinti taip, kaip pačiai norisi.

Ne veltui paminėjau Nekrošiaus ir Varno periodus: tai, kokią Kuodytę matome scenoje šiandien, išugdė ir skirtingi šių režisierių reikalavimai moterų personažams. Žemiška ir poetiška pačia plačiausia prasme

Kuodytė pasiduoda įvairiausių formų režisūrai, kiekvienąkart sukurdamą aiškią savo personažo poziciją, kuri spektaklio sėkmės atveju papildo prasmes bei kuria savitas, savarankiškas, dažnai pastebimas tik žiūrovui sąmoningai sutelkus dėmesį į jos personažą. Ana Krystiano Lupos režisuotoje „Didvyrių aikštėje“, regis, tvirtai pastatyta ant žemės – ne valdinga, tačiau iš prigimties ir dėl poreikio nepaprastai stipri moteris. Iš jos išsprūsta tik tos emocijos, kurias ji pati nori rodyti, arba tos, kurių jau niekaip nebegali suturėti. Anos refleksas – mąstyti, ir „Didvyrių aikštėje“ tam skiriama pakankamai laiko. Vis dėlto daugybė ženklų byloja apie viduje šokčiojančias emocijas, kurias tramdyti moteris turbūt pripratusi nuo vaikystės, – išsilavinimas ir geras auklėjimas suformavo Anos laikyseną, su kuria ji žengia į sceną. Anos charakteryje žemė laimi prieš poeziją.

Antrą tašką žemei pelno „Terapijų“ (rež. Kirilas Glušajevs) Aldona. Iš pradžių keista stebėti Kuodytę, atliekančią šį vaidmenį, kuris pasižymi jos personažams paprastai nebūdinga nuoširdžia šiluma. Net Gineverė Varno „Nusiaubtoje šalyje“, kurią, regis, matėme pačiose intymiausiose jos gyvenimo akimirkose, buvo gana santūri ir atsiribojusi nuo kitų veikėjų (karalienė vis dėlto). O Aldonos vaidmeniu aktorė, atrodo, braukia tai, ką iki tol buvo galima laikyti

žemiškesnio Kuodytės personažo – viskas jame itin gyvenimiška, reakcijos atsiranda *čia* ir *dabar*, joms, regis, įtakos nedaro nei personažo priešistorė, nei ateities tikslai. Pati aktorė greičiausiai puikiai supranta tiek priešistorę, tiek tikslus, nes Aldonos personažas vientisas ir jos linijoje alogizmo pastebėti neteko. Tačiau ji, kaip ir kitos spektaklio moterys, tampa keleto idėjų įkūnimu, asmeninio gyvenimo iškarpa. Ir tai aktorė kuria realistiškiau nei bet kur kitur.

Bado Meistras Nekrošiaus spektaklyje „Bado meistras“, be abejo, patenka į poezijos kategoriją. Pats personažas yra metafora kūrėjo, visą gyvenimą paskyrusio savo dievinamo meno kūrybai ir negėbančio susitaikyti, kai jo kuriamas menas visuomenei tampa nebeįdomus ir nebesuprantamas. Siužeto požiūriu Bado Meistras beveik neveikia. Veikia aplinka, kurią jis stebi ir apie kurią pasakoja. O Kuodytė scenoje veikia nepaprastai daug – vien spektaklio pradžioje Meistras keliolika kartų skelbia „vakariene paruošta“, kaskart keisdamas pranešimo intonaciją ir nuolat likdamas nepatenkintas. Pagrindinė siužeto linija – nuolatinis svyravimas tarp didžiavimosi savo pasiekimais ir nusivylimo didėjančių aplinkinių abejingumu. Būtent aktorė kuria praktiškai visą scenos dramaturgiją, kurią tik lengvai papildo trys aktoriai vyrai bei scenografijos detalės.

Valentinas Masalskis (Robertas Šusteris) ir Viktorija Kuodytė (Ana) spektaklyje „Didvyrių aikštė“

jos prigimtiniiais aktoriniais savitumais, ir tampa bene globėjiškiausia bei optimistiškiausia moterimi onkologinių ligų palatoje. Kuodytę dažniau norisi tapatinti su tikslumu: griežti veido bruožai, konkretūs judesiai, aiškus personažo veiksmų piešinys, techniška nuotaikų kaita. Todėl lygi ir lyrinė Aldonos linija bei empatiška kitų moterų savijautai veikėja iš pradžių atrodo neįprastai saldžiai. Ilgainiui, pažinus jos istoriją ir stebint, kaip atidžiai personažas ir pati aktorė įsiklauso į veiksmą scenoje, vaidmuo harmoningai įsiliesia į vaizduojamas aplinkybes. Kol kas neteko matyti

Kuodytės judėjimas – ženklų rinkinys, o ne tiesioginė kalba. Todėl Bado Meistras, priešingai nei anksčiau minėtos Ana ir Aldona, yra idėja, o ne kūnas. Ir čia būsenų bei vidinės motyvacijos kaita vaidina kur kas svarbesnį vaidmenį nei pauzės, kurių metu galima atidžiau pažvelgti į scenoje matomą *žmogų*.

Kuodytės personažą Árpádo Schillingo spektaklyje „Autonomija“ taip pat priskirčiau poezijos kategorijai: kaip ir Bado Meistras, Viktorija pirmiausia yra idėjinis personažas. Veikdama žemiškomis vertybėmis besivadovaujančioje šeimoje, kurios dauguma narių yra

Viktorija Kuodytė spektaklyje „Bado meistras“

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

nutolę nuo to, ką pavadintume normalumu, Viktorija beveik nekuria santykių su kitais personažais – ji pati įkūnija tuos santykius. Ji veikia savarankiškai, visiškai nekalba (tik dainuoja, nes itin retai pasitaiko spektaklių, kuriuose Kuodytė nedainuotų; negana to, dainų scenos paprastai tampa jos arba kito personažo lūžio tašku), tačiau stebint jos vienos kuriamą žmogaus pasaulį galima perskaityti šeimos ligas bei nuspėti jos ateitį – nes juk būtent tokį vaiką, susirūpinusį vien tuo, ko jis dabar užsimano, ši šeima paliks kurti ateities. Vaiką, kurio aplinkinis pasaulis visiškai nejaudina, kuris nesuvokia savo poveikio kitiems žmonėms ir tyliai, ramiai bei užtikrintai padaro tai, kas jam tuo metu šauna į galvą.

Tam tikra žemės ir poezijos sankirta tapo Sofijos personažas Kirsten Dehlholm režisuotame spektaklyje „Broliai Liūtaširdžiai“. Astridos Lindgren pasaka neišvengiamai diktuoja ne tik fantastinę nuotykių atmosferą, bet ir alegorinius personažus (iš kurių galima išskirti nebent Skrebutį Liūtaširdį), o spektaklio režisierė įstatė aktorius į techniškai itin tikslias formas. Todėl sunku spektaklyje stebėti Viktoriją Kuodytę, kurios energija ir logikos vedimo poreikis bando išsiveržti, bet yra nuolat stabdomi statiškos kūno padėties. Atrodo, tarsi neturėdama galimybės savęs atskleisti kūnu aktorė bando tai padaryti balsu, tačiau pernelyg didelė intonacijų amplitudė skamba lyg panika, nežinant ko griebtis. Tai įrodo, kad Kuodytei gyvybiškai svarbi išsami personažo analizė ir jo turinio neužgožianti forma. Tiesa, ir „Bado meistre“ egzistuoja konkrečios formos, tačiau jos kur kas mažiau veržia aktorę, privalančią neaklai atlikti judesius, bet kurti istorijas neperžengiant tų formų ribų.

Du dalykai sieja turbūt visus Kuodytės vaidmenis. Pirmiausia – nepaprastai personažų vienišumas. Netgi siužetiškai – nė vienas jų neturi į ką atsiremti. Anos šeima nepasižymi tarpusavio empatija, nors gali ilgai svarstyti (arba tiesiog tylėti, kaip jos sesuo Olga) filosofinėmis ir visuomeninėmis temomis. Bado Meistro vienišumas akivaizdus – tai žmogus, kuris, be savo meno, nieko kito neturi ir nepageidauja, nebent tik įvertinimo. Netgi ankstesniuose spektakliuose – „Nusiaubtoje

šalyje“ ar „Muzikoje 2“ (rež. Audronis Liuga) – vienišumas buvo ryškus. Gineverė myli ir yra mylima dviejų vyrų, tačiau visi trys skaudina vieną kitą, suvokdami, kad objektyvios išeities iš padėties nėra, tad viskas priklauso nuo asmeninio kiekvieno žmogaus pasirinkimo – niekas negali nieko patarti. „Muzikoje 2“ Kuodytės Ji ir vienintelis scenos partneris Povilo Budrio Jis susitinka iš dalies dėl to, kad nebegali pakelti po skyrybų kankinančios vienvietės. Visą spektaklio laiką jie užsidaro, atsiveria, prasilenkia, kol pagaliau atranda vienas kitą iš naujo, tačiau tik pačioje spektaklio pabaigoje.

Su vienišumu susijęs ir antrasis personažus vienijantis dalykas – paslaptis. Visi Kuodytės personažai nuo žiūrovų kažką slepia. Galbūt tai lemia pačios aktorės mintyse kuriama istorija, kuri nebūtinai sutampa su režisierių diktuojamomis personažo motyvacijomis, tačiau jai pačiai paaiškina jos veiksmus scenoje. Aldona tik probėgšmais pristato situaciją savo šeimoje: vyras suprato, kad yra gėjus, o sūnus ne itin domisi, kuo ir kaip gyvena jo mama. Emocijas ji slepia pati nuo savęs, bandydama įsiteigti, kad visa tai normalu – tokie tie žmonės ir toks gyvenimas. Viktorija pati yra didžiausias „Autonomijos“ slėpinys, atveriantis žiūrovams milžinišką erdvę interpretacijoms ir nė vienos nediktuojantis kaip teisingesnės. Gineverės jausmai nesuvokiami niekam, nors gali pasirodyti, kad viskas aišku: ji jaučia aistrą Lancelotui ir prierašumą bei pagarbą Artūrai. Štai čia susikuria paslaptis: Gineverė nėra tokia lengvabūdė, kad iš jos tikėtumeisi paklydimo, ji nuoširdžiai atsidavusi abiem vyrams. Narsios ir tyros širdies moteris pasiduoda aistrai, o vėliau už tai atgailauja, neleisdama objektyviai jos pasmerkti ar išteisinti.

Viktorija Kuodytė yra scenos partnerė, atidžiai įsiklausanti į tai, ką kalba ir atveria greta esantys aktoriai, ji negaili jiems savo energijos. Tačiau į akis krinta jos savarankiškumas (ir polinkis savo personažams (ir personažais) kurti atskirus pasaulius. Matyt, tai ir lemia jų vienišumą bei paslaptinę gamą – dalį personažo aktorė visuomet pasiilieka sau. Todėl jokių galutinių išvadų apie Kuodytės personažus būti negali.

Dvyliktokai, vartojančys tėvų kokainą

„Kreida“ Lietuvos rusų dramos teatro „Erdvėje A-Z“

IEVA TUMANOVIČIŪTĖ

Teisiškai dvyliktos klasės mokinių daugumą sudaro pilnamečiai piliečiai, ne tik besimokantys mokykloje, bet ir joje balsuojantys per rinkimus, – prieš įstatymą jie yra lygūs su savo tėvais ir mokytojais. Lietuvos rusų dramos teatro (LRDT) „Erdvėje A-Z“ – klasė su šešiais vienviečiais suolais ir mokytojo stalu, pagamintais iš perdirbtų medžio drožlių. Lentos vietoje – stiklas, iš kitos pusės uždengtas baltomis žaliuzėmis. Joms tarsi uždangai prasiskleidus už stiklo atsiveria kita erdvė, kurioje mirgant rožinei „strobo“ šviesai pagal klubinę muziką šoka ir linksmynasi spektaklio „Kreida“ veikėjai. Tačiau netrukus jie grįš į jau išaugtus mokyklos suolus.

Spektaklis užbaigė LRDT projektą „Mokyklinė drama“, kuriame lietuvių ir rusų mokyklų mokiniai, aktoriai bei dramaturgai dalijosi patirtimi ir kūrė trumpas pjeses. Projekte dalyvavęs dramaturgas Mindaugas Valiukas parašė pjesę „Kreida“, kurioje gausu dramatiškų ir komiškų scenų iš šiuolaikinių dvyliktokų ir jų tėvų gyvenimo. Kūrinį į rusų kalbą vertė aktorius Telmanas Ragimovas ir Olga Topunova, šiuolaikinę jaunimo kalbą papildydami įtikinamu slengu. „Kreidos“ veikėjai nuolat patenka į moralinio pasirinkimo situacijas: ar daryti smulkų nusikaltimą su bendraamžiais? Ar pasiduoti vyresnybės spaudimui ir nekreipti dėmesio į korupciją? Ar nutylėti savo poziciją dėl darbo vietos išsaugojimo? Ar palaikyti nesąžiningą kitų elgesį su aplinkiniais?

Režisierius Georgijus Surkovas kuria spartų ritmą – scenos dinamiškai keičia viena kitą, o jas atskiria klubinė muzika ir Evitos Rusovos videoprojekcijos. Jose vaizduojami mokyklos koridoriai, kuriais pagreitinai juda mokinių masės, ir daugiabučių langai – šie motyvai apibendrina, kad daugelyje klasių ir virtuvių vyksta panašios istorijos. Funkcionalios dviejų erdvių (šalia žiūrovų ir už stiklo) Olgos Nikitinos scenografija leidžia dinamiškai keisti veiksmo vietas: klasė, virtuvė, direktoriaus kabinetas, kambarys ir t.t. Tai kartu su azartiška aktorių vaidyba suteikia spektakliui veržlumo, kuris paveikia tarsi galinėse klasės eilėse sėdinčią publiką. Surkovas, prieš tai LRDT režisavęs spektaklius „DreamWorks“ (2015) ir „#tevyne“ (2016), su kiekvienu darbu tubulėja. Jo pramoginių elementų turintys spektakliai balansuoja ties populiarumo riba, tačiau tai greičiausiai ne bandymas pataikauti žiūrovams, bet siekis, kad kūrinys priimtų ir suprastų konkreti publika.

Spektaklis „Kreida“ prasideda realistine scena – Ana persirengia draugės Lenos drabužiais. Nuo pat pradžių Julianos Volodko veikėja susiduria su prieštaravimu – ji apsiwelka svetimą, jai nepriimtina suknelė tik dėl to, kad patiktų bendraklasiui Jegorui. Šis – mokyklos KVN (juokingų situacijų šou) komandos lyderis, šmaikščių tekstų repuotojas ir turtingų tėvų vaikas – toks, kaip ir kiti grupės nariai Lena ir Donatas. Telmano Ragimovo Jegoras iš pradžių atrodo brandus, tačiau jis išnaudoja Aną, kuriančią tekstus jo KVN grupės pasirodymams,

atsiskiria nuo tariamų draugų grupės. Dramatiškiausius spektaklio epizodus sustiprina Michelangelo Siksto koplyčios lubų freskos fragmentų projekcijos, ištraukos iš barokinės Nicola Porporos operos „Polifemas“ bei aktorių sustingimas. Šios spektaklio akimirkos „duria“ savo primygtinumui. O klasikinio meno pasirinkimas ir jo gretinimas su šiuolaikine populiarąja kultūra, atsiskleidžiančia per spektaklio muziką, verčia abejoti paplitusiu požiūriu, kad praeities mene slypi moralinė tiesa – atlidumas ir gailestingumas.

gudraujančiais mokiniais bei korrumpuota mokyklos administracija, pataikaujančia įstaigą finansiškai remiantiems tėvams ir jų vaikams. Mokykloje klesti nesąžiningumas, prisitaikymas ir „chaltūra“ – tai, ko nekenčia Viktorija. Ketverius metus Londone gyvenusi, psichologijos studijas baigusi moteris į mokyklą ateina dėstyti rusų literatūros. Ji mokiniams siūlo skaityti Liudmilos Petruševskajos, Liudmilos Ulickajos ir Viktoro Pelevino apsakymus, neįtrauktus į ugdymo programą, nors abiturientų laukia brandos egzaminai. Aktorė Anžela

tiesk lozunginės intonacijos. O gal žodžiai „apie laisvos ir kūrybingos asmenybės ugdymą“ jau tapo švietimo politikų nuvalkiota fraze be turinio, kurią išgirdus palengva ima pykinti?

Andriaus Darellos kuriamas mokyklos direktorius tarsi atstovauja trijulės – Jegoro, Donato ir Lenos – tėvų kartos pažiūroms, prieštaraujančioms Viktorijos pozicijai. Direktoriaus Vytas – ne koks pilvotas senis juoda eilute. Jis jaunatviškas ir stilingas, bando būti demokratiškas ir gerai sutarti su mokiniais. Aktorius sukuria žavų nuolaidžiuojantį pataikūną. Būtent direktorius yra pats konformizmas gražiu kostiumu. Jis pataria naujai mokytojai Viktorijai atsisakyti maksimalizmo ir tiesiog paklusti esamai tvarkai. Anot šios veikėjos, „sistemoje, kuri pagrindine žmogaus vertybe laiko gebėjimą prisitaikyti, išaugs nelaisvi žmonės. Žmonės be savo nuomonės.“

Mindaugo Valiuko pjesėje dauguma situacijų yra komiškos, o personažai nėra suskirstyti į teigiamus ir neigiamus – kiekvienas jų pasielgia neteisingai ir juos visus gali išteisinti praeitis. Nors su mokytojos pažiūromis susitapatinti lengviausia, ji nėra heroizuojama. Viktorijai nuolatos prikašiojama, kad išvykusi dirbti į Londoną ji ketveriems metams paliko savo dukterį. Spektaklyje „Kreida“ išryškėja dėl tėvų emigracijos savarankiškai ar su močiutėmis gyventi paliktų vaikų tema. Apie tai 2011 m. režisierė Jūratė Samulionytė sukūrė trumpametražį filmą „Laikiniai“, kuriame pabrėžiamas dviejų seserų laukimas, vyresniosios savarankiškumas, ankstyva branda bei melancholiškas ilgesio ir vieatvės skausmas. Kitokią realybę atskleidžia „Kreidos“ palikti vaikai – mokyklos „nevykėlis“ Martinas ir Viktorijos duktė Ana, besimokanti mamos klasėje. Likę vieni, gelbėdamiesi nuo vieatvės, už tėvų siųstus pinigus jie rengdavo audringus vakarėlius netikriems draugams, prigirdę savo močiutes migdomųjų.

„Kreidos“ konfliktas nėra kartų nesantaika. Anos mama Viktorija nėra ta, kurią simboliškai siektų nužudyti jaunieji. Priešprieša kyla ne tarp kartų, bet tarp skirtingų požiūrių. Spektaklio potekstėje slypi mintis, kad vaikai ne tiek maištauja, kiek perima savo tėvų vertybes. Jegoras, Donatas ir Lena siekia būti sėkmės lydimi, populiarūs, stilingi, apsikarstyti naujaisiais prietaisais, prekių ženklais ir priklausyti „elito“ gaujai. Jie vengia mokytis, bet tobulai geba išsisukti, vietoj knygų skaitydami anotacijas, o laisvu laiku siekia malonumų, ir šiuos įgūdžius per dvylika metų įgijo mokykloje. Kurį laiką tokiu gyvenimo būdu buvo susižavėjusi ir Ana, tačiau spektaklio kūrėjai aiškiai parodo, kurią poziciją jie palaiko.

„Kreida“

D. LABUČIO NUOTR.

o svarbiausias jo siekis – prarasti su ja nekaltybę. Raudonas kelnes ir žalią „bomber“ striukę vilkintis stilingasis Edgardo Bechterio Donatas – savimi patenkintas vaikas, kuriam rūpi, kad tėvas duotų automobilį, o ten „duotų“ mergina. Donatas nuoširdus, jis neslepia savo minčių, o mąsto nedaug. Jelenos Orlovos Lena kaukši aukštakulniais ir mėgaujasi savo įvaizdžiu: drąsiai demonstruoja seksualumą ir pasitikėjimą savimi, nors tai irgi tik apsaugos būdas. Aktoriai siekia, kad šmaikščių ir atsipalaidavusių jaunuolių trijulės energija bei žavesys papirktų. Populiarumo ir lengvų kelių ieškotojai kuria ir repuoja anekdotinius eilėraštukus, šaiposi iš silpnesnių už save. Tačiau jų teisybės pojūtį iškreipė namie kokaino turintys tėvai, remiantys mokyklą, ir už tai jiems pažymius keliantys mokytojai.

Ana vienintelė turi potencialo pasikeisti. Ji tapo mokyklos „kietųjų – žvaigždžių“ grupės dalimi, tačiau visiškai su ja susitapatinti negali. Merginos nuostata formuojasi, bet ji dar nesijaučia tokia tvirta, kad ją išsakytų, nes nedrįsta priešintis draugams, – juk neseniai dar buvo atstumtoji. Aktorės Julianos Volodko veikėja išgyvena vidinį konfliktą ir virsmą: susitaiko su ja palikusia ir netikėtai grįžusia mama,

Kostiumų dailininkė Olga Nikitina, taikliai aprėngusi kiekvieną veikėją, klasės nevykėliui Martinui sukuria senamadišką įvaizdį. Aktorius Maksimas Tuchvatulinas jautriai ir įtikinamai kuria užguitą nerimastinę personažą: kalbėdamas jis gražo rankas, jo balsas švelnus ir tylus, kitaip nei nuolat stūgaujanti Jegoro ir Donato. Tačiau Martinas nėra tik nuskriaustasis, spektaklyje atsiveria ir priešingos šio veikėjo savybės – gebėjimas įtaigiai vaidinti auką ar šantažuoti.

Stebint komiškas ir dramatiškas abiturientų gyvenimo scenas ne iš karto krinta į akis, kad jie nedraugauja vienas su kitu. Iš pažiūros ketvertukas – Jegoras, Donatas, Lena ir Ana – atrodo kaip geriausių draugų kompanija. Tačiau kiekvienas dėl savo interesų gali išduoti kitą – kritiniu atveju kiekvienas „draugas“ gelbėja savo kailį. Jie vienas kitu nepasitiki, neužmezga tikro ryšio. Stebėti mokinių gyvenimą būtų visai smagu, jei netektų prisiminti, jog taip elgiasi ne bresantys paaugliai, o abiturientai, pasiryžę mokytojai iškrėsti šunybę tik dėl to, kad ji ištraukė jiems iš posėdinių minkštas pagalvėles ir prašė šiek tiek pamąstyti.

„Kreidoje“ nauja mokytoja Viktorija susiduria su aptingusiais ir

Bizunovič vaidina mokytoją, kuri su naiviu entuziazmu taiko naujoviškus mokymo metodus, tačiau niekam nereikia pokyčių likus keliui mėnesių iki baigiamųjų egzaminų. Patogiai įsitaisę mokiniai per dvylika metų išmoko išgyventi sistemoje, kurią atkakliai palaiko mokyklos vadovybė.

Per pirmą pamoką Viktorijai pavyksta pelnyti mokinių simpatijas: vieni įvertina jos šiuolaikišką melsvą kelnų kostiumėlį, kiti – gebėjimą šmaikščiai atsikirsti įžūliems mokiniams. Ji pasiūlo originalią užduotį – įtikinti prodiuserį kurti filmą pagal pasirinktą minėtų šiuolaikinių rašytojų kūrinį. Tačiau per spektaklį Viktorijos santykiai su mokiniais blogėja. Aktorė Anžela Bizunovič kuria netikėtus sunkumus įveikti pasirengusią mokytoją, kuri racionaliai vertina situaciją ir neturi fanatizmo bruožų. Šios veikėjos žodžiais, humanitarinių disciplinų tikslas – ugdyti laisvą ir savo nuomonę turinčią asmenybę, kuri gebėtų rinktis. Tai netinka mokyklos vyresnybei, įsitikinusiai, kad visų dalykų uždavinys – parengti mokinius egzaminams ir pakelti mokyklos pažangumo rodiklį. Tiesa, pačios Viktorijos pozicija, kurią ji atvirai išdėsto mokyklos direktoriui, neišvengia ir šiek

Bembio kuždesys

Rūtos Matulevičiūtės paroda „Sphere“ galerijoje „The Room“

LINAS BLIŠKEVIČIUS

Užupio viršuje, šalia Bernardinų kapinių tik ką iškilusiame gyvenamųjų namų kvartale, duris neseniai atvėrė parodų erdvė „The Room“. Šis kvartalas, anot vietinių gyventojų ir Užupio Respublikos įkūrėjų, naikina *genius loci*. Nepaisant to, jame įsikūrusioje galerijoje parodą pristatė Vilniaus dailės akademijos magistrantė Rūta Matulevičiūtė. Gaivališką vynu apšlakstytą atidarymą lydėjo gausi publika, mane iškart sudomino kuratorės, dailėtyrininkės Austėjos Mikuckytės-Mateikienės parodai skirtas tekstas. Jį skaitant išnyko plokštumos ir tapybiniame teatre griuvo ketvirtoji siena, pradėjo skverbtis miško kvapas ir jo tauri šviesa. Pasigirdo ir prakalbos. Visuomet ypač žavinčios ir simpatiškos per ilgos, į tolius jausmingai keliaujančios Arvydo Šaltenio mintys šįkart pasidabino ir tapytojos eilėmis. Poezija, vynas, eilės, menas – Užupis. Matyt, šiame kvartale, abejotinai atitinkančiame Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentą, puoselėjama meninė veikla tėra „MG Valdos“ korporacinė indulgencija, tačiau nevernskime lapų atgal.

Rūtos Matulevičiūtės poetiškumu dvelkiantis tekstas, papildantis kuratorės įžvalgas, atskleidė autorės intencijas ir anotacijoje paaiškino parodos pavadinimą „Sphere“ (liet. – sfera), kuri yra lyg „užbaigtumo, vienio ir priėmimo simbolis“. Kuratorė anotacijoje įvardino tapybos stilių – „maginis realizmas“, tačiau „magijos“ sąvoka šiame realizme kaip tik ir suabejoja. Jau ilgą laiką pastebiu ir kitų tapytojų kūriniuose panašiai virpančias perspektyvas, stilistikos

ypatumus. Ir vis permąstydamas šią *idee fixe* išgirdau kuždesį, nurodantį į kiek nuobodesnę technologinę temą, ne taip alsuojančią poetinės vidujybės išraiškomis.

Matulevičiūtės tapyba kelia fotografijos išpūdį: tam tikri plastiniai elementai, preciziškas šviesos ir tamsos žaismas rodo, jog neapsieita be fotografijos pagalbos. Iškart prisiminiau įvairias vaizdo perkėlimo technikas, tokias kaip Albrechto Dürerio naudotą tinklelį, padėjusį sukurti vaizduojamų objektų dydžių kismą priklausomai nuo jo padėties, geriau išreikšti proporcijas. Pastatytas į teniso raketę panašus tinklelis, pro kurį žvelgiama į objektą, ir ant popieriaus susibraižytas analogiškas leido perkelti matomus objektus nuo vieno tinklelio ant kito ir plokštumoje kuo įtikinamiau perteikti perspektyvą.

Priėjęs prie kūrinio „Bembio portretas“ (2017) tinklelio žymių neaptikau, tačiau išvydau pieštuko pėdsaką, liniją, kuri yra ne paprasta, o tiksli ir lyg apvedžiojanti mažojo stirniuko figūrą, išžėstą judesiu jungianti visą reljefišką figūros perimetrą. Ir tuomet prisiminiau Lietuvoje plačiai netyrinėtą „Hockney–Falco“ tezę, kuri teigia, jog pasiekimai realizmo sferoje ir tapybos tikslumas Vakarų meno istorijoje buvo būtent optinių prietaisų, tokių kaip *camera obscura*, *camera lucida* ir lenktų veidrodžių naudojimo rezultatas, o ne grynai meninės technikos išsivystymas. Iki pat XIX a. naudotos panašios technikos aprašytos ir Jolitos Mulevičiūtės knygoje „Besotis žvilgsnis“.

Tapytojas Davidas Hockney’s įžvelgė būtent po viduramžių atsiradusį didžiulį techninį šuolį, kurį lėmė tuometinės optikos mokslo laimėjimai, leidę pasiekti

perspektyvos, šešėliuotumo, komponavimo tikslumą. Tokia tiksli raiška atspindėjo ir humanistinį pasaulėvaizdį, o tapybos paradigma tapo žmogiškuoju žvilgsniu, humanistiniu racionalizmu. Norėdamas pagrįsti savo hipotezę į pagalbą Hockney’s pasikvietė fiziką Charles’ą M. Falco ir pradėjo analitinius tapybos darbų tyrimus. Daugelyje jų rado įvairių iškraipymų, tiesių išlinkimų, patvirtinančių hipotezę, jog tie iškraipymai buvo optinių prietaisų, t.y. lęšių, naudojimo pasekmė.

Hockney’iui net pavyko atkartoti tapybinį procesą: pasitelkdamas tuometu prieinamas technologijas, jis sugebėjo sukurti projektuojamą vaizdą ant drobės, net ir išgaudamas spalvas. Jam teliko apvesti kontūrus ir nuspalvinti. Tada pagaliau suvokė, kodėl šviestuvus Jano van Eycko „Arnolfinių portrete“ yra toks tobulas. Tačiau ši techninė hipotezė, ko gero, negali padėti nustatyti, ar tokie veiksmai taikomi ir šiais laikais, kai lęšių niekas nebe-naudoja. Nekankindamas maloningojo skaitytojo atsakau iškart, kad atsakymą aptikau gūglindamas. Ir po neilgų paieškų randu paveiksluką, itin panašų į „Bembio portretą“ (pateikiu ir nuotrauką, kurioje sujungti du vaizdai – autorės tapytas 50 proc. permatomumu ant internete rasto vaizdo pagrindo). Ir štai tobulo atitikimo empirinis įrodymas, kai sujungus du paveikslus toji magiška linija keliauja palei stirniuko kontūrą.

Kas iš to? Niekio, tai tik hipotezė. Tačiau jeigu ji vis dėlto teisinga, autorė, nepateikdama tokios informacijos, pati nežino, kokį prasminių ir teorinių potencialą praranda. Fotografija, kaip tobula mimetinė technika, kadaise suteikė akstiną

Autoriaus pakeistas kūrinys: Rūtos Matulevičiūtės „Bembio portretas“, sujungtas su internete rastu vaizdu

tapybai virsti tokia, kokią mes šiais laikais vadiname modernistine. Mimetiško atsisakymas, nutraukęs nuo antikos laikų gyvavusią tradiciją (išskyrus viduramžius), leido tapybai judėti savuoju keliu, atskleidžiant šiai medijai būdingus ekspresyvumo, klaidos, deformacijos, vidujybės išraiškos, psichologizmo, individualumo ir kitus prasminius linkius. Tačiau čia autorė tiesiogiai sugrįžta į mimetiškumą, pati tapdama fotografijos medija, lyg juosta ir chemikalas, kuriais ryškinami vaizdai. Taigi ši tapyba virsta mechanine vaizdo reprodukcija per fotografiją į projekciją, per projekciją ir ranka ant drobės. Meninis įnašas yra vaizdinis, kompozicinis sprendimas, skirtingų elementų jungimas (koliazas), ikonografija, spalvos ir detalumo redukavimas iki tam tikros individualios stilistikos. Kam tuomet tapyba, jei tai galėtų ir likti fotografija?

Ši tapyba virsta fotografijos kopija, matyt, projektuojama ant drobės. Ji tampa tiesiog „konceptualia spalvinimo knygute“ ar mechanine reprodukcija (tapybiškai) ir banalybe (fotografiškai). Mano įsitikinimu, sentimentalus ir banalus iliustratyvumas suskambėtų tik įvestas į didelį XX a. teorinį palikimą. Pavyzdžiui, į fotografijos teoriją (puikiai tiktų Susan Sontag „Apie fotografiją“) tiriant tikrovės

fragmentiškumą ar pačios objektiviosios tikrovės kismą medijose; analizuojant meno reprodukavimo klausimus galima pasitelkti Walterio Benjamino darbą „Meno kūrinys jo reprodukuojamumo epochoje“, svarstant, kaip suteikti „aurą“ vaizdo kopijai; kaip pati tapybos disciplina gali reaktualizuoti senąsias praktikas ar tiesiog mimetinėje technikoje estetizuoti žmogiškąjį prisilietimą, suteikiantį visiškai kitą vertę vaizdui. Ir autorės taip mėgstamas poetinis šydas niekur nedingsta, nes skonio sprendinys, pasirinkimas, ką ir kaip vaizduoti, išlieka, o tai nesutrukdo mums, menotyrininkams, žvelgti į tokius darbus ir rasti prasminius klotus, išgyventi autorės struktūruojamus jausmus. Tokia technika verčia svarstyti ir pačios medijos reikšmę, kas yra autorius po Roland’o Barthes’o „Autoriaus mirties“, įkvėpimo šaltinius, patį meno objektą – žmogaus *psyche*. Tačiau tai įmanoma tik kontekstualizuojant, bręstant teoriniame lygmenyje ir pasitelkiant filosofinį galimybių potencialą bei manifestuojant esamojo laiko dvasią. Tapyba čia maldauja ne nutylėti šv. Luko gildijos paslaptį, o priešingai – ją mąstyti.

Paroda veikia iki gegužės 26 d.

Galerija „The Room“ (Polocko g. 17, Vilnius)
Dirba pirmadieniais–penktadieniais 11–19 val.,
šeštadieniais 11–15 val.

Nesibaigiantis pavasaris

Baltijos šalių šiuolaikinės keramikos paroda „Pavasaris 2018“ galerijoje „Meno parkas“ Kaune

LIJANA ŠATAVIČIŪTĖ

Dabartinės lietuvių keramikos jau neįsivaizduojame be kasmetinių tarptautinių „pavasarių“, kurie kas kart išaušta po žiemos, skelbdami parodų sezono atidarymą. Šiemetinis „Pavasaris“, kuriame keramikai eksponuoja specialiai šiai parodai sukurtus darbus, surengtas pačiu gražiausiu metų laiku, kai gamta vilioja žydinčiais sodais, ką tik praskleidusių medžių žaluma ir nesibaigiančiomis paukščių giesmėmis. Kuratorius Juris Bergins ir jo dešinioji ranka Živilė Bardžilauskaitė-Bergins subūrė beveik 70 autorių iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos,

Eglė Einikytė, „Užmerk akis ir...“. 2016 m.

ORGANIZATORIŲ NUOTR.

Vokietijos. Žaismingą kavinuką „Geo A“ iš JAV atsiuntė garsus Amerikos lietuvis Rimas VisGirda. Šių

metų paroda išsiskiria nemažu latvių keramikų būriu ir kaip niekad gausiai dalyvaujančiais jaunais autoriais.

Nesąmoningai ekspozicijoje ieškai pavasario ženklų ir asociacijų su besiskleidžiančia gyvybe. Ir juos iškart atpažįsti. Besidairantis zuikis (Eglės Maskaliūnaitės „Stebėtojas“), ant pūkinės pagalvės prisėdusi trapi porcelianinė figūrėlė su auksiniu kiaušiniu (Domilės Ragauskaitės „Brandinimas“), tarsi iš Niekados šalies atplasnojusios Agnės Šemberaitės moterys-plaštakės, Dalios Ivanauskaitės žaisminga moteris-arbatinis, lyriškai naivi būtybė su elnio ragais ir ant jų nutūpusiais draugiškais paukštukais (Kristina Paulauskaitė-Ramonaitienė „Pavasario ratu“) – kaip neprisiminsi senovės žmonių įtikėjimo, kad šilumą ant snapų parneša paukščiai.

Kompozicijose susipina fantazija, užuominos į savaip perskaitytus literatūros kūrinius, švelni ironija ir jausmingai išgyventa kasdienybė.

Nemažai lengvai atpažįstamų alegorijų – sodriu akantu apaugintas Katharinos Aus biustas „Pavasaris“ (aliuzija į Botticeli „Pavasari / Primavera“), iš pupos besilukštenantis Andriaus Janulaičio raumeningas vaikas „Naujo žmogaus gimimas“, Dainos Daukšienės fontanu ištryškęs „Proveržis“, vešlumo metaforą įkūnijantis Merike Hallik „Žydėjimas“, daugybė keraminių augalų, tarp kurių žvilgsnį prikausto

NUKELTA Į 9 PSL.

Tobulas skaičius

Apie parodą „Panašumas nepanašume Nr. 3“ LDS galerijoje „Arka“

KRISTINA STANČIENĖ

Galerijoje „Arka“ rodomą tapytojų trijulės parodą lydi daug sutapimų. Trys žinomi menininkai pasirodo kartu trečią kartą, o jų vardai ir pavardės taip pat sudaryti iš to paties skaičius dėmenų: juk Kuras yra Algimantas Jonas, Martinėnas – Raimondas Regimantas, o Viačeslavas Jevdokimovas žinomas dar ir kūrybiniu Karmalitos pseudonimu, rašomu po brūkšnelio, tačiau vis viena išeina trys asmenvardžiai...

Trejeta simbolika ir magija domina žmoniją, ko gero, nuo pat civilizacijos ištakų. Apie šį skaičių daug mąstė senovės graikai. Platono filosofijoje du negali būti be trečio, tarp jų turi rasti kažkokia jungtis, taip kaip tarp pradžios ir pabaigos, viršaus ir apačios, dešinės ir kairės yra vidurys, tarp praeities ir ateities – dabartis, tarp šviesos ir tamsos – prieblanda, tarp dienos ir nakties – vakaras, tarp gimimo ir mirties – gyvenimas. Pitagoras trejetą laikė mažiausiu tobulu skaičiumi – nuo jo turinti prasidėti tikroji skaičių seka, nes tik iš trijų tiesių linijų galima sudaryti geometrinę figūrą – trikampį. Trys – tai ir keleto, arba daugumo, pradžia, peržengianti dvejeta, kaip priešpriešos, netobulumą, kartu – kolegialumo, demokratiškų sprendimų prielaida. Arba, kaip sakydavo senovės romėnai, – *tres faciunt collegium*. Trejybė – tai, žinoma, ir dievybės simbolis, įsitvirtinęs įvairiose religinėse doktrinosė.

Trijų menininkų bendrystės „trikampį“ parodos anotacijoje A. Kuras apibūdina nieko nemistifikuodamas, bet su jam būdinga santūria žodžių žaisme: „Mudu su R. Martinėnu (jis man Romas) – seni pažįstami. Esame grupės „24“

nariai. Apsilankome retkarčiais vienas pas kitą, šnekučiuojamės telefonu. Romas su Karmalita – senesni draugai, o aš pradėjau (artimiau) bendrauti po jo (Karmalitos) parodos Jonavoje.“ Kaip tik po šios pažinties 2008 m. įvyko pirmoji trejeta paroda, antroji surengta 2012 metais. Vadinasi, menininkai veikia patys sau, niekieno iš išorės neraginami, stebėdami vienas kito kūrybą, keistesnius ar naujesnius jos pasireiškimus. Taigi po lietuvių dailės istorijoje nuskambėjusių ARS, vėliau, okupuotoje Lietuvoje, – „ketveriukės“, „penkiukės“, grupės „24“, „Angies“, Kuras, Martinėnas ir Karmalita žaismingai subūrė neformalią, spontaniškais įspūdžiais, tos akimirkos nuotaika, asmenine pažintimi, iš dalies ir atsitiktinumu pagrįstą kompaniją.

Dailininkų grupuotės dažniausiai siejamos su modernizmo epocha ir protesto, naujovių bei progreso troškimu, skambiais manifestais arba pabrėžtinu nihilizmu, skepsiu vyraujančių politinių ir kultūrinių nuostatų atžvilgiu. Viena vertus, už Kuro ir Martinėno nugarų plyti ištisa kolektyvinio menininkų bendravimo persmelkta Lietuvos dailės istorija: 8-ajame dešimtmetyje susibūrusi tapytojų „ketveriukė“, taip pat – grupė „24“. Tačiau šiandien tai jau vadovėlinė, enciklopedinė patirtis, nė vienos iš minėtų grupuočių senokai nebėra tarp „gyvųjų“ meno lauko dalyvių. Tad šį draugišką pasirodymą derėtų laikyti kažkuo panašiu į roko ar džiaz grandų koncertą, be maišto, revoliucijų ir perversmų, skirtą maloniam bendravimui, jaunystės sentimentams ir publikos pamaloninimui. Taip kartais daro daugelis žvaigždžių – kad ir koks seras Paulas McCartney, tarkime, su Sting, Joe Cockeriu ar dar kokia

Algimanto Kuro kūriniai, ekspozicijos fragmentas

nors garsenybe. Naujai aranžuoti ir kiek kitaip atlikti seni šlageriai – nekritikuojama, nekvestionuojama klasika.

Kita vertus, šios tapytojų trijulės kūryboje kaskart atsiveria ir trys aiškos moderniosios lietuvių dailės linijos, susipinančios tarpusavyje, tačiau pateikiančios kiek skirtingą pasaulėvaizdį. Kai jie pasirodo trise, Kuras čia neabejotinai atstovauja mąsliai, minorinei, ironiškai gestiškosios lietuvių tapybos linijai. Tai, kaip jis pats sako, instrumentai, arba muzika, kurią puikiai groja ir Povilas Ričardas Vaitiekūnas, ir Arvydas Šaltenis, ir Kostas Dereškevičius. Beje, parodoje eksponuojamuose jo paveiksluose, nors ši ekspozicija anaip tol nėra didelė ir visai nepretenduoja į išsamų kiekvieno autoriaus kūrybos pristatymą, atsiveria gana įvairūs menininko mėgstami motyvai, nuotaikos, tapymo būdai. Tai ne tik niūrios kompozicijos su senais, paliktais daiktais gamtos fone, bet ir šviesūs, liūdni interjerai, figūros, paslaptingi peizažiniai motyvai su apvalinomis žaliomis formomis,

V. NOMADO NUOTR.

kurios kartais sudaro stabilius kone geometrinius kūnus. Jie lyg ir antropomorfiški, lyg sulydyti iš atskirų gamtos motyvų.

Užtat Martinėno paveiksluose vyksta kitokia – audringa, ryškiaspalvė ekspresionistinė drama, galima sakyti, tai fovistinio pobūdžio ekspresyvos abstrakcijos. Vaiski mėlyna, raudona ir geltona grumiasi tarpusavyje, tačiau ne kolorito dermės požiūriu (spalvomis „grojama“ puikiai, virtuosiškai), stumdosi, plyšta, skečiasi, slenka nesutildamos į drobę. Tapoma stambiais, plačiais potėpiais, sugestijuojančiais vyksmo galią, kažką nenumaldomą jėgą. Visai kitoks, nors galbūt ir susijęs, yra Karmalitos paveikslų erdvėlaikis – taip pat be jokių konkrečių nuorodų, nepažinus ir kupinas tos pačios ekspresionistinės gyvybės. Tačiau jis kamerinis, tad kiek panašesnis į Kuro tapybą, kartu – trijulės kontekste išsiskiriantis paviršiaus virpėjimu, sudarančiu tarsi švelnų kuždesį, rudeniškų spalvų gama, ypatingu nuoširdumu ir jautrumu. Parodoje pristatomos Karmalitos pastelės.

Jose, ypač – tamsiosiose, viena linija brėžiami efemeriški figūrų siluetai kažkiek primena Algio Skačkausko tapybos „naktinius“ pavidalus.

Pagaliau tai tiesiog gera skirtingų ir įvairių jungčių saistomų menininkų paroda, pamaloninanti vaizduotę, atmintį, jusles. Būti žiūrovu joje saugu: toks artimas ir malonus Kuro kalbėjimo tonas, tiek nuorodų, sąsajų, jungčių ir atpažįstamų dalykų visų trijų paveiksluose. Tai ne priekaištas, o komplimentas – juk čia nėjome ieškoti ko nors drastiškai kito, naujo, labiau – pasimėgauti dailės klasikos interpretacijomis. O reziumuojant pitagoriškai – tai kūrybinis trikampis, kuriame visiems jo dalyviams tikriausiai yra įdomu ir gera, tai persiduoda ir publikai. Ir šis besikartojantis skaičius jiems – tobulas. Jei ką nors iš trijų išimtum – trūktų.

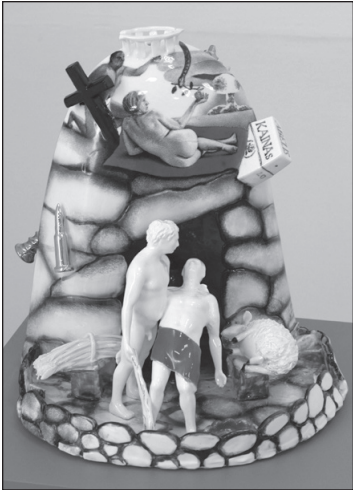
Paroda veikia iki gegužės 12 d.

Lietuvos dailininkų sąjungos galerija „Arka“ (Aušros Vartų g. 7, Vilnius)
Dirba antradieniais–penktadieniais 12–19 val., šeštadieniais 12–16 val.

ATKELTA IŠ 8 PSL.

žiedlapiais–veidais užsibaigiančios Inesės Linės rožės, Mildos Valantiejūtės dygus augalas („Švelnus“) ir Normantės Naruševičienės „Svogūneliai“. Kaip visada ironiškai į aplinką žvelgia Valdas Kurkietis, pamėgtas faunų galvas pervėręs laukinio žvėries ragu ir tikru plastmasiniu nuotekų vamzdžiu. Postmodernistinė *art nouveau* interpretacija pasižymi Dariaus Barčo kompozicija, įvardyta (kaip ir kiti autoriaus darbai) „Jokios koncepcijos“.

Šiuolaikinėje keramikoje viena dą populiarios dvipriešybės – abstrakti plastika (vaizdumu nepralenkiamas Juozo Adomonio iš sudužusio stiklo talpyklės besiveržiantis molinis objektas „Skaudus proveržis“) ir figūros. Idėjų įvairovę atitinka skirtingos žaliavos – nuo molio, šamoto,

Juris Bergins, „Abelis ir Kainas“. 2018 m.

ORGANIZATORIŲ NUOTR.

porceliano, autorinių masių iki netikėtų jų derinių su netradicinėmis medžiagomis. Tie, kuriems keramika yra tik šiuolaikinio meno medija, įtikinamų argumentų ras Ainaro Ramicano kompozicijoje

„Tamsi naktis, žalia žolė“ su oro pripūstu skaisčiai žaliu balionėliu ar lietuviškumo simbolius apmąstančio jauno menininko Luko Šilinsko „Simbolyje“ – gėlių vazono pavidalo objekte ant pievą imituojančių ištaptų keraminių plytelių. Netikėtą medžiagų (betonas ir molis) derinį pasirinko Regina Kaselytė-Lisauskienė darbui „Estetinės sampratos evoliucija“, ne vieną kūrinį papildę garsiniai ir šviesos efektai.

Lietuvių keramikoje vyrauja skulptūrinė forma ir metaforiškas mąstymas, daug jausminio, socialinio ir egzistencinio turinio ieškojimų. Kai kurie kūriniai primena mažus pasakojimus, verčiančius susitelkti į siužetinį reginį, kurį autoriai perteikia specifinėmis plastinėmis ir technologinėmis priemonėmis. Papasakotos istorijos sukaupitumu išsiskyrė Eglė Einikytė-Narkevičienė („Užmerk akis

ir...“), ironiška istorijos traktuote ir nepralenkiamu humoro jausmu – Ričardas Lukošiusnas („Trojos šachmatai“), tautos šaknų biblinėje istorijoje atradimu – Juris Bergins („Abelis ir Kainas“), bestiarijų temos gvildenimu – Neringa Akcijonaitytė, įsiklausymą į savo „aš“ – Milena Pirštelienė.

Neblėsta specifinių keramikos žanrų – indų, lėkščių populiarumas dėl galimybės jų plokštumas išpiešti aplinkos įspūdžius ir vidines būsenas fiksuojančiais vaizdais (Živilė Bardzilauskaitė-Bergins, Dace Blūma, Helga Ingeborga Melnbarde). Teneapsigauna žiūrovai, išvydę iš pažiūros kuklių Algimanto Patamsio lėkštę, pražydusią kristalų glazūros žvaigždėmis. Tokie kūriniai, amatą paverčiantys menu, parodo tikrą keramikos meno didybę. Štai Beatričės Kelerienės kūrinys „Koralai“ išdegtas

japoniškoje anagamos krosnyje, Inesės Brants kompozicijos „Miltligė“ forma neatsiejama nuo specifinio degimo, o Konstancijos Dzimidavičienės augalas iš autorinės aukštos temperatūros keraminės masės – toks tvirtas, kad atlaikytų lauko temperatūros svyravimus. Tokių darbų nesukursi be metų metais trunkančių technologinių eksperimentų ir keramikos subtilybių perpratimo.

Parodoje – daug pažįstamų ir naujų vardų. Skirtingų šalių keramikus jaudina tie patys bendražmogiški egzistenciniai klausimai, tik perteikiami net šiame kosmopolitiniame amžiuje kiekvieno vis kitaip, individualiai.

Paroda veikia iki gegužės 18 d.

Galerija „Meno parkas“ (Rotušės a. 27, Kaunas)
Dirba antradieniais–penktadieniais 11–18 val., šeštadieniais 11–16 val.

Motinystė ir tapatybės praradimas

Diablo Cody apie „Auklę Tulę“

Lietuvoje rodoma Jasono Reitmano komedija **„Auklė Tulė“** („Tully“, JAV, 2018), kurios scenarijų parašė garsi amerikiečių scenaristė, rašytoja, žurnalistė ir tinklaraštininkė Diablo Cody. 2007-aisiais ji apdovanota „Oskaru“ už Reitmano filmo „Juno“ scenarijų. Pateikiame jos pokalbio su Anna Serdiukow, išspausdinto dienraščio „Gazeta Wyborcza“ priede „Wysokie obcasy“, fragmentą.

Tulė – naktimis dirbanti auklė, kuri padeda pagrindinei filmo veikėjai Marlo (Charlize Theron) – trijų vaikų motinai. Nors filmas realistiškai rodo daugia vaikės šeimos kasdienybę, kartu su Tule filme atsiranda pasakos elementų. Tulė – lyg šiuolaikinė Merė Popins.

Daugelis mano, kad Tulė – mano fantazijos vaisius ir kad realiaame pasaulyje nieko panašaus negalėtų būti. Kai gyvenau Čikagoje, apie naktines aukles taip pat neturėjau žalio supratimo. Bet persikėlusį į Los Andželą sužinojau, kad jos egzistuoja. Persikraustymas iš Čikagos į Los Andželą buvo kaip kelionė į kitą planetą, kurioje šviečia saulė, maistas yra sveikas ir gyvena besišypsantys žmonės, visiškai kitaip žiūrintys į gyvenimą. Naktinės auklės ten savaime suprantamas dalykas. Iš pradžių man tai atrodė kaip prabanga ar keistenybė, panašiai kaip samdyti visą parą šunis ir

kates prižiūrinčius žmones, švelniai kalbėtis su daržovėmis, kad augtų sveikos, arba vežioti naujagimius į SPA. Bet mano kino pramonės kolegėms naktį dirbančios auklės buvo kalifornietiško gyvenimo dalis. Jos aiškino, kad yra išvargintos gimdymo, naujų pareigų ir dėl miego trūkumo negali džiaugtis motinyste. Iš ankstesnių įspūdžių žinojau, kad nuovargis ir sutinusios kojos – neatsiejama nuo gyvenimo pagimdžius! Kita vertus, Los Andžele visi yra atvykėliai – negalima pasinaudoti mamos ar senelės paslaugomis, tad kažkas, turintis gerą verslo uoslę, sugalvojo naktines aukles.

Naudojotės tokiomis paslaugomis?

Tik gimus trečiam vaikui su vyru nusprendėme įdarbinti naktinę auklę.

Kaip sekėsi rašyti „Auklės Tulės“ scenarijų?

Man labai reikėjo atitrūkti, gal net labiau nei naktinės auklės. Buvo toks gyvenimo etapas, kai draskoma kraštutinių emocijų, pakibusi tarp didžiulės laimės ir bukinančio nuovargio, norėjau kažkur nukreipti savo keistą energiją (arba jos likučius). Taip pat norėjau nuosekliai užrašyti, ką ir kaip jaučiu, kad jausmai nedingtų negrįžtamai. Žinojau, kad paskui gali būti sunku juos atkurti. Dieną

„Auklė Tulė“

užmigdžiusi mažiausią vaiką užrašydavau įžangines pastabas, sumanymus, dialogus, scenas. Daug rašiau naktimis, nes turėjome auklę. Bet kartais elgiausi nelabai garbingai: sakydavau, kad turiu pasinaudoti tualetu, ir užsidariusi vonioje parašydavau scenarijaus fragmentą. Kai automobilis įstrigdavo spūstyje, taip pat rašydavau. Laukdama eilėje pas gydytoją arba pasiimdama vaiką po pamokų kišenėje visada turėjau mažą užrašų knygelę. Bet kiekviena mama žino, kad atsipalaiduoti neįmanoma.

Ar „Aulė Tulė“ – autobiografinė istorija?

Be abejo, tai, kad trečią kartą tapau mama, įkvėpė parašyti scenarijų, bet jame mažai mano kasdienybės. Net jei ir man kaip Marlo

teko išmesti iš rankų telefoną į vaiko lopšį. Ar esu bloga mama? Kai kurių manymu, matyt, taip. Kartais tenka valgyti šaldytą picą. Namie turiu krūvas kulinarinių knygų su sveikais veganiškais receptais, bet tos knygos dažniausiai pasitarnauja kaip varstomų durų stabdys. Vis dėlto filmas man – ne būdas pripažinti auklėjimo klaidas. Nejaūčiu poreikio dėl kažko atsiprašinėti ar teisintis. Kai mane pradeda mokyti motinystės, reaguojau gana agresyviai. Man neateitų į galvą kam nors patarinėti. Tokios situacijos skatina kaltės jausmą dažniausiai jaunoms, nepatyrusioms mamoms. Matau, kad visi aplinkui neturi žalio supratimo, kaip elgtis su vaikais, – kiekvienas elgiasi spontaniškai ir intuityviai. Jei šalia neturi guvernantės, išauklėjusios aštuonis vaikus, arba senelės, turinčios gyvenimiškos

išminties, daryk tai, ką sako širdis. Priglausk vaiką ir su juo kalbėkis. Visa kita – ne taip svarbu. Visada svajojau turėti didelę šeimą. Jaučiu, kad įgyvendinau didžiausią svajonę, tik kad kaina milžiniška.

Ką tai reiškia?

Kartu su motinyste moterys praranda nepriklausomybę. Turime įgimtą pasiaukojimą, pareigos jausmą. Vyrai tai jaučia kitaip, tėvystė dažniausiai matuojama malonumais, o ne pareigomis: geras tėvas tas, kuris lepina, gera mama ta, kuri rūpinasi, prižiūri. Tapdamos mamomis, moterys praranda tapatybę. Jos tampa Scotto, Nicole's, Matto mamomis. Būti motina gerai, to negalima lyginti su niekuo kitu, tik gimdydama vaiką liaujiesi būti savimi. Turi pateisinti didžiulius lūkesčius – ne tik savo, bet ir kitų. Pirmaisiais mėnesiais tampi paslaugų firma, kuri gamina pieną, maitina, prižiūri, vysto, glaudžia. Filme Marlo vyras – švelnus ir mylintis, tik kad jo beveik nebūna, nes kasdien eina į darbą, ir tai jo rutina. Dauguma vyrų mano, kad to pakanka. Man svarbu, kad filmo pabaigoje Marlo vyras pastebi jos kančią. Juk neatsitiktinai jis sako: „Myliu mus.“ Man buvo svarbu pabrėžti šeimą kaip bendruomenę. Tai ne tik vyro prisipažinimas moteriai, bet ir liudijimas, kad prisiima atsakomybę už save ir kitus.

PARENGĖ K. R.

Dievas pabėgėlio kūne

Kornėlis Mundruczó apie „Jupiterio mėnulį“

Lietuvoje pradedamas rodyti vengrų kino ir teatro režisieriaus Kornėlio Mundruczó filmas **„Jupiterio mėnulis“** („Jupiter holdja“, Vengrija, Vokietija, 2017), kurio premjera įvyko pernai, pagrindiniame Kanų kino festivalio konkurse. Kanuose filmas sulaukė labai prieštaringų vertinimų. „Jupiterio mėnulis“ – septintas Mundruczó filmas. Pasakodamas istoriją, balansuojančią ties pasakos ir mokslinės fantastikos riba, režisierius rodo krizės apimtos Europos ateitį. Filmo veikėjas Arianas pašaukiamas, kai bando pereiti sieną. Jis patenka į pabėgėlių stovyklą ir ten sužino turįs antgamtinių galių. Kai cinikas gydytojas supranta, kad Arianas gali levituoti, padeda jam pabėgti. Gydytojas įsitikinęs, kad gali gerai užsidirbti iš keisto atvykėlio, kurį ne vienas laiko angelu. Pateikiame reklaminiame filmo buklete išspausdinto interviu su režisieriumi fragmentus.

Ką reiškia filmo pavadinimas?

Vienas iš Galilėjaus atrastų Jupiterio mėnulių vadinasi Europa.

Man rūpėjo, kad šis filmas būtų europietiška istorija, kad veiksmas vyktų krizę išgyvenančioje Europoje, taip pat ir Vengrijoje. Kartu ieškojau būdų, kad tai būtų ir šiuolaikinis mokslinės fantastikos pasakojimas. Nuo mažens esu šio žanro gerbėjas. Beje, tai matyti ir mano ankstesniuose filmuose, pavyzdžiui, „Baltasis Dievas“. Dar mane domino svetimumo klausimas: kas iš tikrųjų yra svetimas? Jupiteris gana toli, todėl galima kelti naujus klausimus, susijusius su tikėjimu, stebuklais, gebėjimu būti kitu. Norėjome ne kurti filmą apie pabėgėlius, bet pasinaudoti dabartine krize kaip naujo požiūrio į stebuklus tekstu. Iš pradžių buvau sumanęs, kad veiksmas vyks ateityje, bet kol rinkau pinigų filmui, jis tapo tikrove. Ilgai ginčijomės, ar pabėgėlių tema nevirto pernelyg banalia, ir net ketinau atsisakyti aktualios ideologinės potekstės. Nuširdžiai tikiu klasikinio meno, kuris veikia kaip vanduo betoną, idėja: vanduo naikina betoną lėtai ir nuosekliai. Faktais paremtas arba politinis menas man

visada atrodė neįdomus, tad kurdami vis naujas scenarijaus versijas bandėme nutolti nuo temos aktualumo, pasinaudoti fabula ir kino kalba.

Ar projekto pradžia buvo svajonė skraidyti?

Vaikystėje viena mėgstamiausių mano knygų buvo Aleksandro Beliajevo „Arielis“, pasakojanti apie berniuką, kuris gebėjo skraidyti. Mane žavėjo antgamtinėmis galiomis apdovanotas personažas, tai, kaip jis skiriasi nuo kitų ir kokias tai sukelia pasekmes. Kuo vyresnis dariausi, tuo dažniau susidurdavau su tikėjimo klausimu. Visada atrodė, kad egzistuoja universalesnis ir kompleksiškesnis tikėjimas nei tas, susijęs su epocha, kurioje gyvename, ir kultūra, kurioje užaugome. Tikėjimas, galintis paveikti visus žmones, ypač mūsų laikais, kai atrodo, kad suvedinėjame sąskaitas su tradicine religija ar Dievu. Pakeitėme šias sąvokas pinigais ir sėkme, visur esančiu populizmo ir greito apdovanojimo

„Jupiterio mėnulis“

dievuku. Kai pabėgėlių centre atsiranda žmogus, gebantis skraidyti, iškart reikia savęs klausti, kuo tiki, kuris iš personažų, skirtingai reaguojančių į šį reiškinį, yra artimiausias, ar apskritai tikime tuo, ką matome. Buvimas stebuklo aki vaizdoje iš liudininko reikalauja užimti tam tikrą poziciją, būti aktyviam. Žinoma, „Jupiterio mėnulis“ – filmas apie pabėgėlius, bet taip pat ir apie Dievo paieškas ta prasme, kad būna akimirkų, kai susiduriame su absoliutu, arba paslaptimi. Arianas tai įkūnija – jis yra Dievas pabėgėlio kūne, kažkas, įgijęs angelo formą. Stebuklai niekad nevyksta ten, kur jų laukiame, ir gali būti, kad juos suprasime visiškai klaidingai.

„Jupiterio mėnulyje“ atsirado daug specialiųjų efektų.

Skraidymo fenomeną sunku parodyti be specialiųjų efektų, juk žmonės negali skraidyti. Turėjome jais naudotis, nors filmuojant pagrindinis herojus iš tikrųjų kiekvienoje scenoje buvo 30–40 metrų virš žemės. Specialieji efektai gali tapti tikra kūrybine erdve, tačiau blogai naudojami jie darosi pigūs, dirbtiniai. Šiame filme susitiko 35 mm kino juosta ir naujovės.

Kokie Jūsų planai?

Svajoju apie Vladimiro Sorokino „Ledo“ ekranizaciją. Šis sumanymas vaikšto iš paskos jau dešimt metų, ir, regis, atėjo laikas. Tai būtų trilogijos apie tikėjimą, kurios pirmosios dvi dalys yra „Baltasis Dievas“ ir „Jupiterio mėnulis“, pabaiga.

PARENGĖ K. R.

Konfliktai su tikrove

Apie nepriklausomybės kino rinktinę „Nojaus arka“

ILONA VITKAUSKAITĖ

Minint valstybės atkūrimo šimtmetį, „Skalvijos“ kino centre jau kuris laikas vyksta nepriklausomybės kino rinktinės „Nojaus arka“ peržiūros. Kaip galime suprasti iš retrospektyvos pavadinimo, jos išeities tašku pasirinktas Rimtauto Šilinio dokumentinis filmas „Nojaus arka“ (1988), nors pirmieji seansai buvo skirti tarpukario kronikai. Kino rinktinėje taip pat buvo galima pamatyti permmainų laikotarpiu debiutavusios vadinamosios lūžio kartos filmus – Šarūno Barto „Tris dienas“ (1991), Arturo Jevdokimovo „Aukštyn upe“ (1992), Audriaus Stonio „Antigravitaciją“ (1995), iki šiol aktualią Algimanto Maceinos „Juodą dėžę“ (1994), rečiau rodomus Andriaus Šiušos „Ir jis pasakė jums sudie“ (1993), Audriaus Juzėno debiutinį ilgametražį „Rojuje irgi sninga“ (1994), Algimanto Puipos „Ir ten krantai smėlėti“ (1990), taip pat Giedrės Beinoriūtės „Vulkanovką. Po Didžiojo kino“ (2005), Oksanos Burajos „Dienoraštį“ (2002) ir kitus daugiau ar mažiau nuskambėjusius filmus.

Retrospektyvai neužtenka tik filmų, svarbu ir aplink kuriamas diskursas. Vadinamajai nepriklausomybės rinktinei trūksta aiškesnės koncepcijos ar išsamesnio programą pristatančio teksto. Tuo labiau kad programoje rodomi filmai nėra jau tokia egzotika: nuolat vyksta lietuvių kino retrospektyvos, daugumą filmų galima pažiūrėti internete. Peržiūros ir pokalbiai su filmų kūrėjais prieš jas dažnai primindavo „savų“, bičiulių arba ištikimų gerbėjų, susirinkimą, kas, žinoma, savaime yra pozityvus reiškinys. Tačiau „Nojaus arka“ galėjo tapti erdve bandymams pasižiūrėti į save, nacionalinio kino lauką, artikuliuoti procesus, jų tęstinumą. Taip pat peršasi išpūdis, kad sudarant retrospektyvą viršų ėmė asmeninės simpatijos, o ne bandymas užčiuopti ir akcentuoti tam tikrus pokyčius, tendencijas lietuvių kine. Pavyzdžiui, kodėl „už borto“ liko Romo Lileikio ir Stasio Motiejūno „Aš esu“ (1990), kuris savo priemonėmis užbėgo už akių lūžio kartai, arba Kristijono Vildžiūno „Nuomos sutartis“ (2002), pasiūlęs iki tol lietuvių kine apskritai nematytų temų (pvz., moterų solidarumas), naujų personažų, o į programą įtraukiamas abejotinos meninės vertės Šilinio filmas. Jo pabaigoje užkadrinis Sigitos Gedos balsas (naudojama kalba iš Sąjūdžio mitingo) sako, kad „mums yra daugybė šansų išplaukti, tik reikia susirinkti tai, kas priklausė seneliams, mūsų daiktus, žaislus, relikvijas“. Gal todėl programoje nepaliesti „prasprūdo“ sovietmečiu sukurti filmai?

Žmogus lange

Tačiau norėtusi nuo programos sudarymo subtilių pereiti prie filmų. Siegfriedas Kracaueris tarpukario vokiečių kiną suprato kaip tautos sielos ekspoziciją, kolektyvinės sąmonės išraišką. Manau, įdomu paklausti, kokias tos kolektyvinės sielos ar sąmonės grimasas galime matyti permmainų laikotarpio lietuvių kine (žinoma, tokie psichologiniai žaidimai visada yra sąlygiški). Knygoje „Nuo Kaligario iki Hitlerio: psichologinė Vokietijos kino istorija“ Kracaueris rašo, kad vokiečių kino kūrėjai po Pirmojo pasaulinio karo buvo linkę nusigręžti nuo nemalonios tikrovės, išorinio pasaulio ir mieliau gręžėsi į nematerialią sielos karalystę. Tai būdinga ir lietuvių 9-ojo dešimtmečio pabaigos – 10-ojo dešimtmečio kinui, kuris apie tikrovę kitaip nei metaforomis, simboliais, perkeltinėmis prasmėmis, atmosfera ir *etc.* nekalbėjo (nors reikia pridurti, kad nacionalinio kino ir tikrovės santykis visada buvo gana problemiškas). Toji tikrovė net dokumentiniame kine aproprijuota, radikalai perleista per režisieriaus ar režisierės pasaulio suvokimą arba galų gale teatralizuota, estetizuota (čia itin ryškūs Oksanos Burajos, Janinos Lapinskaitės, kurios savo filmuose tikrovę atvirai inscenizuoja, pavyzdžiai).

Tokią radikalai stilizuotą tikrovę galime matyti ir retrospektyvoje rodytuose Andriaus Šiušos, Algimanto Puipos filmuose. Įdomu, kad abiejuose filmuose atsiranda beprotnamio, ligoninės motyvas, kurį galima suprasti kaip pakrikusios visuomenės metaforą. Juos taip pat sieja sąlygiška, liminali, tarp sapno, vizijos ir realybės laviruojanti erdvė ir, žinoma, joje įstrigęs (ne veltui filmuose vis kartojasi miglos, tinklų, neveikiančių transporto priemonių – garvežių, laivo motyvas) chrestomatinis lietuvių kino veikėjas.

Tai dvasinėse kančiose įklimpęs, intravertiškas, pasyvus vyras (dažniausiai intelektualas, menininkas), kuris gali priminti amžiną vaiką, nes negeba reaguoti į tikrovės pokyčius, prisiimti atsakomybės už save ir savo veiksmus, tad renkasi nedaryti nieko, stebėti pasaulį „iš šalies“ arba bėga nuo nemalonios tikrovės kad ir į namelį medyje. Tai matome ir vėliau sukurtame Kristijono Vildžiūno filme „Aš esi tu“ (2006). Pavyzdžiui, Šiušos filmo „Ir jis pasakė jums sudie“ pagrindinis personažas, kurį vaidina Arūnas Sakalauskas, – po avarijos traumą patyręs vyras, atmintį atgaunantis beprotnamyje. Gydytojas nusprendžia jį išleisti, tačiau negalėdamas stoti akistaton su skaudžia realybe (žmona susimetė su jo bičiuliu) Sakalausko personažas nusprendžia

pasilikti beprotnamyje. Vido Petkevičiaus personažas filme „Ir ten krantai smėlėti“, stebėdamas pakrikusį pasaulį ir ištiktas, kaip galime suprasti, šeimyninės krizės, pats kreipiasi į daktarus.

Dešimtojo dešimtmečio pirmosios pusės filmų veikėjai, akivaizdu, psichologiškai negeba pakelti tikrovės, jos konfliktų ir iššūkių, o liginė jiems atrodo viena iš išečių. Nuolat pasikartojantys šio laikotarpio filmų motyvai – žiūrėjimas pro langą, veidrodžiai – pabrėžia personažų distanciją su tikrove, dezorientacijos jausmą. Stebėjimas iš šalies, stovėjimas prie lango jau yra tapęs klasikiniu ir tiesiog būtinu kontempliuojančio, paralyžiuoto praėjusių dienų prisiminimų personažo bruožu. Būtų galima sukurti visą seriją filmų apie nacionalinio kino veikėjų spoksojimo ypatumus. Gal todėl Donatui Ulvydui ir Audriui Juzėnui nepavyksta sukurti visaverčių herojų savo patriotiniuose filmuose, nes tai tiesiog prieštarauja lietuvių kino polinkiui į rezignaciją?

Posūkis į Vakarus

Šį problemišką santykį su tikrove, dažniausiai pasireiškiantį savotišku personažų, veikiančių hermetiškoje, radikalai poetizuotoje erdvėje, autizmu, eskapizmo tendencija, galime matyti ir pirmame ilgametražiame Audriaus Juzėno filme „Rojuje irgi sninga“. Čia rodomi saksofonininko Areto (Aretas Markevičius) iš Vilkaviškio nuotyčiai Vilniuje, jo nelaiminga meilės istorija. Beje, filme jau galime atsekti režisieriaus simpatijas žanriniam kinui ir silpnybę labai neskoningsoms sekso scenoms.

Ontologinis „Rojuje irgi sninga“ centras vis dar išlieka Vilniaus senamiestis (tai ir mėgstamiausia sovietmečio kino kūrėjų urbanistinė erdvė), nors ir su šokiais tokiais komercializacijos ženklais, o po jį važinėja juoda sportinė mašina. Dar turės praeiti nemažai laiko, kol kas nors atsigręš į gyvenamųjų rajonų gyvenimą. Atkreipia dėmesį ir pastišo (filme naudojami čapliniškos komedijos elementai) prisodrinta kinematografinė erdvė bei personažai, nepasižymintys gilia psichologija. Meilės trikampis čia susidaro tarp fatališkos moters, kurios pagrindinis bruožas – isteriškas elgesys, saksofonininko, kuris dirba modeliu, ir sportinės mašinos. Galiausiai muzikantas su bičiuliais gana greitai išvyksta kryptimi, kuria patrauks nemaža dalis šalies gyventojų, – į Vakarus. Filme taip pat matomas to meto lietuvių kino kūrėjų pamėgtas labirinto motyvas. Jis tik pabrėžia personažų negebėjimą rasti tvirtą pagrindą po kojomis, o kartu ir negebėjimą išlįsti iš savų labirintų.

Katerina Golubeva filme „Trys dienos“

Postindustrinis peizažas

Vis dėlto tikraisiais posovietinės erdvės žmogaus būsenos ir permmainų laikotarpio tikrovės, žinoma, perleistos per vidinę kūrėjų realybę, fiksuotojais laikomi vadinamosios lūžio kartos, kuri formavosi politinės santvarkos kaitos metais, kūrėjai Šarūnas Bartas, Audrius Stonys, Artūras Jevdokimovas, Valdas Navasaitis, Arūnas Matelis. Šios kartos kine pradeda vyrauti tuščios erdvės, apgriuvę namai, išsekinti žmonės. Kine atsiranda ir naujas personažas – miesto marginalas, klajūnas, klaidžiojantis po sovietinės imperijos griuvėsius, paskendęs neviltyje, niekaip nerandantis kur prisiglausti. Debiutiniame Šarūno Barto ilgametražiame filme „Trys dienos“ (1991) ir matome tokias trijų jaunuolių klajones po apleistą ir ištuštėjusias (post)industrines Kaliningrado erdves (nors filme miestas nėra įvardijamas, jis labiau abstrakcija). Jie ieško pastogės, kur galėtų permiegoti ir pasimylėti. Vienas vaikinai sumušamas, apiplėšiamas ir apskritai dingsta iš pasakojimo. Akivaizdu, kad siužetas Bartui nėra svarbus, jis tik minimalus karkasas. Svarbesnis čia tampa melancholiškas bastymasis po yrantį miestą. Šioje nuovargio ir radiklios rezignacijos erdvėje veikia pavargę, išsekę, pasyvūs ir gyvenimo prasmės netekę personažai, tarp kurių pozityvus bendravimas ar santykiai neįmanomi. Kiekvienas šioje apleistoje, nesvetingoje terpeje yra atskira sala, žmonės įkalinti privačiuose gyvenimuose. Personažai asteniški, nebylūs, reti „Trijų dienų“ dialogai daugiausia funkcionalūs (išskyrus Arūno Sakalausko personažo ir kiemsargio „filosofinį“ pokalbį, kai kiemsargis sako, kad „ne Dievas, o žmogaus siela save baudžia“). Paradoksalu, kad visai lūžio kartai būdinga dokumentiškai fiksuojama tikrovė kartu yra ir vidinis peizažas – subjektyvi universalizuota autorinė vizija.

Metaforiškas tikrovės jausmas

Dar iš sovietmečio paveldėtas konfliktiškas kino kūrėjų ir jų filmų

personažų santykis su tikrove, pasireiškiantis užsidarymu subjektyvaus autorinio žvilgsnio mikropasaulyje arba bėgimu į idealizuojamą kaimo peizažą, praeitį, išlieka ryškus ir nepriklausomybės laikotarpio kine. Filmų kūrėjai net ir pasikeitus santvarkai, nebekamuojami ideologinių žabangų, įvairiausiais būdais bando atsiriboti nuo tikrovės, todėl atsitrenkia į uždara, klaustrofobišką stilistinę, estetinę ir temų erdvę. Padarinius galime jausti iki šiol – juk vis dar neturime socialiai kritiško kino, tik jo užuomazgas.

Tikrovę 10-ojo dešimtmečio kine (reikia pripažinti, kad daugelyje filmų iki šiol) įmanoma užčiuopti tik per simbolius, metaforas ir jausenas. Stilius ir ambicijos kurti meną čia visiškai ima viršų, o režisieriaus – autoriaus tikrovės matymas ir preferencijos yra pagrindinė filmo medžiaga. Tai tampa savotišku pagrindu rastis kad ir tokiems reiškiniams kaip lietuvių pramoginis kinas, kuris taip pat įstrigęs uždaroje erdvėje, naujų lietuvių prabanguose butuose ir priemiesčiuose. Šių filmų veikėjai – tik modifikuota tradicinio lietuvių kino herojaus, visiškai panirusio į save ir savo išgyvenimus, neoliberalių poreikių ir geismų tenkinimą, versija.

Dešimtojo dešimtmečio paralyžiuotą, savirefleksijos, savigraužos ir kitų „savi“ nuolatos kankinamą intravertišką personažą galima suprasti ne tik kaip tradicijos tąsą, bet ir kaip tam tikrą savo laiko visuomenės, kuri protestuoja emigruodama, tačiau labai vangiai imasi veiksmų keisti socialinę tikrovę, joje visavertiškai dalyvauti, portretą. Arba visiškai be jokios kritinės distancijos tapatinasi su vyraujančiu oficialiuoju politiniu diskursu. Ir, manau, kol neišlįsime iš tokio uždaro, „savipakankamo“ personažo kiauto ir kartu kino klišių, tol nesukursime sveikos visuomenės, kurioje būtų galima jaustis reprezentuojamiems ne tik parodijos kontekste.

Kanų kino festivalio karštinė

GEDIMINAS KUKTA

Prasideda 71-asis Kanų kino festivalis. Dar gerokai prieš jį kino leidiniuose ir portaluose ėmė mirgėti spėlionės apie programą, laukiamiausių filmų sąrašai, skandalai ir gandai. Rašydami žurnalistai ir kritikai sunaudojo galybę popiečiaus ir elektros energijos, o dabar išvažiavo to daryti į Žydrąją pakrantę. Čia užvirs kino katilas. Į jį savanoriškai koją kišu ir aš. Kas manęs laukia?

21

Kur Carlosas Reygadasas? Nėra naujo Claire Denis filmo? Nebus Xavier Dolano? O Luca Guadagnino? Jacques'o Audiard'o? Paskelbus šių metų programą pasipylė nuomonės, nusivylimo rašinėliai ir liūdni feisbuko įrašai. Programų sudarytojams pavyko nustebinti. Šalia vardų, kurių tikėjaisi (Matteo Garrone, Davidas Robertas Mitchellas, Asgharas Farhadi, Jeanas Lucas Godard'as), atsirado malonių staigmenų – Kirilas Serebrennikovas, Pawełas Pawlikowskis, Ryūsuke Hamaguchi, Sergejus Dvorcevojus. Pastarojo filmas „Ayka“ („Айка“) – asmeniniame laukiamiausių sąraše. Prieš dešimt metų režisieriaus filmas „Tiulpan“ laimėjo pagrindinį programos „Ypatingas žvilgsnis“ („Un Certain Regard“) prizą. Iš viso konkursinėje programoje bus parodytas 21 filmas.

„Ayka“

Kronika

Lietuva Kanų kino festivalyje ir mugėje

Gegužės 8–19 d. vykstančio Kanų kino festivalio kino mugėje dalyvaus pusšimtis Lietuvos kino industrijos atstovų, lietuviški akcentai lydės industrijos profesionalų programą, šalies paviljone bus populiarinami lietuviški filmai ir pristatoma pelno mokesčio lengvata, kurią taikant per kelerius metus į kino gamybą Lietuvoje jau investuota daugiau nei 8,5 mln. eurų.

„Namas, kurį pastatė Džekas“

Moterys

Šiomet Kanai išskirtinį dėmesį skiria moterims, ir tai, paradoksalu, tik paryškina egzistuojančią lyčių nelygybę. Skirtinguose festivalio žiuri – konkursinės programos, „Ypatingo žvilgsnio“, „Aukšinės kameros“ – dominuoja moterys. Trumpametražių filmų ir „Cinéfondation“ programų filmus vertins ir „Sangailės vasaros“ režisierė Alantė Kavaitė.

Spėjama, kad oficialios konkursinės programos žiuri vadovaujanti aktorė Cate Blanchett gali siekti, jog „Aukšinę palmės šakelę“ šiais metais laimėtų režisierė. Jei žiuri nuspręstų apdovanoti režisierę, turėtų rinktis tarp italės Alice Rohrwacher („Laimingas kaip Lazaras“), libanietės Nadine Labaki („Kapernaumas“) ir prancūzės Evos Husson („Saulės merginos“). Ši sukūrė dramą apie

kurdžių, kurios pasiryžo išlaisvinti gimtąjį kaimą iš islamo ekstremistų, batalioną. Filmo kadruose – kovotojos su kalašnikovais. Idealaus kandidatas laimėti 2018-ųjų „Aukšinę šakelę“?

Vis dėlto manau ir tikiuosi, kad šiomet Kanuose laimės kinas, o ne kvota.

„Netflix“

Pernai festivalį kaitinęs „Netflix“ skandalas neataušo ir šiomet. Kanai paskelbė, kad nebeįsileis į programas „Netflix“ filmų, jei šios kompanijos atstovai nesutiks jų parodyti kino teatruose po festivalio. Didžiausios pasaulyje vaizdo transliuotojos internetu vadovas, aišku, nesutiko su sąlygomis ir atsiėmė penkis festivaliui pateiktus filmus: Alfonso Cuaróno, Paulo Greengrasso, Jeremy Saulnier, Morgano Neville'io dokumentiką apie Orsoną Wellesą ir restauruotą nebaigtą Welleso filmo „Kita vėjo pusė“ versiją. Šią festivalio direktorius Thierry Frémaux, regis, brandino „Kanų klasikos“ seansams.

Po griežto Kanų žodžio ir „Netflix“ apsisprendimo atsirado straipsnių, kurių autoriai aiškino, kad festivalio prestižas smuko, nes jame nebeapsilankys *tam tikros* kino žvaigždės. Garsiausiai verkšleno, žinoma, amerikiečiai. Jiems Jennifer Lawrence visada bus didesnė žvaigždė nei Isabelle Huppert.

Draudimai

Kanai uždraudė asmenukes. Pasak organizatorių, besifotografuojantys svečiai stabdo eismą ant raudonojo kilimo, todėl premjeros nuolat vėluoja. Tiesa, yra ir kita priežastis. Asmenukės, kaip sako Frémaux, yra negražu, groteskiška ir absurdiška: „Norime sugrąžinti šiek tiek padorumo.“

Kliuvo ir žurnalistams. Šiomet jie nebeteks privilegijos konkurso filmus pamatyti dar prieš oficialią vakarinę premjerą. Nuo šiol jie filmus žiūrės tuo pačiu metu kaip kūrybinė komanda ir svečiai arba tik kitą dieną. Kodėl? Organizatorių teigimu, norima išvengti smulkių gandų ir nuogirdų, kurie lyg konfeti papildavo socialiniuose tinkluose, vos tik baigdavosi rytinės žurnalistams skirtos peržiūros.

Sugrįžimas

Kanai suminkštėjo. Prieš septynerius metus *persona non grata* dėl nevykusio pokšto apie simpatijas Hitleriui paskelbtas danų režisierius Larsas von Trieras grįžta į saulėtąją pakrantę. Čia jis pristatys, paties teigimu, žiauriausią savo filmą „Namas, kurį pastatė Džekas“ („The House That Jack Built“) apie samdomą žudiką (Matt Dillon) ir jo pasirošimą paskutinei tobulai žmogžudystei. Ar režisierius ištvers be provokacijų?

Politika

Šiomet festivalis demonstruoja paramą režisieriams disidentams. Konkurse bus parodytas iranietis Jafaro Panahi filmas „Trys veidai“ ir rusų kino bei teatro režisieriaus Kirilo Serebrennikovo „Vasara“ („Leto“) apie legendinį dainininką Viktorą Cojų ir Leningrado pagrindinės roko scenos gyvenimą. Pirmajam kūrėjui prieš aštuonerius metus buvo uždrausta kurti filmus ir išvykti iš šalies. Antrajam Maskvos teismas pratęsė namų areštą iki liepos mėnesio.

Bus parodytas ir aštrių politinių pasisakymų nevengiančio amerikiečio Spike'o Lee pasakojimas apie juodaodį policininką, kuriam pavyksta

infiltruotis į baltaodžių kuklusklaną grupuotę („BlacKkKlansman“), ir libanietės Nadine Labaki „politiškai angažuotu“ vadinamas „Kapernaumas“ apie mažą berniuką, kuris iškelia bylą tėvams.

Malūnai

Kai Kanai paskelbė, kad festivalį uždarys Terry Gilliamo „Žmogus, kuris nužudė Don Kichotą“ („The Man Who Killed Don Quixote“), kino pasaulis lengviau atsikvėpė. Septyniolika metų kurtas filmas pagaliau išvys dienos šviesą ir, kaip juokavo vienas žurnalistas, tik stichinė katastrofa gali tam sutrukdyti.

Atrodo, kad katastrofa turi vardą: Paulo Branco. Portugalų prodiuseris, dirbęs ir su Šarūnu Bartu, teigia turintis išskirtines teises į filmą ir be jo sutikimo premjera Kanuose įvykti negali. Pasirodo, prieš dvejus metus Gilliamas perdavė „Žmogaus, kuris nužudė...“ teises Branco, tačiau tolesniam filmo kūrimui reikalingas biudžetas taip ir nebuvo sudarytas. Režisierius rado kitų rėmėjų, bet teisiniai dalykai su Branco, regis, iki galo nebuvo išspręsti. Kaip baigsis Gilliamo kova su vėjo malūnais, paaiškės pirmomis festivalio dienomis.

Paralelės

Kanai – ne tik oficialus konkursas. Garsiais vardais ir debutantų atradimais masina paralelinės programos „Dvi režisierių savaitės“ („La Quinzaine des Réalisateurs“) ir „Kritikų savaitė“ („Semaine de la Critique“). Pirmojoje filmus pristatys prancūzai Gasparas Noé, Guillaume'as Nicloux, Romainas Gavras. Antrąją atidarys amerikiečių aktorius Paulo Dano debiutas „Laukinis gyvenimas“ („Wildlife“) su Carey Mulligan ir Jake'u Gyllenhaalu.

Bučinys

Festivalio plakate – Jeano Paulio Belmondo ir Annos Karinos bučinys iš Jeano Luco Godard'o „Pamišėlio Pjero“ („Pierrot le Fou“, 1965). Jis man primena, kad, nepaisant skandalų, pykčių, apkalbų ir draudimų, Kanai pirmiausia yra apie Kiną. Jo patirti ir vykstu.

„Kasmet sugrįždami į Kanus vis stipriau jaučiame, kad prisistatyti, iš kur mes, kaip dirbame, jau nebereikia – Lietuva įsitvirtinusi savo regiono kino industrijos žemėlapyje. Festivalių programų sudarytojai domisi šiuo metu kuriamais būsimais filmais, domimasi ir Lietuva kaip šalimi partnere, galinčia pasiūlyti įdomių retrospektyvų bei specialių programų. Šiomet daug dėmesio skirsime draugystei tarp Lietuvos, Baltijos šalių, Lenkijos, Kroatijos ir Gruzijos profesionalų stiprinti ir bendrai kino gamybai skatinti. Sulaukiame daug dėmesio ir garbingų svečių, tikimės, kad šios

dešimt dienų atneš naujų projektų ir duos gerų rezultatų“, – sako paviljono vadovė, Lietuvos kino centro Filmų sklaidos, informacijos ir paveldo skyriaus vedėja Dovilė Butnoriūtė.

Lietuvos stende bus teikiama informacija ir konsultuojama apie šalies kino rinkos sąlygas, filmavimo Lietuvoje galimybes, pelno mokesčio lengvatos teikiamus privalumus, taip pat pristatomi naujausi ir dar kuriami lietuviški filmai bei restauruota lietuvių kino klasika šiemet išleistuose Lietuvos kino centro leidiniuose „Lietuviški filmai 2017–2018“, „Lietuvos kino industrijos gidas“. Šalies kino industrijos

atstovai pristatys savo projektus, filmus ar paslaugas, ieškos bendradarbiavimo galimybių bei naujų verslo partnerysčių, rengs susitikimus ir plėtos tarptautinius kino sklaidos projektus.

Programoje „Producers on the Move“ šiomet Lietuvai atstovaus Lukas Trimonis, po didelės atrankos patekęs tarp 20 veikliausių ir perspektyviausių Europos prodiuserių. Europos kiną populiariančios organizacijos „European Film Promotion“ (EFP) programos tikslas – skatinti ilgalaikį Europos šalių bendradarbiavimą kino srityje, o svarbiausiais dalyvių atrankos

kriterijais laikoma tarptautinė bendros gamybos ir premjerų patirtis už gimtosios šalies ribų. Anksčiau programoje yra dalyvavę prodiuseriai Dagnė Vildžiūnaitė (2016), Žilvilė Gallego (2015), Donatas Žvalionis (2012) ir Ieva Norvilienė (2006). Trimonis pristatys savo tris bendros gamybos filmus: Eglės Vertelytės tragikomediją „Stebuklas“ (Lietuva, Bulgarija, Lenkija), Neringos Medutytės dokumentinį filmą „Siena: tarp Rytų ir Vakarų“ (D. Britanija, Lietuva) ir baigiamąjį gamybos etapą pasiekusį latvių režisieriaus

NUKELTA Į 13 PSL.

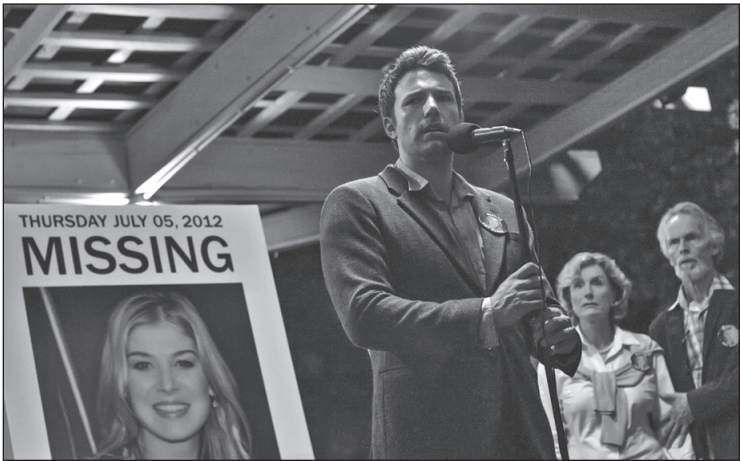
Pelenių žaidimai

Krėsle prie televizoriaus

Niekad nesupratau, kodėl visiems taip patinka vestuvės, kodėl pas mus jos dažnai trunka kelias dienas, kodėl vestuvinininkai taip mėgsta lietuvišką kaimą. Iki šiol man tai didelė paslaptis. Nors, kita vertus, vestuvės, matyt, geriausiai atskleidžia lietuviško veidmainiškumo paradoksą: visi neriasi iš kailio apsimetinėdami, bet jaučiasi puikiai. Todėl nenustebau išgirdęs, kad net kelios lietuviškos televizijos rengiasi transliuoti britų princo vestuves. Kiekviena provincijos (nesvarbu, Anglijos ar Lietuvos) vyriškos ar moteriškos giminės Pelenė gegužės 19 dieną galės atsidurti savo svajonėje.

Bet kol pasaulio liaudis stebės anglų princo ir amerikiečių Pelenės vestuves, šįvakar (**LNK, 11 d. 21 val.**) siūlau prisiminti Davido Fincherio filmą **„Dingusi“** (2014). Pagal Gillian Flynn romaną sukurtas filmas rodo vedybų instituciją kaip iš esmės beviltišką, melagingą ir pasmerktą žlugti. „Dingusioje“ santuoka tampa detektyvu tiesiogine to žodžio prasme. Žavi pora – gražuolė Emė (Rosamund Pike), kurią jos tėvai rašytojai dar vaikystėje pavertė knygų veikėja, ir rašytojas Nikas (Ben Affleck) rengiasi švęsti penktąsias sutuoktuvių metines. Tačiau Emė dingsta. Išpuoselėtuose namuose lieka daug kraujo pėdsakų ir mįslių: išmanioji žmona per metines visada surengdavo vyrui žaidimą. Tačiau šįkart jos palikti ženklai – laiškėliai ar visokie niekučiai – atrodo grėsmingai. Jie suteikia galimybę suprasti, kas iš tikrųjų įvyko. Ir vis labiau aišku, kad prie žmonos dingimo prisidėjo pats Nikas. Netrukus jis bus pavadintas žudiku, ypač kai paaiškės, kas parašyta intymiaame Emės dienoraštyje. Ar tai tobula žmogžudystė?

Kitas Fincherio satyros objektas – žiniasklaida, kuri tiki kiekvienu Emės parašytu žodžiu ir įsuka skandalą. Tuo „Dingusi“ primena ankstesnį Fincherio filmą apie FB įkūrėją „Socialinis tinklas“. Jame taip pat pabrėžiama mintis, kad šiuolaikinė žiniasklaida pamažu

„Dingusi“

tampa atskira, savarankiška realybe, neturinčia nieko bendra su tikrąja. Abu – ir Emė, ir Nikas žiniasklaidoje ar knygose įgyja antrininkus, neprimenančius originalų. Bet kuris yra tikresnis? Kuri istorija yra tikra, nuolat verčia savęs klausti ir režisierius, bet nenoriu sufleruoti filmo atomazgos, jei dar jo nematėte. Tik atkreipkite dėmesį, kaip taikliai Fincheris formuluoja mintį, kad tiesos neįmanoma sužinoti: už vieno teksto visada slypi kitas, už vienos kaukės – kita, o santuokoje, kaip, beje, ir dažnoje situacijoje, kai esame stebimi, visi vaidiname savo vaidmenis. Bet gal visada yra ir galimybė dingti?

Kitas trileris per **LNK (14 d. 22.30)** – Erano Creevy **„Sveiki atvykę į spąstus“** (2013), tik tai jau bus pasakojimas apie santykius tarp dviejų vyrų: policininko Makso (James McAvoy) ir patyrusio nusikaltėlio Džeikobo (Mark Strong). Prieš trejus metus pastarajam pavyko sužeisti Maksą ir pasprukti. Tačiau paauglys Džeikobo sūnus prisidarė nemalonumų, tad tėvas turi grįžti iš Islandijos, kur slapstosi, į Londoną. Prasideda jo ir Makso dvikova, kurios rezultatas ne vieną žiūrovą gali nustebinti.

Švedas Lukas Moodyssonas 1999-aisiais išgarsėjo filmu apie paaugles „Mylėk mane“. Šį subtilų brendimo negandų portretą, be abejo, prisiminsite, jei įsijungsite televizorių, kai **LRT Kultūra (16 d. 22 val.)** rodys 2013 m. sukurtą

Moodyssonso filmą **„Mes geriausios!“**. Šio filmo veikėjos – taip pat problemiškos 9-ojo dešimtmečio Švedijos paauglės. Režisierius nesibaido įprastų veiksmo schemų: merginos nori įkurti pankroką grupę ir turi nugalėti daug kliūčių. Tačiau Moodyssonas kaip niekas kitas sugeba pagauti tą momentą, kai mergaičių ateitis ir suaugusiųjų gyvenimas pamažu pradeda įgyti formą.

Šįvakar **LRT (11 d. 23 val.)** parodys vienintelę bondianos komediją **„Kazino „Royale“** (1967). Ją kūrė net šeši režisieriai – Valas Guestas, Johnas Hustonas, Kenas Hughesas, Robertas Parrishas, Richardas Talmadge'as, o prie scenarijaus prisidėjo net Billy Wilderis (titruose kažkodėl neįvardytas). Filmas sukurtas pagal Iano Flemingo romaną, pasakojantį apie Džeimso Bondo karjeros pradžią. Jame rašytojas aprašė ir savo meilužę, britų žvalgybos agentę ir lenkų aristokratę Krystyną Skarbek, kuri knygoje tapo Vesper Lind. Bet ekranizacija įgijo siurrealistinės parodijos atspalvį. Todėl neatsitiktinai pagrindinį veikėją suvaidino britų komikas Peteris Sellersas, o Mažąjį Bondą – Woody Allenas. Šiame filme pasirodo (kartais tik kelias sekundes) daug garsių aktorių, tarp jų Ursula Andress, Davidas Nivenas, Deborah Kerr ir net kino legenda Orsonas Wellesas.

Jūsų –
Jonas Ūbis

Bibliografinės žinios

MENAS

Lietuvos muzikos paveldo tyrimai = Researchings of Lithuanian music heritage : rinkiniai, asmenybės, tarpdalykinės sąsajos : [straipsnių rinkinys] / Kauno miesto muziejaus M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos istorijos skyrius ; [sudarytoja Aušra Strazdaitė-Ziberkienė]. – Kaunas : Kauno miesto muziejus, 2018. – 102, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-609-8164-07-7

Prabanga, mada, stilius / Eugenijus Skerstonas. – Vilnius : Žara, [2018]. – 265, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-9986-34-332-5 (ir.)

GROŽINĖ LITERATŪRA

Atmintis : trilogija / Vytautas Juozas Stanislauskas ; [sudarė Aušra Taparauskienė]. – Kaišiadorys : Printėja, 2011-2017. – 3 d.

D. 2, Sugrįžimas. 1957-ųjų pabaiga.... – 2017. – 63, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 30 egz.. – ISBN 978-609-445-411-0

D. 3, Naujas gyvenimo etapas nuo 1990-ųjų. – 2017. – 83, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 30 egz.. – ISBN 978-609-445-413-4

Atokvėpis : poezijos rinktinė / Angelė Kielienė. – Šiauliai : Lucilijus, 2018. – 177, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-9955-32-400-3

Gyvenimo laikai : [kūrybos rinktinė] / Janina Dobilaitė-Pranaitienė. – Kaišiadorys : Printėja, 2018. – 141, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-445-421-9

Karas vaiko akimis / Algimantas Savickis. – Šiauliai : Lucilijus, 2018. – 115, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-9955-32-402-7 (ir.)

Karta nuo Sibiro : [dokumentinis romanas] / Eglė Gudonytė. – Vilnius : Mintis, 2017. – 189, [2] p. : iliustr.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-5-417-01056-9

Klasifikuotos mintys / Juozas Petruševičius. – Šiauliai : Lucilijus, 2018. – 122, [1] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-9955-32-395-2

Likimo sparnai : [kūrybos rinktinė] / Rita Rabikaitė-Sakalauskienė. – Kaišiadorys : Printėja, 2018. – 203, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-425-7

Negaliu gyvent be Tavęs : [eilėraščiai] / Rasa Karbauskaitė. – [Vilnius] : Žara, [2017]. – 35, [1] p.. – ISBN 978-9986-34-327-1 (ištaisytas). – ISBN 9986-9986-34-327-1 (klaidingas)

Pakalbėkime naktimis / Bronius Šablevičius. – Vilnius : „Diemedžio“ leidykla, 2018. – 319, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-9986-23-205-6

Praeitis sugrįžta atsiminimais / Pranas Rumšas. – Vilnius : [Žara], 2017. – 209, [2] p. : iliustr., faks., portr.. – ISBN 978-9986-34-325-7 (ir.)

Salomė : vieno veiksmo drama / Oscar Wilde ; iš prancūzų kalbos vertė Vytautas Bikulčius, [iš prancūzų į anglų kalbą vertė Alfred Bruce Douglas] ; [panaudotos Aubrey Beardsley iliustracijos]. – Vilnius : Žara, [2017]. – 199, [1] p. : iliustr., portr.. – ISBN 978-9986-34-329-5 (ir.)

Samarkandas : romanas / Amin Maalouf ; iš prancūzų kalbos vertė Stasė Banionytė. – Vilnius : Žara, [2017]. – 365, [3] p. : žml.. – ISBN 978-9986-34-324-0 (ir.)

Присутствие непостижимой силы : 700-летию православия в Литве : [литературно-художественное издание] / [составители Владимир Кольцов-Навроцкий, Эяна Суодене]. – Вильнюс : [BMK leidykla] : Литературное объединение поэтов и прозаиков, пишущих на русском языке в Литве «Логос», 2017. – 491 p. : iliustr.. – Tiražas 120 egz.. – ISBN 978-609-468-171-4

Юность на миг возврати : стихи, романсы и песни о любви / Гарольд Вайсброд, Николай Зайцев, Елена Саяпина. – Šiauliai : Lucilijus, 2018. – 37, [1] p. : nat.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-9955-32-401-0

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS IR JAUNIMUI

Paparčio žiedynas : neužmirštamų istorijos / Petras Žemkauskas. – Kaišiadorys : Printėja, 2018. – 93, [1] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-423-3

Pupa iš moliūgo : stebuklai ir tikrovė : [pasakos] / Petras Žemkauskas. – Kaišiadorys : Printėja, 2018. – 69, [1] p.. – Tiražas 100 egz.. – ISBN 978-609-445-424-0

ARCHEOLOGIJA

Lietuvos piliakalnių paslaptys / Romualdas Grigas ; [ilustruota dailininkų Arvydo Každailio ofortais, Jono Lukšės piešiniais ir dr. Gintauto Zabielos nuotraukomis]. – Vilnius : „Diemedžio“ leidykla, 2018. – 207, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-9986-23-208-7 (ir.)

ISTORIJA

Apie getų kilmę ir žygius, arba Getika = De origine actibusque getarum, seu Getica / [Jordanas] ; iš lotynų kalbos vertė Veronika Gerliakienė ; įvadą, lotyniško teksto redakciją ir komentarus parengė Darius Alekna. – Vilnius : Žara, [2017]. – 447, [1] p. : žml.. – (Christiana tempora / redaktorių kolegija: Darius Alekna (vyriausiasis redaktorius) ... [et al.] ; 4). – ISBN 978-9986-34-333-2

Ponia iš Venecijos tavernos : „Mūsų šiečiai“ ir kiti prašalaičiai savoje istorijoje / Vidmantas Valiūšaitis. – Vilnius : Žara, [2018]. – 452, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – ISBN 978-9986-34-330-1

Rimtos, juokingos ir graudžios senojo Vilniaus istorijos / Libertas Klimka ; [ilustracijos Vilijos Mačiulytės]. – 2-asis patais. ir papild. leid.. – Vilnius : Žara, [2018]. – 423, [1] p. : iliustr.. – ISBN 978-9986-34-331-8 (ir.)

PARENGĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.
LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIJOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

ATKELTA IŠ 12 PSL.

Jurio Kursiečio vaidybinį filmą „Olegas“ (Latvija, Belgija, Lietuva). Trumpametražių filmų ir kino mokykloms skirtos „Cinéfondation“ programos filmus vertins Prancūzijoje gyvenanti lietuvių režisierė Alantė Kavaitė. Svarbus lietuvių kino kūrėjų indėlis į naujausią Sergejaus Loznicos vaidybinį filmą „Donbasas“, kuris pasirinktas programos „Ypatingas žvilgsnis“ atidarymo filmu. „Donbasą“ montavo Danielius Kokanauskis, garso režisierius – Vladimiras Golovnickis. Šiemet festivalio kino mugės specialioje gamybos etape esančių

kino projektų pristatymo programoje „Vilnius Goes to Cannes“ tarptautinės kino industrijos profesionalams bus parodytas režisieriaus Jurgio Matulevičiaus vaidybinis filmas „Izaokas“ (prodiuseris Stasys Baltakis, kompanija „Film Jam“). Trumpiesiems filmams skirtoje Kanų kino festivalio erdvėje „Short Film Corner“ bus parodytas Gabrielės Urbonaitės trumpametražis filmas „Paskutinis skambutis“. Kanų kino mugėje specialią peržiūrą surengs ir platintojų bei festivalių dėmesio sieks dar vienas, pirmasis lietuvių bendros gamybos su Gruzija filmas „Namme“ (rež. Zaza Khalvashi).

Festivalio dienomis įvyks ir pirmasis šiemet įsteigto septynių Europos kino festivalių bendradarbiavimo tinklo „Judantys vaizdai – be sienų“ („Moving Images – Open Borders“), kurio narys yra Europos šalių kino forumas „Scanorama“, posėdis. Šio tinklo festivaliai daugiausia dėmesio skirs Europos kinui, jo meninės vertės ir regioninių ypatybių puoselėjimui, taip pat naujų Europos kino kūrėjų bei talentų mentorystei.

Lietuvos pristatymą Kanų kino mugėje finansuoja Lietuvos kino centras.

LKC INF.

Parodos

VILNIUS

Nacionalinė dailės galerija

Konstitucijos pr. 22

XX a. Lietuvos dailės ekspozicija

„Tyliosios kolekcijos. Privatūs XX a. II p.

Lietuvos ir Estijos dailės rinkiniai“

Paroda „Kolekcionuojant hitus: kūriniai ir garso takeliai iš „Lewben Art Foundation“ kolekcijos“

Vilniaus paveikslų galerija

Didžioji g. 4

Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai

Lietuvos dailė XVI–XIX a.

Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai

XIX–XX a. čekų dailės paroda „Banko

„Česká Spořitelna“ kolekcijos šedevrai“

Radvilų rūmai

Vilniaus g. 24

Europos dailė XVI–XIX a.

„Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos“

Taikomosios dailės ir dizaino muziejus

Arsenalo g. 3A

Paroda „Vaikų pasaulis. XVIII–XX a.“

Vytauto Kasiulio dailės muziejus

A. Goštauto g. 1

Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija

Paroda „Šviesa ir erdvė, vanduo ir saulė.

Žvilgsnis į Nidos dailininkų koloniją. XIX a. pab.–XX a. I p. tapyba ir grafika iš Aleksandro Popovo (Klaipėda) rinkinio“

Lietuvos nacionalinis muziejus

Arsenalo g. 1

Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a.

Lietuvių liaudies menas; Kryždirbystė Paroda „Istorija ir dailininkas: Algirdas Bosas“

Arsenalo g. 3

Lietuvos archeologija

Paroda „Medalis valstybės atkūrimo šimtmečiui“

Vilniaus gynybinės sienos bastėja

Bokšto g. 20

Vilniaus gynybinės sienos istorijos ir gin­kluotės ekspozicija Naujausių Lietuvos archeologijos atradimų paroda

Kazio Varnelio namai-muziejus

Didžioji g. 26

K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Alberto Gursko paroda „Tekstai Lietuvai“

Signatarų namai

Pilies g. 26

Ekspozicija „Lietuvos kelias į valstybingumą nuo XIX a. II p. iki 1918 m. vasario 16 d.“ Vokietijos Federacinės Respublikos už­sienio reikalų ministerijos Politiniame archyve rastas 1918 m. vasario 16 d. Nutari­mas dėl nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo

Bažnytinio paveldo muziejus

Šv. Mykolo g. 9

Paroda „Užtarėjai ir globėjai. Restauruoti pa­veiks­lai iš Vilniaus arkivyskupijos bažnyčių“ iki 15 d. – paroda „Siuvinėtas dangus. Vil­niaus arkivyskupijos bažnyčių XV–XX a. siuvinėti liturginiai drabužiai“

VDA parodų salės „Titanikas“

Maironio g. 3

iki 17 d. – Laisvydės Šalčiūtės 2013–2017 m. meno doktorantūros studijų metu sukurtų darbų paroda „(Melo)dramos“

iki 16 d. – paroda „Anima’re’anima. Išplė­sin­tiame lauke“

VDA tekstilės galerija „Artifex“

Gaono g. 1

iki 12 d. – Mortos Nakaitės (VDA Tekstilės meno ir dizaino katedros magistrantės) paroda „Pokalbis, kuris neįvyko“

VDA galerija „ARgenTum“

Latako g. 2

iki 12 d. – Beno Staškausko šiuolaikinės ju­velyrikos paroda „Tikrasis auksas viduje“

VDA parodinė erdvė „Krematoriumas / meno krosnys“

Maironio g. 6, II vidinis kiemas

iki 17 d. – Algirdo ir Mato Judickų paroda

„Arimai“ (tapyba, koliažai, objektai)

A. ir A. Tamošaičių galerija „Židiny“

Dominikonų g. 15

Dailininkų Tamošaičių kūryba

XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno

rinkiniai

Šiuolaikinio meno centras

Vokiečių g. 2

nuo 11 d. – 13-oji Baltijos trienalė „Išsiža­dėk šmėklų“

Galerija „Kairė–dešinė“

Latako g. 3

Žygimanto Augustino paroda „OU“

Kunigundos Dineikaitės paroda „Juoda gėlė, Figūros ryškios, Nuplautos raidės“

Vilniaus fotografijos galerija

Stiklių g. 4

iki 15 d. – Aleksandro Dapkevičiaus paroda

„Ant realaus pasaulio pagrindo“

Pamėnkalnio galerija

Pamėnkalnio g. 1

iki 19 d. – Kazimiero Brazdžiūno kūrybos paroda „Y“

Galerija „Vartai“

Vilniaus g. 39

iki 18 d. – Keren Cytter (Izraelis) paroda

„Žudanti laiko mašina“

Vytauto Viržbicko paroda „Mirtinose mintyse“

Šv. Jono gatvės galerija

Šv. Jono g. 11

Reginos Sipavičiūtės tekstilės paroda „Pra­eit­is dabartyje. Paprasta tekstilė“

Galerija „Arka“

Aušros Vartų g. 7

iki 12 d. – Viačeslavo Jevdokimovo (Kar­malitos), Algimanto Jono Kuro, Raimondo Regimanto Martinėno paroda „Panašumas nepanašume“

Valentino Ajausko tapybos ir grafikos paroda „Objektai ir ženklai netikėtoje erdvėje“ Šarūno Leonavičiaus iliustracijų paroda „Vėjas rėjose“

LDS Vilniaus akvarelininkų sekcijos tarp­tau­tinė akvarelinės tapybos paroda „Praei­tis – dabartis – ateitis“

Galerija „Meno niša“

J. Basanavičiaus g. 1/13

iki 18 d. – Mariaus Jonučio paroda „Ažūrai“

Dailininkų sąjungos galerija

Vokiečių g. 2

Audriaus Gražio kūrybos paroda „Žuvies akis, nesiekianti Naujosios Zelandijos“

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus

Pilies g. 40

Gedemino Antano Spūdžio paroda

AV17 galerija

Totorių g. 5

iki 12 d. – Ignės Grikevičiūtės paroda nuo 17 d. – Marijos Šnipaitės paroda „Atsitraukimas“

Jono Meko vizualiųjų menų centras

Malūnų g. 8

Paroda „*Fluxus* & Mačiūnas“

Savicko paveikslų galerija

J. Basanavičiaus g. 11

Tapybos paroda „Litvakiškos studijos“

Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija

Vilniaus g. 39 / 6

LRT fojė patalpose TV piešinių konkurso

„Mano pasaulis“ (1970–1987) paroda

Energetikos ir technikos muziejus

Rinktinės g. 2

iki 19 d. – medijų meno paroda „Globali kontrolė ir cenzūra“

Lietuvos geležinkelių muziejus

Geležinkelio g. 16

Juozapo Miliūno peizažai

Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras

Naugarduko g. 10/2

Paroda „Mes žiūrime į juos, jie žvelgia į mus. Rafaelis Chvolesas: vilniečių portre­tai 1945–1959“

Namų galerija „Trivium“

Vilkpėdės g. 7–105

iki 15 d. – paroda „Sekcija“

Užsienio reikalų ministerija

J. Tumo Vaižganto g. 2

Fotomenininkų Dangirutės ir Rimgaudo Maleckų paroda „Fotografikos proveržis“

„Galera“

Užupio g. 2 A

Gedimino Jono Argusto fotografijų paroda

„Tarp dangaus ir žemės“

Grafo galerija

Trakų g. 14

Gyčio Aštrausko, Algimanto Černiausko, Evaldo Bubino paroda „Good Old Baudelaire“

Čiurlionio namai

Savičiaus g. 11

Valentino Antanavičiaus paroda „Kūrybos fragmentai“

„Muzikos galerija“

Antakalnio g. 17

Yiannis Galanopoulos (Graikija) paroda „Sumažėjimas iki absurdiškumo“

„Rupert“ galerija

Vaidilutės g. 79

Laurie Kang ir Santiago Taccetti paroda „255.155.2612“

„Editorial“ projektų erdvė

Latako g. 3

iki 19 d. – Anastasijos Sosunovos ir Andrea Zucchini paroda „Antra oda“

Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčia

Savičiaus g. 15

Paroda „Dark Drawn“ („Tamsos širdis“)

KAUNAS

Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus

V. Putvinskio g. 55

Paroda–instaliacija–akcija „Labdariai.lt. Tarpukario dailės ir kultūros istorijos bei mecenatystės skerspjūviai“

Paroda „Sugrįžęs į šviesą. Trapaus kūrinio istorija“

Paroda „Priešaušris. Lietuvos dailė iki 1918 m.“

M. Žilinsko dailės galerija

Nepriklausomybės a. 12

Duncano Higginso (D. Britanija) paroda „Down on the farm“

Paroda „Reconsider Design“

iki 20 d. – Lilijos Valatkienės fotografijos

Kauno paveikslų galerija

K. Donelaičio g. 16

nuo 12 d. – paroda „Nukirstas miestas – persodintas žmogus“

iki 13 d. – „Jauna Kauno ir Rygos tapyba ’18“

A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus

V. Putvinskio g. 64

iki 20 d. – Arvydo Martinaičio paroda „Raudonkepuraitė-is ir co II“

Adelės ir Pauliaus Galaunių namai

Vydūno al. 2

„Kasdienybės geometrija. *Art Deco* Kauno interjeruose“

„7md“ rekomenduoja

Dailė

Kaune kviečiame atkreipti dėmesį į renginius iš mažųjų istorijų ciklo Nacionalinio M.K. Čiurlionio dailės muziejaus Paveikslų galerijoje (K. Donelaičio g. 16, atidarymas gegužės 12 d., šeštadienį, 16 val.). Paroda „Nukirstas miestas – persodintas žmogus“ – jaudinanti ir gyva istorijų ir meninių veiksmų seka, kur gilinamas santykis su miesto medžiais: „Po­kalbio kontekstas aštrus – Lietuvos miestuose masiškai naikinami brandūs medžiai. Šis procesas atveria ne tik gamtosaugos problemas.“

Alantos dvaro galerijoje (Parko g. 5, Naujasodžio k., Alantos sen., Molėtų r.) veikia galingo tapytojo paroda „Leopoldas Surgailis Alantoje – tapyba, nuotraukos ir išsaugota trispalvė“, skirta dailininko devyniasdešimtme­čiui pažymėti. Paroda įtraukta į šių metų „Santaros-Šviesos“ suvažiavimo programą, veiks iki birželio 29 d.

Muzika

77-asis filharmonijos sezonas gegužės 12 d. 19 val. baigiamas įspūdingu simfoninės muzikos vakaru su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru, dirigentu, Lietuvos nacionalinės premijos laureatu Modestu Pitrėnu ir so­listu, pianistu Luku Geniušu. Lukas – prestižinių Ginos Bachauer Solt Leik Sityje (I vieta ir aukso medalis), Fryderyko Chopino Varšuvoje (II vieta ir sidabro medalis), XV Piotro Čaikovskio Maskvoje (II premija) laureatas – dažnas ir labai laukiamas svečias Lietuvoje. Šį vakarą L. Geniušas solo gros Sergejaus Rachmaninovo „Rapsodiją Paganini tema“ fortepijonui ir orkestrui, vieną sudėtingiausių kūrinių fortepijono literatūroje. Rapsodiją įrėmins čeko Leošo Janáčeko operos „Jenufa“ orkestrinė siuita ir prancūzo Jacqueso Iberto „Divertismentas orkestrui“. Koncertą vainikuos Aleksan­dro Skriabino „Ekstazės poema“ dideliam orkestrui.

Teatras

„Meilės ir ideologijos tragedija“ – scenos pavadinimas iš britų drama­turgo Martino Crimpo pjesės, pagal kurią savo naujausią spektaklį „Pasi­kėsinimai į jos gyvenimą“ sukūrė režisierius Oskaras Koršunovas. Spektaklis bus rodomas gegužės 22, 23 d. OKT / Vilniaus miesto teatro Studijoje. Reklamos agentūros darbuotojus, besikėsinančius į Anės tapatybę, spek­taklyje vaidina Kamilė Petruškevičiūtė, Taura Kvietinskaitė, Žygimantė Elena Jakštaitė, Oskaras Vygonovskis, Artiomas Rybakovas, Aidas Jurgaitis ir Lukas Malinauskas. Anot kūrėjų, spektaklyje pasakojama „istorija apie tai, kaip greito priėmimo ir normalumo gamykla pati tampa perversiška“.

Maironio lietuvių literatūros muziejus

Rotušės a. 13

„Vydūnas – lietuvių tautinės sąmonės ugdytojas“ „Lietuvių literatūra – trumpai ir žaismingai“

Galerija „Meno parkas“

Rotušės a. 27

iki 18 d. – 12-oji Baltijos šalių keramikos meno paroda „Pavasaris 2018“ Aušros Andziulytės paroda „[sirėžę vaizdai“

„Post“ galerija

Laisvės al. 51A

iki 18 d. – paroda „Architektūrinė simbiozė. Tarp žmogaus ir gamtos“

KLAIPĖDA

Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija

Liepų g. 33

Paroda „Pranas Domšaitis (1880–1965). Ne­matyti kūriniai“

iki 20 d. – taktilinė paroda „Blind Date“

Baroti galerija

Aukštoji g. 3/3a

iki 17 d. – Audriaus Janušonio darbų paroda „Kažkur per vidurį“

Klaipėdos galerija

Bažnyčių g. 6

Alfonso Lekavičiaus paroda „Musė su deimantu“

ŠIAULIAI

„Laiptų“ galerija

Žemaitės g. 83

iki 16 d. – Enzo, Peppe ir Nando Rosamilia (Ita­li­a) fotografijų, monotipijų ir aplikacijų paroda

Šiaulių universiteto dailės galerija

Vilniaus g. 141

nuo 11 d. – Vitolio Trušio tapyba

Spektakliai

VILNIUS

Lietuvos nacionalinis operos ir baletو teatras

11 d. 18.30 – G. Rossini „SEVILIJOS KIRPĖ-JAS“. Dir. – J. Geniušas

12 d. 18.30 – P. Čaikovskio „GULBIŲ EŽE-RAS“. Dir. – R. Šervenikas

13 d. 12 val. – J. Tamulionio „BRUKNELE“. Dir. – A. Šulčys

Estijos nacionalinės operos spektakliai

15 d. 18.30 – R. Wagnerio „TANHOIZERIS“. Dirigentai V. Pähn­as, J. Alpertenas

16 d. 18.30 – E. Tubino „GOBLINAS“. Diri­gentai V. Pähn­as, K. Mändas, L. Sirpas

18 d. 19 val. – „LAIŠKAI Į NIEKUR“ (R.M. Rilke’s, M. Cvetajevos ir B. Paster-nako laiškų motyvais). Rež. – B. Mar	12 d. 16 val. <i>Studijoje II</i> – „DUETAS, KURIS BUVO“. Choreogr. ir atlikėjos – Ula ir Bartė Liagaitės	12 d. 16, 19 d. – B. Brechto „VESTUVĖS“. Rež. – O. Koršunovas (OKT / Vilniaus miesto teatras)	Koncertai	Muzikos galerija
Dekoracijų dirbtuvėse	14 d. 12 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „Pasakų pir-madieniai mažyliams“. Pasakas seka S. Degutytė („Stalo teatras“)	16 d. 18 val. – I. Vyrypajevo „DREAMWORKS“. Rež. – A. Jankevičius	Lietuvos nacionalinė filharmonija	11 d. 18 val. – tarptautinio A. Ločerio akor-deonistų konkurso laureatų koncertas
20 d. 19 val. – „UBU REX“. Rež. – U. Barto-ševičiūtė (Lietuvos muzikos ir teatro aka-demijos spektaklis)	15 d. 18.30 <i>Kišeninėje salėje</i> – „BRANGIOJI MOKYTOJA“ (pagal L. Razumovskajos pjesę). Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atvi-ras ratas“)	17 d. 18 val. – „4 MORTOS“. Rež. – D. Rabašauskas	12 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i> , – orkestro muzikos koncertų se-zono pabaigai „Ekstazės poema“. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas L. Geniušas (fortepijonas). Dir. – M. Pitрэ-nas. Programoje J. Ibert’o, S. Rachmani-novo, L. Janáčeko, A. Skriabino kūriniai	15 d. 18.30 – Edgaro Sabilo džiazo kvarte-tas: E. Sabilo (fortepijonas), M. Vadoklis (trimitas), E. Kanevičius (kontrabosas), D. Rudis (būgnai)
Valstybinis jaunimo teatras	15 d. 11 val. <i>Juodojoje salėje</i> – PREMJERA! „DEBESŲ GAUDYKLĖ“. Choreogr. ir rež. – L. Geraščenko (šokio teatras „Judesio erdvė“)	18 d. 16 val. – J. Stučinskaitės „TI“. Rež., inscenizacijos aut. ir videomontažo rež. – A. Gluskinas	13 d. 13 val. <i>Pajistrio kultūros centre</i> – J. Lei-taitė (mecosopranas), Čiurlionio kvartetas. Programoje G.F. Händelio, F. Schuberto, C. Francko kūriniai	Šv. Kotrynos bažnyčia
12 d. 12, 14 val. – „KAKĖ MAKĖ“ (pagal L. Žutautės knygas vaikams). Insc. aut. ir rež. – V. Kuklytė (Salė 99)	17 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „R.E.M“. Rež. – J. Tertelis (Klaipėdos jaunimo teatras)	19 d. 16 val. – M. Jones „AKMENYS JO KIŠE-NĖSE“. Rež. – B.G. Padegimas	13 d. 15 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – „Vienos klasikai“. Iš ciklo „Muzika Trakų pilyje“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Programoje J. Haydno, W.A. Mozarto, L. van Beethoveno kūriniai	11 d. 18 val. – paramos koncertas „Širdžių kalba“. Dalyvauja A. Krikščiūnaitė (so-pranas), Čiurlionio kvartetas, M. Julsrud (sopranas, Norvegija), Vilniaus Šv. Jonų bažnyčios gospelų choras (vad. K. Žaldo-kaitė, koncertmeister. V. Norkūnas)
13 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ARKLIO DOMINYKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)	18 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ISTORIJS IŠ INDIJOS“ („Baltic Storytelling Centre“)	12 d. 12 val. – „ŽALIAS ŽALIAS OBUOLIU-KAS“. Rež. – A. Lebeliūnas	16 d. 11 val. <i>Šalčininkų kultūros centre</i> – ciklo „Muzikos enciklopedija gyvai“ koncertas „Pradžioje buvo žodis,.. po to džiazas...“. „Jazz classic trio“: A. Gurinavičius (klaviši-niai), V. Labanauskas (kontrabosas), S. Astrauskas (mušamieji)	12 d. „Pasakų pavasaris“: 11.30 <i>S. Moniuškos skvere</i> – atidarymo ceremonija; 12 val. – spek-taklis „Bukagalviai karaliai“ (teatro studija „Elementorius“); 14 val. – spektaklis „Eglė žalčių karalienė“ („Stalo teatras“)
15 d. 18 val. – M. Anderssono „BĖGIKAS“. Rež. – O. Lapina (Salė 99)	19 d. 15, 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TĖČIO PASAKA“. Rež. – A. Kirvela ir J. Tertelis (teatro laboratorija „Atviras ratas“ ir kūry-binė studija „PetPunk“)	13 d. 12 val. – „ZUIKIO KAPRIZAI“. Rež. – A. Stankevičius	16 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i> , – orkestro muzikos koncertas „David’s Song“. Lietuvos kamerinis orkes-tras. Dirigentas ir solistas D. Geringas (vio-lončelė). Programoje A. Šenderovo, A. Dvořáko kūriniai	16 d. 15 val. – Vilniaus „Ažuoliuko“ mu-zikos mokyklos mokinių dirigavimo egzaminas- koncertas
17 d. 18 val. – PREMJERA! „ŠVEIKAS“ (pagal J. Hašeko romaną). Rež., scenogr. ir insce-nizac. aut. – A. Juška. Vaidina A. Bialobžes-kis, M. Ancevičius, L. Petrauskas, M. Got-bergas (Salė 99)	19, 20 d. 10 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – „INTRO-DUCTION TO STORYTELLING“ („Mezrab Storytelling School“ dirbtuvės)	18 d. 12 val. <i>Marijampolės dramos teatre</i> – „PRINCESĖS GIMTADIENIS“. Rež. – A. Stankevičius	17 d. 18 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžio-joje salėje</i> , – koncertas visai šeimai „Šviesos taku su giesme einu“. Vilniaus chorinio dainavimo mokyklos „Liepaitės“ chorai. Dirigentės J. Kuliūnienė, J. Dirgėlaitė, D. Mickevičiūtė, N. Timofejeva, E. Jarami-nienė, A. Steponavičiūtė-Zupkauskienė, J. Vaitkevičienė. Koncertmeisteriai J. Da-nienė, A. Kolpakovaitė, V. Grušnius, P. Ja-raminas, S. Dūdėnienė, E. Kasteckaitė. Pro-gramoje J.S. Bacho, L. Abario, V. Augustino, O. Narbutaitės, V. Neugasimovo, G. Veni-slovo, L. Vilkončiaus ir kt. kūriniai	18 d. 19 val. – koncertas „Le triomphe de l’amour“. Atlikėjai B. Dazinas (kontrateno-ras, Prancūzija), J. Monteilhet (sopranas, Prancūzija), L. Giedraitytė (fortepijonas). Programoje G.F. Händelio kūriniai
Vilniaus mažasis teatras				Vakarai
11 d. 18.30 – PREMJERA! „MANNO LAIMĖ (pagal Th. Manno novelės). Rež. – G. Bal-peisova, scenogr. – M. Jacovskis, kost. dail. – J. Jankutė, komp. – F. Latėnas. Vaidina A. Dapšys, D. Ciunis, T. Rinkūnas, E. Latė-naitė, G. Latvėnaitė	KAUNAS	KLAIPĖDA		VILNIUS
12 d. 18.30 – „FANTAZIJUS“ (pagal A. de Musset pjesę). Rež. – G. Tuminaitė	Nacionalinis Kauno dramos teatras	Klaipėdos valstybinis dramos teatras		Nacionalinė dailės galerija
13 d. 12 val. – „SEPTYNI NYKŠTUKAI IEŠKO SNIEGUOLĖS“. Rež. – E. Jaras	11, 12 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – „ĮRĖŽTA GINTARĖ“. Idėjos aut. ir rež. – R. Allan Kazlas (Niujorkas)	12 d. 14 val. – spektaklis-ekskursija apie Klaipėdos dramos teatrą „Kėdė iš kome-dijų namo“		11 d. 10 val. <i>NDG auditorijoje</i> – tarptautinė konferencija „Menas valstybėje – valstybė mene“
13 d. 19.30 – PREMJERA! „NUOSTABŪS DALYKAI. TEATRAS KITAS KAMPAS“. (VšĮ „Improvizacijos teatras“)	11 d. 18 val., 12 d. 17 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „MECHANINĖ ŠIRDIS“ (pagal M. Malzieu romaną „Mechaninė širdis“). Rež. – A. Areima	12 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – S. Šaltenio „KALĖS VAIKAI“. Rež. – E. Nekrošius		Nacionalinė dailės galerija
17 d. 18.30 – „SVAJONĖS“ (flamenko šokio teatras „Sandra Domingo“)	13 d. 12 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – A. Sunklo-daitės „KIŠKIS PABĖGĖLIS“ (pagal L. Jaki-mavičiaus knygelę „Lapė ir kaliošai“). Rež. – A. Sunklodaitė	13 d. 12 val. <i>Mažojoje salėje</i> – S. Maršako „KATĖS NAMAI“. Rež. – D. Rabašauskas		13 d. 17 val. – poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ atidarymas. Dalyvauja poetai M. Burokas, V. Braziūnas, J. Jasponytė, A.A. Jonynas, saksofonininkas P. Vyšniauskas
Oskaro Koršunovo teatras	15 d. 14 val. <i>Rūtos salėje</i> – „VASARVIDIS“ (pagal W. Shakespeare’o „Vasarvidžio nak-ties sapnas“). Rež. – E. Kižaitė	13 d. 15 val. <i>Kamerinėje salėje</i> – A. Škėmos „PABUDIMAS“ (U. Bartoševičiūtės diplo-minis spektaklis)		Valdovų rūmai
14 d. 19 val. <i>OKT studijoje</i> – I. Vyrypaevo „ŠOKIS DELHI“. Rež. – O. Koršunovas	15 d. 19 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PA-LATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas	13 d. 19 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – A. Stasiuko „NAKTIS“. Rež. – A. Jankevičius		12 d. 12 val. <i>Lankytojų vestibulyje</i> – eduka-cinis užsiėmimas „Maisto istorija: pasaulio kvapai rūmų virtuvėje“
Rusų dramos teatras	16 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „AŠ – MOL-JERAS“. Rež., dramaturgė ir aktorė – I. Paliulytė	17 d. 18.30 <i>Didžiojoje salėje</i> – S. Mrożeko „PETRO OHĖJĖJAUS KANKINYSTĖ“. Rež. – D. Rabašauskas		15 d. 18 val. – R. Koženiauskienės vieša paskaita „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė – retorinės kultūros tėvynė“
11 d. 18.30 – W. Shakespeare’o „KARALIUS LYRAS“ (su lietuviškais subtitrais). Rež. – J. Vaitkus	16 d. 19 val. <i>Mažoje scenoje</i> – M. von May-enburgo „BJAURUSIS. SKALPELIO PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas	18 d. 18 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – A. Juozaičio „KARALIENĖ LUIZĖ“. Rež. – G. Padegimas		17 d. 18 val. <i>Didžiojoje renesansinėje menėje</i> – Po lietuvių kalbos ir kultūros skėčiu
12 d. 18.30 – G.B. Shaw „PIGMALIONAS“. Rež. – L. Urbona	17 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – „BARBORA“ (pagal J. Grušo dramą „Barbora Radvilaitė“). Rež. – J. Jurašas. Adaptacijos autorė – A.M. Sluckaitė	19 d. 12, 15 val. <i>Didžiojoje salėje</i> – „PŪKUO-TUKO PASAULIS“. Kūrybinė grupė P. Ta-molė, L. Liepaitė, A. Matulevičiūtė, T. Smulkis. Pasakotojo balsas V. Paukštė		Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka
13 d. 12 val. – A. Puškino „PASAKA APIE CARĄ SALTANĄ“. Rež. – P. Vasiljevas	18 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – J. Dell ir G. Sible-yras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis	15 d. 11 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – G. Kuprevičiaus „VERONIKA“. Dir. – V. Lukočius		11 d. 12 val. – vaidybinio filmo „Mano mažytė žmona“ peržiūra (rež. R. Banionis, 1984 m.)
13 d. 18.30 – A. Čechovo „MEŠKA“. Rež. – K. Krasilnikovaitė	17, 18 d. 19 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – „KETURI“ (pagal V. Pelevino romano „Čiapajevas ir Pustota“ ištraukas). Rež. – K. Gudmonaitė	19 d. 18 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – R. Mačiliūnai-tės „Į ŠVYTURĮ“. Rež. – L. Vaskova, muzi-kos vad. ir dir. – V. Valys		11 d. 17 val. – diskusija, skirta V. Landsber-gio-Žemkalnio kūrybai. Diskusijos dalyviai J. Kančienė, G. Jankevičiūtė, K. Kučiauskas. Diskusijos moderatorė M. Drėmaitė
16, 17 d. 18.30 – PREMJERA! M. Valiuکو „VILKINĖ MEILĖ“. Rež. – M. Valiukas	18 d. 18 val. <i>Rūtos salėje</i> – J. Dell ir G. Sible-yras „TEGYVUOJA BUŠONAS!“ Rež. – R. Vitkaitis	13 d. 13 val. <i>Koncertų salėje</i> – Klaipėdos valstybinio muzikinio teatro solistų kon-certas „Dovanoju meilę“		11, 12 d. 10 val. – tarptautinis teatro festiva-lis kūdikiams ir vaikams „Labas“
Vilniaus teatras „Lėlė“	19 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – „KETURI“ (pagal V. Pelevino romano „Čiapajevas ir Pustota“ ištraukas). Rež. – K. Gudmonaitė	15 d. 11 val. <i>Žvejų rūmuose</i> – G. Kuprevičiaus „VERONIKA“. Dir. – V. Lukočius		14 d. 18 val. – Z. Ponarskio knygos „Lie-tuvos ir paukščių bičiulis. Apie Oskarą Miłoszą“ pristatymas ir diskusija „Czesław Miłosz – Oskar Miłosz. Diplomatai Lenki-jos ir Lietuvos tarnyboje“. Dalyvauja poetas ir rašytojas, knygos leidėjas R. Mieczkows-kis, žurnalo „Naujoji Romuva“ redaktorius A. Konickis, Vilniaus universiteto dėsty-tojas D. Kuolys, V. Sirokumlės muziejaus Bareikiškėse atstovas J. Szostakowski
Didžioji salė	20 d. 12 val. – PREMJERA! „PINOKIS“ (mu-zikinis spektaklis vaikams pagal C. Collodi pasaką). Rež. – Š. Datenis	16 d. 18 val. – Trečiadienio vakaras-kon-certas. Groja Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos mokytojos ekspertės G. Vitėnaitės smuiko klasės mokiniai. Kon-certmeisterė E. Jurkūnienė		16 d. 17.30 – V. Sirutavičiaus monografi-jos „Lietuviai ir Lietuvos lenkai, Lietuva ir Lenkija 1988–1994 metais“ pristatymas. Dalyvauja knygos autorius V. Sirutavičius, Lietuvos istorijos instituto direktorius R. Miknys, diplomatas D. Junevičius ir isto-rikė V. Stravinskienė
Palėpė	20 d. 12 val. – PREMJERA! „PINOKIS“ (mu-zikinis spektaklis vaikams pagal C. Collodi pasaką). Rež. – Š. Datenis	17 d. 18 val. – J. Šibūda		17 d. 18 val. – edukacinis renginys „Spal-vinių ritmų ir formų šokis. Modernizmo tapybos įtaka kūrinio kompozicijai“
12 d. 12 val. – „PASAKA APIE VĖŽLIUKĄ“ (Ž. Gryvos knygelės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis	Mažoji salė	13 d. 12 val. – „BLUSYNO PASAKOJIMAI“ (pa-gal G. Morkūno knygą). Rež. – A. Gluskinas		Signatarų namai
13 d. 12 val. – N. Indriūnaitės „COLIUKĖ“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. ir dail. – R. Driežis	12 d. 14 val. – „O VIEŠPATIE, VILNIUS!“.	18 d. 18.30 – V. Veršulio „UŽ DURŲ“. Rež. – I. Jarkova		16 d. 17.30 – „Vilnius – lietuvių tautinio atgimimo širdis“. Dalyvauja A. Lapinskienė. Skambės dainos apie Vilnių
13 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė	12 d. 14 val. – „O VIEŠPATIE, VILNIUS!“.			
19 d. 14 val. – Š. Datenio „EVOLIUCIJA“. Rež. – Š. Datenis	Rež. – A. Storpirstis, dail. – N. Keršulytė			
„Menų spaustuvė“	13 d. 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“ (pagal brolių Grimmų pasaką). Rež. – N. Indriūnaitė			
11 d. 20 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „Z+“. Idėjos aut. ir choreogr. – A. Lisičkinaitė	19 d. 14 val. – Š. Datenio „EVOLIUCIJA“. Rež. – Š. Datenis			
11 d. 18.30, 12 d. 21 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „SOMA-HOLIDAYS“. Idėja V. Pitrinaitės, choreogr. ir atlikėjai M. Stabačinskas, D.A. Stankevi-čius, V. Pitrinaitė („We cie“, Belgija, Lietuva, Prancūzija)	12 d. 22 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „SALDI KARŠ-TINĖ“. Idėja ir rež. – P. Faura (Ispanija)			

Savaitės filmai

Anon **

Idealioje ateities visuomenėje nėra asmeninio gyvenimo, privačių teritorijų ir pilietinių teisių. Regis, visiškai kontroliuojamoje valstybėje negali būti klaidų, tačiau kartą detektyvas Solas Frilendas (Clive Owen) susipažįsta su mergina (Amanda Seyfried), kurios nėra duomenų bazėse. Taip prieš jį atsiveria nusikaltėlių pasaulio durys. Andrew Niccolo filme taip pat vaidina Sonya Walger, Colmas Feore’as, Markas O’Brienas (JAV, Vokietija, 2018). (Vilnius, Kaunas)

Aš graži **

Renė kiekvieną dieną skausmingai patiria, ką reiškia būti vidutinybe Niujorke – mieste, kuriame pirmenybė teikiama gražiems ir turtingiems. Viskas pasikeičia, kai sporto klube Renė nukrinta nuo treniruoklio ir susitrenkia galvą. Atgavusi sąmonę ji pasižiūri į veidrodį ir nepatiki savo akimis: jos kojos – lieknos ir įdegusios, plaukai – šilkiniai, o skruostai – idealios formos. Iš tikrųjų kitiems Renė visai nepasikeitė. Tačiau įsitikinusi savo idealiu grožiu Renė patiria tikrą metamorfozę ir tampa pasitikinčia, drąsia moterimi. Jos energija daro įspūdį visiems, o pirmiausia saldžiam vaikui Itanui (Rory Scovel) ir Renė viršininkei (Michelle Williams). Tačiau darydama karjerą kosmetikos firmoje Renė vis dažniau ima žiūrėti į kitus iš aukšto. Šią didaktišką, bet pozityvaus mąstymo gerbėjus tikrai įkvepiančią komediją sukūrė Abby Kohn ir Marcas Silversteinas (Kinija, JAV, 2018). (Vilnius, Kaunas)

Auklė Tulė ****

Ką padovanoti motinai, kuri laukiasi ketvirto vaiko? Toną sauskelnių ar raminaujų vaistų? O gal jai padovanoti ...auklę? Marlo (Charlize Theron) – tikra didvyrė, bet kartais net didvyrėms reikia pailsėti. Vieną vakarą ant jos namų slenksčio pasirodo paslaptinga auklė Tulė (Mackenzie Davis). Ji jauna, graži ir greitai apverčia aukštyn kojom visą šeimos gyvenimą. Be to, Tulė turi tai, ką Marlo jau prarado. Jasono Reitmano komedijoje apie motinystę taip pat vaidina Markas Duplassas, Ronas Livingstonas, Emily Haine, Elaine Tan, Colleen Wheeler (JAV, 2018). (Vilnius, Kaunas)

Pagonių žiedas ***

XIII amžiaus pirmoji pusė. Turtingomis Baltijos pagonių žemėmis susidomi Roma. Popiežių ypač domina Žiemgala, kuri kontroliuoja svarbius pirklių kelius ir nesirengia niekam paklusti. Pavainikis popiežiaus sūnus Maksas (James Bloor) rengiasi užkariauti ir valdyti Žiemgalą. Nužudyto Žiemgalos karaliaus Viesturio žiedas atitenka jaunam ir drąsiam Nameisiui (Edvin Endre). Šis pasirengęs vesti savo tautą į kovą. Įkvėptas pirmųjų pergalių jaunuolis pradeda nelengva kelią... Ne vienus metus kurtas, brangiausias ir, matyt, ilgiausias (150 min.) latvių filmas paremtas sena legenda apie Nemeisio žiedo paslaptį. Režisierius Aigaras Grauba sukūrė ne vieną istorinį filmą, bet sako, kad šio „personažai pristatomi šiuolaikiškai, roko stiliumi“. Šįkart įkvėpimo jis sėmėsi iš serialų „Sostų karai“ bei „Vikingai“. Filme vaidina Ivo Martinsonas, Andris Keišas, Elina Vanė, Egonas Dombrovskis, Anetė Berkė ir Aistė Diržiūtė (Latvija, 2017). (Vilnius, Kaunas)

Tylos zona ****

Šeima gyvena fermoje JAV provincijoje. Jų gyvenimas neturėtų skirtis nuo kitų panašių šeimų, tačiau šie žmonės gyvena name, kuriame pilna pabaisų, reaguojančių į kiekvieną garsą. Veikėjai sukūrė specialią gestų sistemą, kad nereikėtų kalbėtis. Vienintelis būdas išgyventi – ne kelti triukšmo, bet kaip to pasiekti name, kur yra vaikų? Šio siaubo filmo režisierius Johnas Krasinskis pats vaidina šeimos tėvą, jo žmona Emily Blunt – motiną. Taip pat vaidina Millicent Simmonds, Noah Jupe’as, Cade’as Woodwardas, Leonas Russomas (JAV, 2018). (Vilnius)

Vinčesterio košmaras ***

Garsios ginklų kompanijos paveldėtoja Sara Vinčester gyvena milžiniškame name, kurio architektūros nepaaiškins jokia logika, o koridoriai primena labirintą. Našlė nuolat perstatinėja namą. Ji stato ne sau, ne savo giminaitei ar talentingam gydytojui Erikui, atvykusiam Saros kvietimu. Našlė stato spąstus daugybei vaiduoklių, norinčių atkeršyti visai Vinčesterių giminei už tai, kad kadaise buvo nužudyti Vinčesterio karabinu. Michaelo ir Peterio Spierigų filme pagrindinį vaidmenį sukūrė Helen Mirren. Jos partneriai – Jonasas Clarke’as, Eamonas Farrenas, Sarah Snook, Laura Brent, Bruce’as Spence’as, Angusas Sampsonas (JAV, Australija, 2018). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, ***** – pasižiūrėti būtina, **** – geras filmas, *** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – niekalas

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

11, 14, 15, 17 d. – Džimas Saga ir mašinistas Lukas (Vokietija) – 11.20, 13.55, 15.40, 16.40; 12, 13, 16 d. – 11.20, 12.40, 13.55, 15.40, 16.40 11–17 d. – Pagonių žiedas (Latvija) – 11.50, 14.20, 16.50, 19.10, 20.50 11, 14, 15, 17 d. – Anon (JAV, Vokietija) – 14.50, 17.10, 18.20, 21.40; 12, 13, 16 d. – 12.30, 14.50, 17.10, 18.20, 21.40 11–17 d. – Aš graži (Kinija, JAV) – 11.20, 13.50, 16.20, 18.50, 21.20 17 d. – Deadpool 2 (JAV) – 19 val. 15 d. – Šių dienų apokalipsė (JAV, 1979) – 19 val. 17 d. – NT Live’17. Makbetas – 21 val. 11–16 d. – Keršytojai. Begalybės karas (JAV) – 14.30, 19.30, 21.20; 17 d. – 14.30, 19.30, 21.50 11–16 d. – Keršytojai. Begalybės karas (3D, JAV) – 11.10, 18 val.; 17 d. – 11.10 11–17 d. – Žemė: viena nuostabi diena (dok. f., D. Britanija, Kinija) – 11, 13.10, 17.40 11 d. – Sobiboras (Rusija) – 18.10, 20.40; 12–17 d. – 15.20, 18.10, 20.40 11 d. – Auklė Tulė (JAV) – 19.30, 21.45; 12–16 d. – 16.10, 19.30, 21.45; 17 d. – 15.20, 16.10, 19.30, 21.45 11–17 d. – Lino: nuotyčiai katino kailyje (Brazilija) – 11.10, 13.25 11 d. – Vaiduoklių byla (D. Britanija) – 18.30; 12–14, 16, 17 d. – 13.40, 18.30; 15 d. – 13.40 12, 13, 16 d. – Pagrobtą princesę (Ukraina) – 15.30 11–17 d. – Tiesa arba drąsa (JAV) – 20 val. 15, 17 d. – Tylos zona (JAV) – 20.50 11, 14, 15, 17 d. – Sengirė (rež. M. Survila) – 16.20, 18.25; 12, 13, 16 d. – 12, 16.20, 18.25 11–17 d. – Triušis Piteris (D. Britanija, Australija, JAV) – 14.05 Vinčesterio košmaras (Australija, JAV) – 20.30 11, 14, 15, 17 d. – Burbuliai. Dežavu (Rusija) – 16.30; 12, 13, 16 d. – 12.10, 16.30 (rusų k.); 11–17 d. – 14.15 (lietuvių k.) 11–17 d. – 100 metų kartu (dok. f., rež. E. Kabaraitė) – 18.35 11, 13, 15, 17 d. – Blogasis samarietis (JAV) – 20.20 12, 14, 16 d. – Tavęs niekada čia nebuvo (JAV, D. Britanija, Prancūzija) – 20.20

Forum Cinemas Akropolis

11–17 d. – Džimas Saga ir mašinistas Lukas (Vokietija) – 10.30, 13, 15.30, 16.50 11, 12, 16 d. – Aš graži (Kinija, JAV) – 14.05, 16.10, 18, 21.20, 23.40; 13–15, 17 d. – 14.05, 16.10, 18, 21.20 11, 12, 16 d. – Anon (JAV, Vokietija) – 13.10, 16.40, 19, 23.15; 13, 14, 17 d. – 13.10, 16.40, 19, 20.30; 15 d. – 13.10, 16.40, 19, 21.30 11, 12, 16 d. – Pagonių žiedas (Latvija) – 15.40, 18.30, 21.40, 23.10; 13, 14, 17 d. – 15.40, 18.30, 21.40 17 d. – Deadpool 2 (JAV) – 18.30 11, 12, 16 d. – Keršytojai. Begalybės karas (JAV) – 14.15, 18.20, 23 val.; 13, 14 d. – 14.15, 18.20, 20.50; 17 d. – 14.15, 18.20, 21.10 11–16 d. – Keršytojai. Begalybės karas (3D, JAV) – 11, 17.30; 17 d. – 11 val. 11, 12, 16 d. – Sobiboras (Rusija) – 11.10, 16, 18.10, 20.40, 23.05; 15 d. – 11.10, 16, 20.40 11–17 d. – Žemė: viena nuostabi diena (dok. f., D. Britanija, Kinija) – 10.50, 12, 13.50 11, 12, 16 d. – Vaiduoklių byla (D. Britanija) – 13.40, 19.20, 23.59; 13, 14, 17 d. – 13.40, 19.20 11–17 d. – Auklė Tulė (JAV) – 18.40, 21 val. Tylos zona (JAV) – 21 val.

„Pagonių žiedas“

12, 13, 16 d. – Pagrobtą princesę (Ukraina) – 11.40 11–17 d. – Sengirė (rež. M. Survila) – 10.20 Triušis Piteris (D. Britanija, Australija, JAV) – 12.20 Lino: nuotyčiai katino kailyje (Brazilija) – 14.35 Burbuliai. Dežavu (Rusija) – 11.30 (lietuvių k.); 13.30 (rusų k.) Tiesa arba drąsa (JAV) – 15.50 12, 14, 16 d. – Blogasis samarietis (JAV) – 21.40 11, 13, 15, 17 d. – Vinčesterio košmaras (Australija, JAV) – 21.40

Skalvija

11 d. – Jūsų Vincentas (Lenkija, D. Britanija) – 17 val.; 12 d. – 18.40; 13 d. – 14 val.; 14 d. – 17 val.; 16 d. – 17.10; 17 d. – 19.15 11 d. – Jupiterio mėnulis (Vengrija, Vokietija, Prancūzija) – 18.50; 15 d. – 20.10; 17 d. – 16.50 11 d. – Tavęs niekada čia nebuvo (D. Britanija, Prancūzija, JAV) – 21.15 12 d. – Sengirė (dok. f., rež. M. Survila) – 15.10 12 d. – Vasara, 1993-iejie (Ispanija) – 16.50; 14 d. – 15 val. (seansas senjorams) 12 d. – Hana (Italija, Prancūzija, Belgija) – 20.30; 13 d. – 15.50 13 d. – Vaiduoklių byla (D. Britanija) – 21 val.; 15 d. – 17 val. 16 d. – Silvana (dok. f., Švedija) – 21 val. 17 d. – Šventa vieta (Italija) – 21.10 13 d. – Kino klasikos vakarai. Vyrai (JAV) – 18.20 (seansą pristatys teatrologas ir kino kritikas A. Liuga) 14 d. – ciklas „Senajame kine“. Ada, tai gero nežada! (Lenkija) – 19 val. Nepriklausomybės kino rinktinė „Nojaus arka“ 15 d. – Prieš parsikrendant į Žemę (dok. f., rež. A. Matelis) – 19 val. 16 d. – Zero 2 (rež. E. Vėlyvis) – 19 val. (seanse dalyvaus režisierius)

Pasaka

11 d. – Žemė: viena nuostabi diena (dok. f., D. Britanija, Kinija) – 17 val.; 12, 13 d. – 15 val.; 16 d. – 18.30; 17 d. – 15.15 11 d. – Pagonių žiedas (Latvija) – 19 val.; 12 d. – 18.45; 13 d. – 17 val.; 15, 16 d. – 20.30; 17 d. – 19 val. 11 d. – Jupiterio mėnulis (Vengrija, Vokietija) – 21.15; 12 d. – 19 val.; 13 d. – 21 val.; 14, 15 d. – 20 val. 11 d. – Sengirė (rež. M. Survila) – 17.30; 12 d. – 17 val.; 13 d. – 19.15; 16 d. – 20 val. 11 d. – Aš graži (Kinija, JAV) – 19.15; 12 d. – 21 val.; 13 d. – 17.30; 14 d. – 20.15; 15 d. – 18.15; 17 d. – 21.15 11 d. – Anon (JAV, Vokietija) – 21.30; 12 d. – 21.15; 15 d. – 18 val.; 17 d. – 19.15 11, 13 d. – Nuostabieji lūzeriai. Kita planeta (rež. A. Matelis) – 17.15; 17 d. – 15.30 11 d. – Fantastiška moteris (Ispanija, JAV, Vokietija) – 18.45

11 d. – Eva (Prancūzija) – 20.45; 12 d. – 19.15; 14 d. – 20.30; 15 d. – 20.15; 17 d. – 18.45 12 d. – Džimas Saga ir mašinistas Lukas (Vokietija) – 15.15 12 d. – 100 metų kartu (dok. f., rež. E. Kabaraitė) – 17.30; 13 d. – 19.45; 17 d. – 17.30 12 d. – Prancūziška porėlė (Prancūzija) – 15.30 12 d. – Floridos projektas (JAV) – 17.15; 14 d. – 18.30 12 d. – Dvilypis meilužis (Prancūzija) – 21.15; 17 d. – 20.45

KAUNAS

Forum Cinemas

11–17 d. – Džimas Saga ir mašinistas Lukas (Vokietija) – 10.10, 12.40, 15.10, 17.20 Aš graži (Kinija, JAV) – 13.10, 17.40, 22.30 Anon (JAV, Vokietija) – 15.40, 20.10, 23 val. Pagonių žiedas (Latvija) – 10.40, 18, 20.30 17 d. – Deadpool 2 (JAV) – 18.30 15 d. – Šių dienų apokalipsė (JAV, 1979) – 19 val. 11–17 d. – Keršytojai. Begalybės karas (3D, JAV) – 10.30, 17.10 11, 12, 16 d. – Keršytojai. Begalybės karas (JAV) – 13.50, 20.30, 22.10, 23.50; 13–15, 17 d. – 13.50, 20.30, 22.10 11–17 d. – Vaiduoklių byla (D. Britanija) – 14.50 11–16 d. – Žemė: viena nuostabi diena (dok. f., D. Britanija, Kinija) – 10.50, 15.20; 17 d. – 10.50 11–17 d. – Triušis Piteris (D. Britanija, Australija, JAV) – 13 val. 12, 14, 16 d. – Sobiboras (Rusija) – 17.30 11–14, 16, 17 d. – Tiesa arba drąsa (JAV) – 22.20 11, 13 d. – Sengirė (rež. M. Survila) – 10.20, 17.30; 12, 14–17 d. – 10.20 11–17 d. – Lino: nuotyčiai katino kailyje (Brazilija) – 12.30 11, 13 d. – Vinčesterio košmaras (Australija, JAV) – 19.50 11–17 d. – Auklė Tulė (JAV) – 19.50 12, 14, 16 d. – Blogasis samarietis (JAV) – 19.50

Romuva

11 d. – Pagonių žiedas (Latvija) – 16.45; 17 d. – 19.30 11 d. – Jupiterio mėnulis (Vengrija, Vokietija) – 19 val.; 15 d. – 20 val. 11 d. – Floridos projektas (JAV) – 21 val. 12 d. – Tarnaitė (P. Korėja, Japonija) – 19 val. 13 d. – 100 metų kartu (dok. f., rež. E. Kabaraitė) – 18.40; 17 d. – 18 val. 15 d. – Vasara, 1993-iejie (Ispanija) – 18 val. 16 d. – Dvi karūnos (dok. f., Lenkija) – 18 val. 16 d. – Tavęs niekada čia nebuvo (JAV, D. Britanija, Prancūzija) – 20.15 Japonijos kino festivalis 12 d. – Romos termos (Japonija) – 14 val. 12 d. – Niekas neapgins (Japonija) – 16.30 13 d. – Virtuvės samurajai (Japonija) – 14 val. 13 d. – Mamešiba (Japonija) – 16.30

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė (dailė)
Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Ieva Tumanovičiūtė
Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė
Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaitė
Finansininkė – Brigita Misiuvienė | Direktorius – Linas Vildžiūnas

© „7 meno dienos“. Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais. Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VšĮ „7 meno dienos“, S. Konarskio g. 49, 03123 Vilnius. Tel. 2613039. El. paštas redakcija@7md.lt. ISSN 1392-6462. 4 sp. l. Tiražas 800 egz. Spausdino UAB „Valdo leidykla“, Gedimino g. 34, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
Lietuvos kultūros taryba
LR kultūros ministerija

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

